

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Analýza voleb do Evropského parlamentu v letech 2014
a 2019 ve vybraných zemích EU**

**Analysis of the 2014 and 2019 European Parliament
elections in selected EU countries**

David Nachtigal

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Analýza voleb do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 ve vybraných zemích EU“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 10.5.2021

v.r. David Nachtigal

Poděkování

Rád bych poděkoval Mgr. Martinovi Lepičovi za jeho odborné vedení, pohotové a věcné rady a v neposlední řadě ochotu a vstřícnost, kterou projevoval po celou dobu tvorby této Bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	6
Stručné představení tématu	6
Obecně o tématu	6
Cíle práce.....	7
Představení kapitol	8
Data a Metodika.....	9
Teoretická část	13
Empirická část	14
Česko ID	14
Česko RE.....	19
Slovensko ID.....	24
Slovensko RE.....	28
Rakousko ID.....	33
Rakousko RE.....	37
Polsko ID.....	42
Polsko RE.....	47
Německo ID.....	52
Německo RE	56
Shrnutí ID	61
Shrnutí RE.....	63
Závěr.....	66
Seznam zdrojů.....	68
Seznam map.....	69
Seznam tabulek.....	73
Seznam obrázků	73
Abstrakt.....	74
Abstract.....	75

Úvod

Stručné představení tématu

Hlavní náplní této bakalářské práce je shrnutí a následná analýza prostorového rozprostření výsledků voleb do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019. V práci se zaměřuji pouze na politické strany, které náležejí do politických frakcí „Obnova Evropy“ a „Identita a Demokracie“. Frakci Identita a Demokracie jsem si zvolil především pro její otevřený euroskepticismus, který vnímám ve veřejném prostoru jako narůstající téma. Výběr frakce Obnova Evropy poté byl spíše logickou volbou, protože je ideologicky přesným opakem k ID. Obnova Evropy, anglicky Renew Europe (RE), je liberální, proevropská frakce, která vznikla v roce 2019 jako nástupce frakce ALDE (Aliance liberálů a demokratů). Vytvoření frakce inicioval francouzský prezident Emmanuel Macron. Identita a Demokracie, anglicky Identity and Democracy (ID), je nacionalistická, euroskeptická frakce vytvořena v roce 2019 jako nástupce frakce ENF (Evropa národů a svobody), a zároveň obsahuje některé politické strany, které v roce 2014 náležely do frakce EFDD (Evropa svobody a přímé demokracie). Práce je zaměřena na pět států, a to: Česko, Slovensko, Polsko, Rakousko a Německo. Prioritně jsem se chtěl věnovat Česku, ale analýza pouze jednoho státu při evropských volbách mi nepřišla jako dostatečně přínosná, neboť podobné analýzy v rámci jednoho státu se vytvářejí ihned po každých volbách. Proto jsem se rozhodl práci rozšířit i o sousední státy, díky čemuž jsem si vymezil úzce spjatý koherentní celek v centru Evropy, který má mimo jiné propojenou ekonomiku, historii a je zde díky tomu vyšší šance na podobnost nebo podchycení zajímavých rozdílností v politické sféře. Tímto krokem také práce nabyla na přidané hodnotě v podobě porovnání výsledků v jednotlivých státech mezi sebou. Hlavní náplní práce je popsat rozložení podpory jednotlivých frakcí v prostoru, popsat jejich vývoj v čase a poukázat na podobnosti v rozložení výsledků mezi jednotlivými státy. Tyto data jsou základním stavebním kamenem pro navazující studie zabývající se důvody pro rozložení volebních výsledků.

Obecně o tématu

Volby do Evropského parlamentu se konají každých 5 let ve všech členských zemích Evropské Unie. V rámci státu se volí politické strany a ty se poté sdružují v jednotlivých frakcích v rámci Evropského parlamentu. Tyto volby mají především v Česku a na Slovensku velice nízkou volební účast v porovnání s národními volbami, přes to jsou velice relevantní

vzhledem k poli působnosti, kterým Evropský parlament disponuje. Hlavní důvod, proč jsem zvolil analýzu evropských voleb (a ne voleb národních), a to i přes nižší volební účast, je ten, že politické strany mohou v rámci státu zastupovat určité zájmy, ale přitom patřit do frakce, která jim odpovídá jen do určité míry. Stejně tak lidé volící jednu politickou stranu v národních volbách mohou ve volbách evropských volit stranu druhou, např. protože souhlasí více s frakcí, do které druhá strana náleží. Z těchto důvodů je při hodnocení rozložení podpory evropských frakcí v jednotlivých státech nutné volit volby evropské, aby nedošlo k vyřazení názoru dvojích voličů. Dalším důvodem je existence politických stran či hnutí, které vznikly pouze účelem kandidovat právě ve volbách do Evropského parlamentu.

Cíle práce

Hlavním cílem práce je prozkoumat prostorovou diferenciaci volebních výsledků zvolených frakcí ve vybraných státech a porovnat vývoj prostorového rozložení podpory zvolených frakcí ve vybraných státech a ve dvou volebních obdobích (2014–2019). Na úrovni státu budu vždy porovnávat:

- volební výsledky jedné frakce za obě volební období
- volební výsledky frakcí navzájem v jednotlivých volebních obdobích
- změnu volebních výsledků u obou frakcí

Závěrem poukážu na podobnosti a rozdíly v rozložení podpory mezi zkoumanými státy. V rámci práce je diskutováno několik otázek týkajících se podpory jednotlivých frakcí. Zodpovězení těchto otázek přispěje k naplnění cílů práce.

- **Kde se nachází centra podpory jednotlivých frakcí? A dochází k jejich překrývání?**
Klíčová otázka pro následné pochopení voličské základny dané frakce a případné predikce do dalších voleb. Výsledkem může být například podpora koncentrovaná ve velkých městech, na venkově či v pohraničí.
- **Dá se sledovat nějaká podobnost v rozmístění podpory v jednotlivých státech?**
Tato otázka úzce souvisí s otázkou předchozí. Pokud budeme schopni vypočítat určitý trend podpory v několika státech, pomůže nám to s pochopením voličské základny a následně budeme schopni formovat teorie o rozložení podpory ve státech, kde ještě nebyla provedena analýza.

- **V jakých místech došlo k největšímu nárůstu / poklesu podpory mezi sledovanými lety?**

Pokud známe odpověď na tuto otázku, můžeme začít hledat důvody, proč tomu tak je. Pokud se tedy zabýváme více než jedním volebním obdobím, je toto první věc, která nás zajímá.

- **Můžeme sledovat nárůst podpory euroskeptických či liberálních stran?**

Euroskeptické strany jsou v posledních letech obecně ve veřejném prostoru slyšet o dost více, než tomu bylo dříve. Teď, když ještě EU opustil první stát, je dobré sledovat, jestli strany vyhrazující se proti EU získávají na podpoře i v jiných státech, či ne. Liberální strany si ve všech volbách do Evropského parlamentu od roku 1979 vždy držely svou pozici do pátého nejvyššího místa v počtu křesel. A jelikož v roce 2019 došlo k vytvoření nové nástupnické frakce, je zajímavé prozkoumat, zda změna povede k posílení či oslabení liberálního zastoupení v Evropském parlamentu. Zkoumaná frakce RE je navíc silně proevropská, což z ní činí ideální protipól k frakci ID.

Představení kapitol

Práce dále pokračuje kapitolou 2, v které jsou představena data a metody jejich zpracování. Další je kapitola 3, ta obsahuje diskuzi hlavních pojmů vyskytujících se napříč prací. Následuje kapitola 4, která obsahuje analýzu jednotlivých států v pořadí Česko, Slovensko, Rakousko, Polsko, Německo, kdy první zkoumanou frakcí je vždy Identita a Demokracie. Kapitola 5 poté naváže analýzou a srovnáním celého území jako celku a práci ukončuje kapitola 6, obsahující odpovědi na výzkumné otázky z předchozí kapitoly.

Data a Metodika

Hlavní zkoumanou veličinou v této práci jsou procentuální volební zisky jednotlivých politických stran agregovaných do politických frakcí ve zkoumaných státech a ve dvou letech, kdy se konaly volby do Evropského parlamentu (2014 a 2019). Hlavním zdrojem pro tyto data jsou národní databáze statistických úřadů, kde jsou k dispozici jak absolutní, tak i relativní hodnoty v několika měřítkách. Česko – Český Statistický Úřad (2021), Slovensko – Štatistický Úrad Slovenskej Republiky (2021), Rakousko – Bundesministerium Inneres (2021), Polsko – Państwowa Komisja Wyborcza (2021), Německo – Willkommen beim Bundeswahlleiter (2021). Jako hlavní zdroj mapových podkladů jsem využil Evropský statistický úřad neboli Eurostat (2021). Jelikož jsou mapy klíčovým aspektem této práce, bylo důležité zvolit správné měřítko, ve kterém budou mapy vznikat. Z důvodu rozdílů v počtu i velikosti administrativních jednotek v jednotlivých státech (viz. tabulka č.1), bylo třeba najít kompromis, který bude odpovídat zamýšlené podrobnosti této práce. Pokud by bylo zvoleno například měřítko NUTS 3, vypovídající hodnota u Německa by byla odpovídající, ale u Česka a Slovenska téměř nulová. Proto bylo vybráno smíšené měřítko odpovídající okresům v daných zemích.

Tabulka č. 1 – Zvolené územní jednotky

	NUTS 2	NUTS 3	LAU 1	Národní okresy
Rakousko	9	35	35	116
Česko	8	14	77	
Německo	38	401	539	
Polsko	17	73	380	
Slovensko	4	8	79	
celkem	1053			

Zdroj: Eurostat (2021), zpracováno autorem

Důležitým kritériem při výběru politických stran byl zisk hlasů alespoň 1,5 %. Strany nedosahující této hodnoty byly automaticky vyloučeny. Tento krok posloužil k vyloučení politických stran a hnutí, které by pro práci byly nevýznamné s ohledem na jejich výsledky a mohlo díky nim dojít ke zkreslení prostorové analýzy. Při řazení politických stran do jednotlivých frakcí byl zvolen následující klíč:

- Strany, které jsou členy zvolených frakcí, byly automaticky zařazeny bez ohledu na to, zda ideologicky zcela zapadají.

- Strany, které členy žádné frakce nejsou, ale ideologicky některé z frakcí přesně odpovídají, byly také automaticky zařazeny.
- Pokud v některém ze států nebyla ani jedna politická strana odpovídající předchozím dvěma bodům, byla jako zástupce frakce zvolena strana s nejmenší odchylkou od ideologie frakce.

Tabulka č. 2 – zařazení politických stran do frakcí

Česko 2014	zkratka	evropská frakce
Strana zdravého rozumu	Rozumní	Identita a Demokracie
Svoboda a přímá dekomracie	SPD	Identita a Demokracie
ANO 2011	ANO	Obnova Evropy
Česko 2019	zkratka	evropská frakce
Svoboda a přímá dekomracie	SPD	Identita a Demokracie
ANO 2011	ANO	Obnova Evropy
HLAS	HLAS	Obnova Evropy
Slovensko 2014	zkratka	evropská frakce
Slovenská národná strana	SNS	Identita a Demokracie
Ludová strana Naše Slovensko	LSNS	Identita a Demokracie
Sloboda a Solidarita	SaS	Obnova Evropy
Tvoríme Inú Politiku	TIP	Obnova Evropy
Slovensko 2019	zkratka	evropská frakce
Slovenská národná strana	SNS	Identita a Demokracie
Ludová strana Naše Slovensko	LSNS	Identita a Demokracie
Sme rodina	Sme rodina	Identita a Demokracie
Sloboda a Solidarita	SaS	Obnova Evropy
SPOLU – občianska demokracia	SPOLU	Obnova Evropy
Rakousko 2014 / 2019	zkratka	evropská frakce
Freiheitliche Partei Österreichs	FPÖ	Identita a Demokracie
Das Neue Österreich und Liberales Forum	NEOS	Obnova Evropy
Polsko 2014	zkratka	evropská frakce
Kongres Nowej Prawicy	KNP	Identita a Demokracie
Ruch Społeczny Europa Plus	EUROPE +	Obnova Evropy
Polsko 2019	zkratka	evropská frakce
Konfederacja Wolność i Niepodległość	Konfederacja	Identita a Demokracie
Kukiz'15	Kukiz'15	Obnova Evropy
Německo 2014 / 2019	zkratka	evropská frakce
Alternative für Deutschland	AfD	Identita a Demokracie
Freie Demokratische Partei	FDP	Obnova Evropy
Freie Wähler	FW	Obnova Evropy

Zdroj: statistické úřady států, zpracováno autorem

Jako hlavní metody pro interpretaci dat jsem zvolil kartografické znázornění kartogramy a analýzu prostorové autokorelace. Obě metody zobrazuji na mapách v souřadnicovém systému ETRS 1989 za použití Lambertova azimutálního stejnoplochého zobrazení.

Kartogram je jedna z nejužívanějších kartografických vyjadřovacích metod. Definice: „Kartogram je mapa s dílčími územními celky, do kterých jsou plošným způsobem znázorněna statistická data (relativní hodnoty), většinou geografického charakteru“ (Kaňok, J., 1999). K tvorbě kartogramů jsem použil program ArcMap od ESRI. Hodnoty jsem rozdělil do intervalů pomocí klasifikace „Natural Breaks“, neboli „Jenks“.

Prostorová autokorelace je pokročilejší analytická metoda využívaná k definování rozmístění určitého jevu v prostoru. Definice: „Prostorová autokorelace je korelace jednoho jevu se sebou samým v prostoru, která se projevuje statisticky významným uspořádáním hodnot sledovaného jevu v prostoru“ (Nezdařilová, 1984). K provedení této metody jsem použil program Geoda od CSDS. K měření prostorové autokorelace jsem využil ukazatel Moranovo I. Ukazatel může nabývat hodnot od -1 do 1. Pokud je hodnota ukazatele kladná, jedná se o kladnou prostorovou autokorelaci, pokud záporná, jedná se o zápornou. Hodnoty blížíící se nule ukazují na nulovou prostorovou korelaci. Níže přidávám vzorec definující Moranovo I:

Obrázek č.1 – Vzorec Moranova I

$$I = \frac{\sum_i \sum_j w_{ij} c_{ij}}{s^2 \sum_i \sum_j w_{ij}},$$

$$\text{kde } c_{ij} = (z_i - \bar{z})(z_j - \bar{z}) \text{ a } s^2 = \frac{\sum_i (z_i - \bar{z})^2}{n},$$

Zdroj: Spurná, 2008

Dodatek ke vzorci: n je počet analyzovaných jednotek, i, j jsou indexy charakterizující nějaké dvě jednotky, z_i značí hodnotu proměnné v jednotce i a \bar{z} aritmetický průměr sledované proměnné (Cliff, Ord 1973).

Teoretická část

Baar et al. (1996) definují politickou geografii jako „*dílčí geografickou disciplínu zabývající se vzájemným vztahem a působením geografického prostoru s politickými procesy a jevy v něm*“. Historicky byly hlavními tématy politické geografie hranice, vládnoucí řády apod. Moderní politická geografie mimo to sleduje a popisuje vzestupy a pády bariér mezi lidmi a jejich politickými stranami, sleduje, jak vznikají a jak se hroubí světové řády založené na různých geografických principech a jak politická hnutí a materiální procesy přetvářejí to, jak obýváme a jak si představujeme světovou politickou mapu (Agnew a kol., 2003).

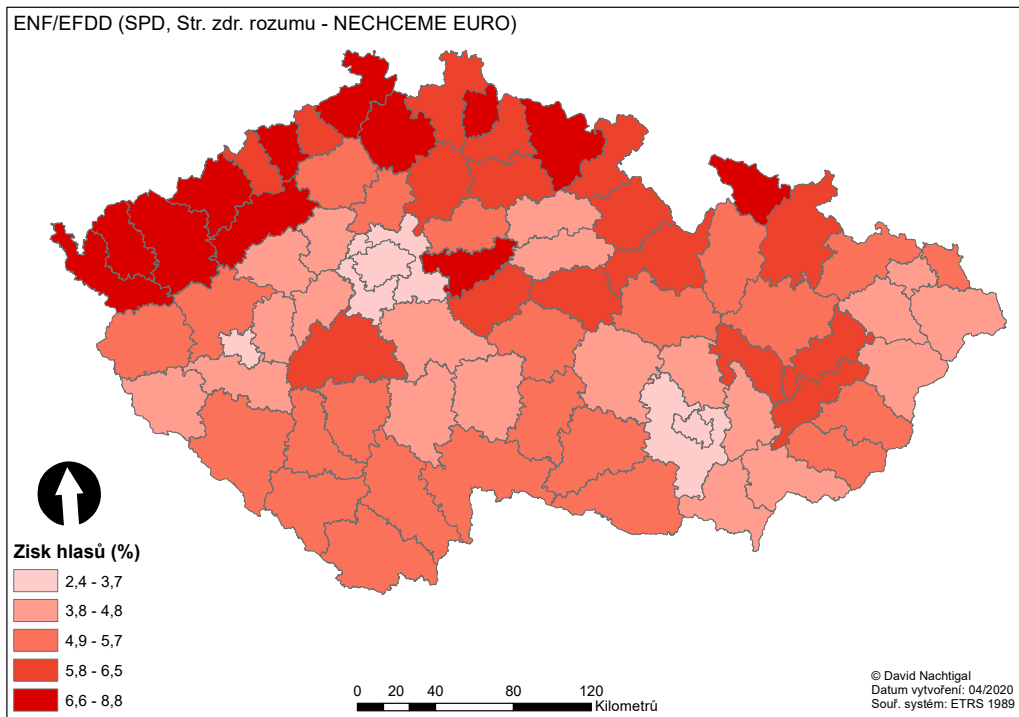
Volební geografie, do které se řadí tato práce, je jedna z dílčích disciplín politické geografie. Zpočátku byla volební geografie chápána spíše jako politologie obohacena o prostorové aspekty, to ovšem nevystihovalo přesně její podstatu. Hlavním předmětem zkoumání volební geografie je chování voličů, v rámci kterého se snaží vysvětlit vztah mezi prostorem a elektorátem a mezi procesem socializace jednotlivce a jeho politickým rozhodováním v určitém prostorovém kontextu. Stejně tak důležitým předmětem zkoumání je teritoriálně diverzifikovaná agitace politických subjektů směrem k voličům (Buček a kol., 2017).

V rámci práce je pojednáváno o dvou evropských politických frakcích, Obnova Evropy a Identita a Demokracie. Obnova Evropy zastává ideologii liberalismu. Liberalismus zjednodušeně spočívá v prosazování demokracie, individuálních práv a svobod a snižování vlivu státu na společnost a hospodářství (Strmiska, 2005). Identita a Demokracie je poté frakce nacionalistická. „*Nacionalismus je politický princip, který z kulturní podobnosti činí fundamentální sociální pouto. Ať už mezi lidmi existují jakékoli principy autority, jejich legitimita závisí na tom, že členové dané skupiny patří ke stejné kultuře (neboli jazykem nacionalismu řečeno, ke stejnému „národu“)*“ (Gellner, 2003). Identita a Demokracie je zároveň také stranou euroskeptickou. O narůstající mobilizaci euroskeptických stran se v práci často zmiňují a jedním z cílů práce je zjistit, zda při volbách v roce 2019 došlo k nárůstu podpory euroskeptických stran, tak jako tomu bylo ve volbách v roce 2014. Tento nárůst ve své práci popsali Hernández a Kriesi (2016).

Empirická část

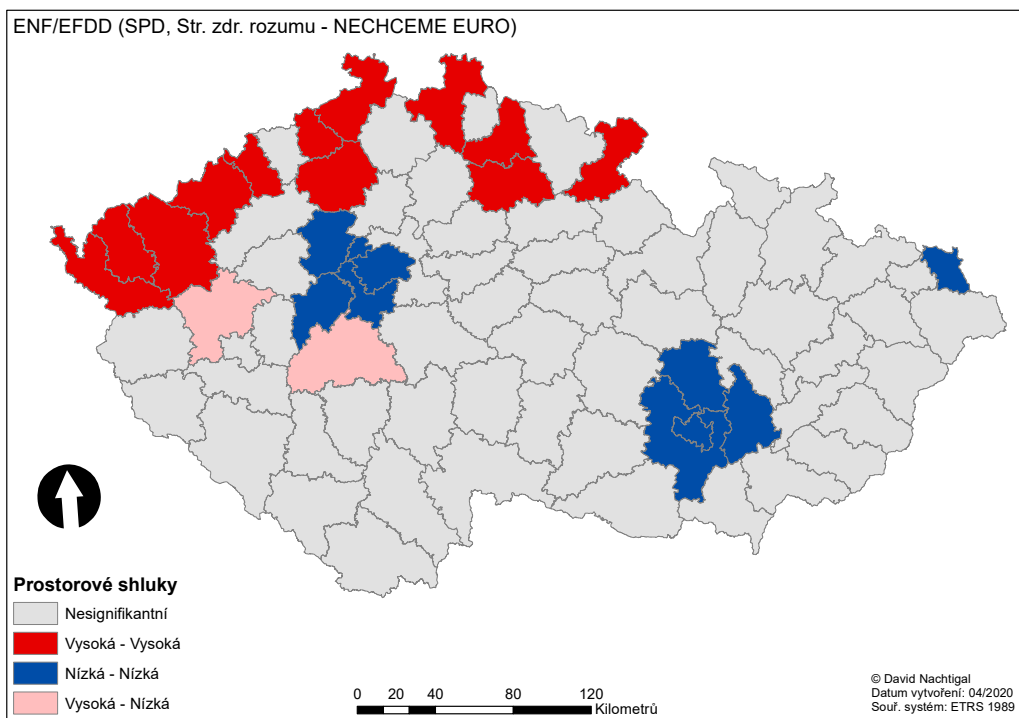
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

A1.

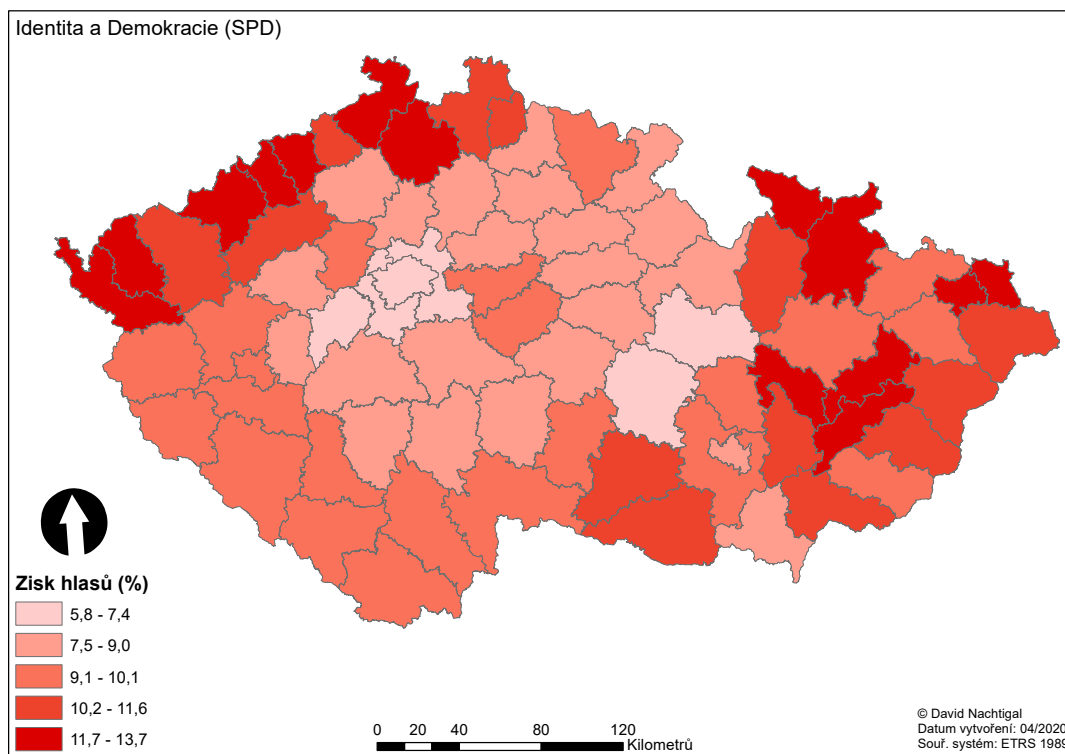
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

A2.

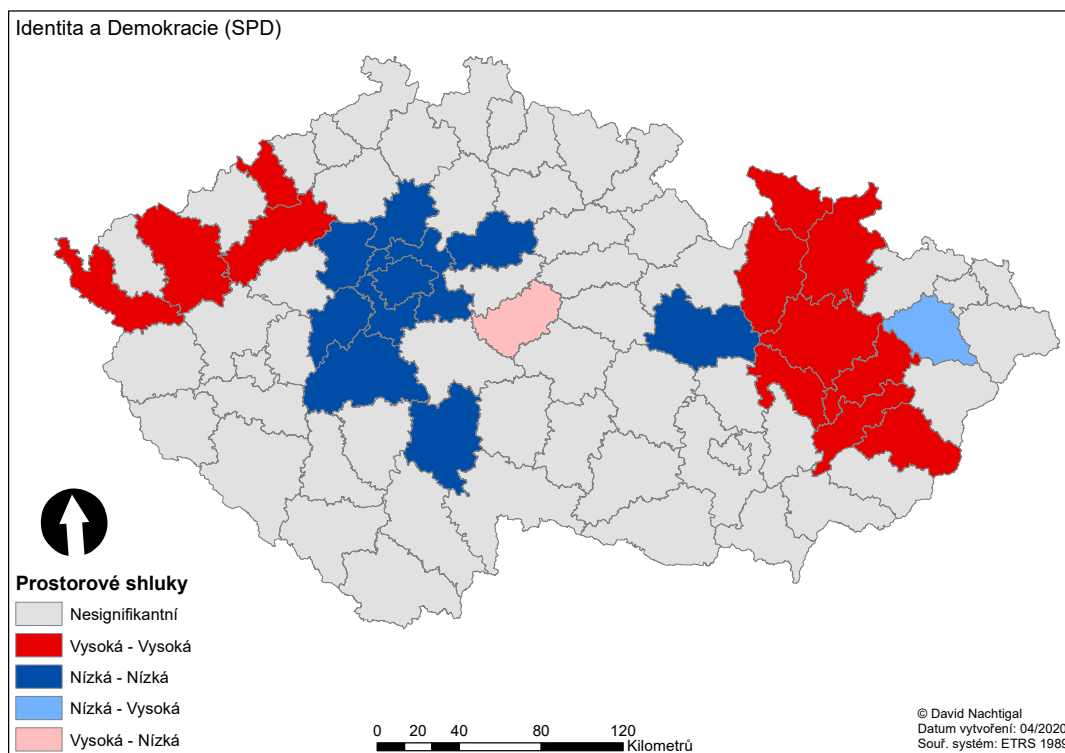
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

A3.

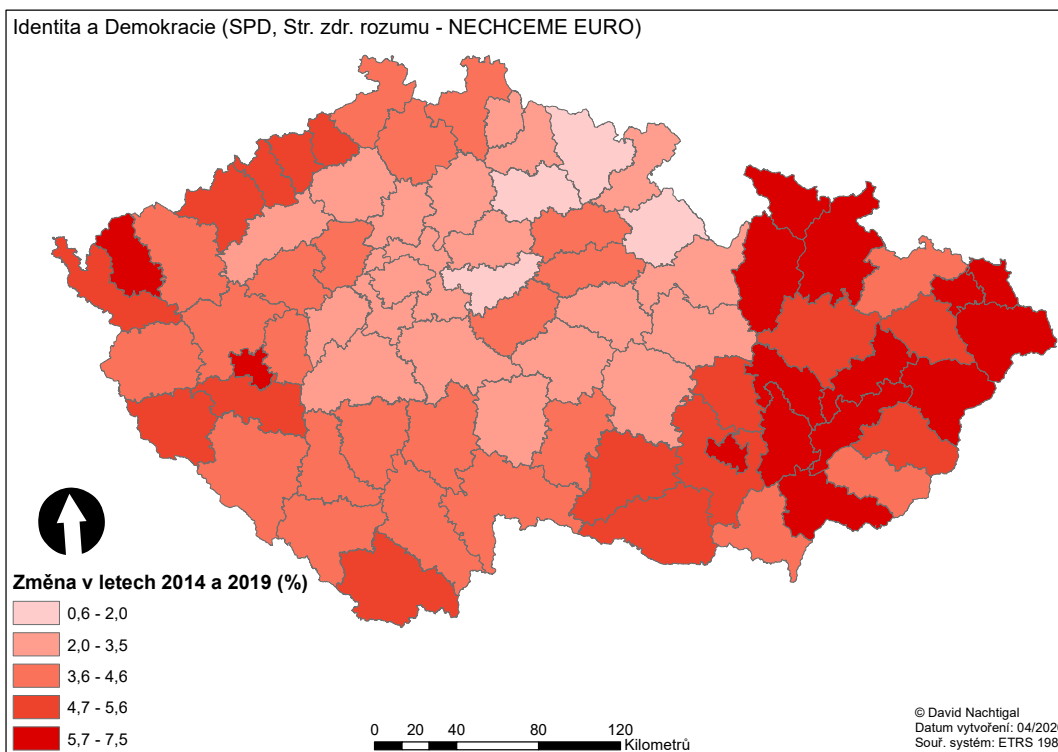
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

A4.

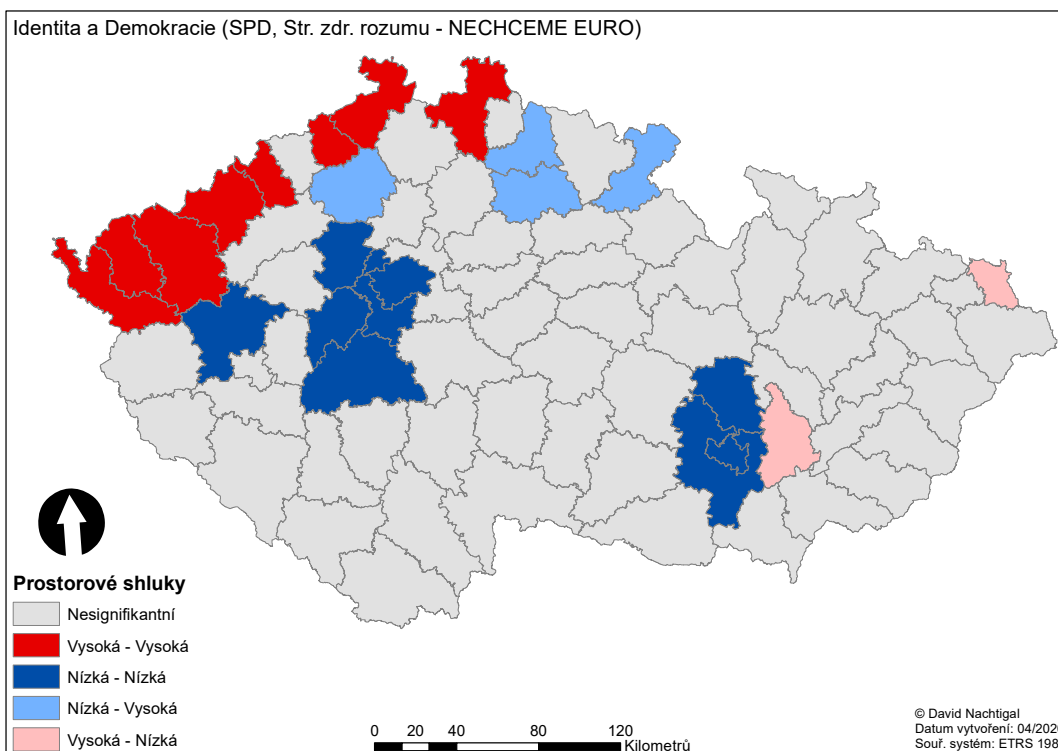
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Česku

A5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

A6.

Jak vyplývá z map A1. a A2., nejsilnější podporu v Česku měla frakce ID v roce 2014 na severu Čech. V tomto roce do frakce spadaly strany SPD, Strana Zdravého Rozumu – NEHCEME EURO. Na mapě A1. je viditelné, že se na výše zmíněném území nachází 10 z 12 okresů zařazených do intervalu s nejvyšší podporou (6,6 – 8,8 %). Toto tvrzení je podpořeno i výsledkem na mapě A2., kde jsou vidět prostorové shluky vysokých hodnot též na severu Čech. Zbylé 2 okresy s nejvyšší podporou jsou Kolín a Jeseník. Naopak nejnižší podporu měla frakce ID ve velkých městech a jejich okolí, jmenovitě okolo Prahy, Brna a Plzně. V těchto třech oblastech byla podpora v nejnižším intervalu (2,4 – 3,7 %) a na mapě A2. můžeme vidět prostorové shluky nízkých hodnot potvrzující toto zařazení s výjimkou Plzně. Ta jako okres Plzeň-město spadá do intervalu s nejnižší podporou, ale její okolí již nikoliv.

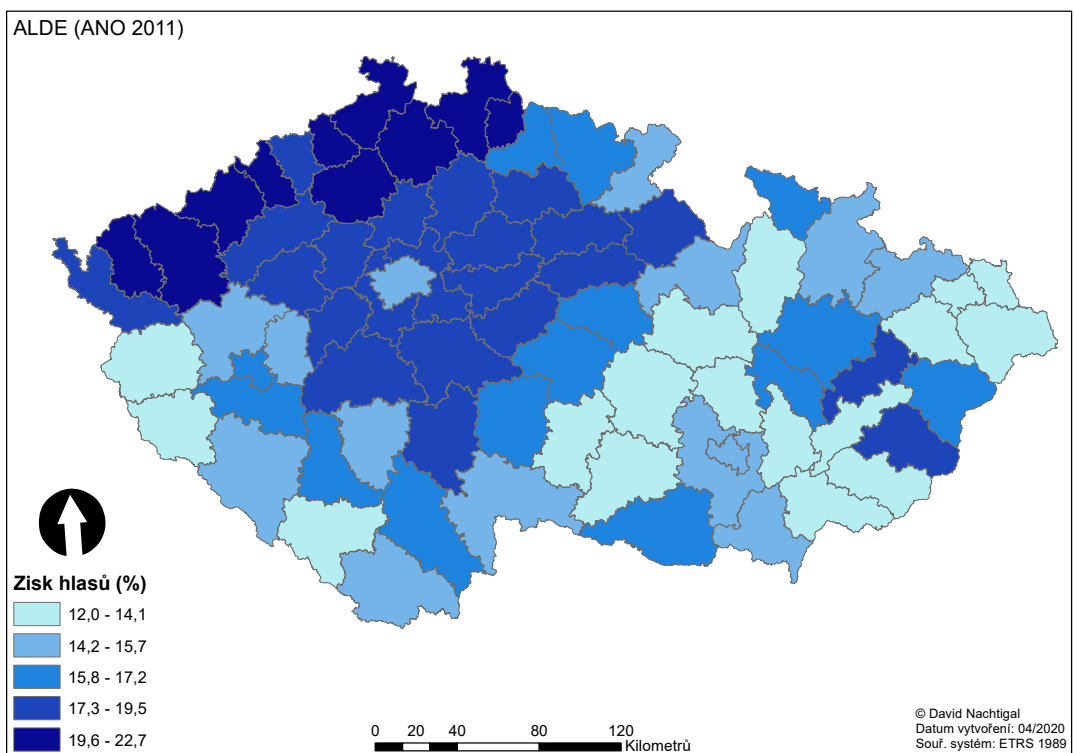
V roce 2019 do frakce spadá již pouze strana SPD. Podpora zůstává vysoká na severu Čech, ale zároveň došlo k významnému nárůstu podpory na východě Česka, jak můžeme vidět na mapě A3. Zatímco v roce 2014 se v této oblasti nacházel pouze jeden okres z celého Česka zařazený do intervalu s nejvyšší podporou, v roce 2019 jich zde leží již polovina. Tuto skutečnost lze dobře pozorovat i na mapě A4., na které je na první pohled viditelný významný shluk vysoké podpory právě na východě Česka. Dále na ní můžeme pozorovat shluk vysoké podpory na severozápadě Česka a s ním sousedící velice významný shluk nízkých hodnot kolem Prahy s návazností na Příbram a Tábor. Shluk nízkých hodnot kolem města Brna již v tomto roce viditelný není.

V kontextu celého Česka můžeme hovořit o celkovém nárůstu podpory, jelikož v žádném okrese nedošlo mezi volbami v letech 2014 a 2019 k poklesu podpory. Tuto skutečnost můžeme pozorovat nejlépe na mapě A5., která zobrazuje změnu v podpoře frakce ID mezi lety 2014 a 2019. Z ní lze mimo jiné vyčíst, že podpora vzrostla minimálně o 0,6 %, ale okresy nacházející se v tomto nejnižším intervalu (0,6 – 2,0 %) jsou pouze 4. Průměrný nárůst podpory frakce ID mezi lety 2014 a 2019 v celém Česku byl 4,4 %. Nejvyšší hodnoty nárůstu podpory (5,7 – 7,5 %) jsou na výše zmiňovaném východě Česka, ale také v okresech Plzeň-město a Brno-město, kde v roce 2014 byly centra nejnižší podpory, zatímco v roce 2019 je řadíme do oblastí s průměrnou podporou. Změna v čase je též viditelná na mapě A6., která znázorňuje časoprostorové shluky. Na této mapě je dobře viditelná stálá vysoká

podpora na severu Čech a stejně tak stálá nízká podpora v Praze a jejím okolí, a i v Brně a jeho okolí i přes to, že zde došlo k významnému nárůstu podpory v roce 2019.

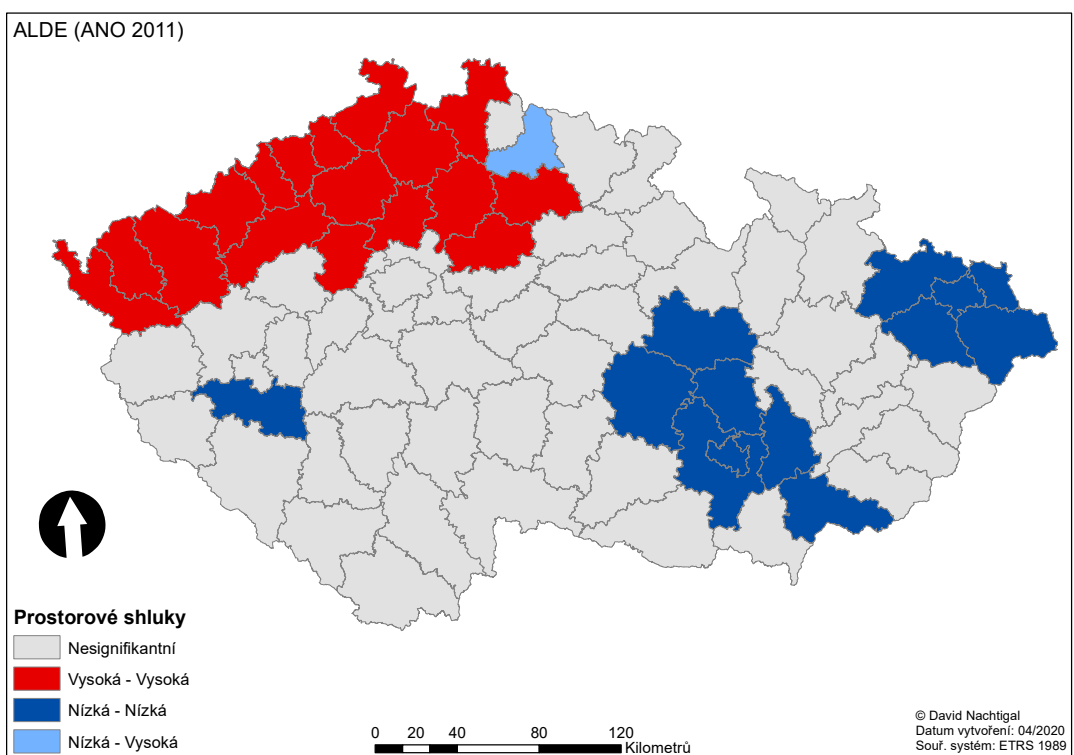
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

B1.

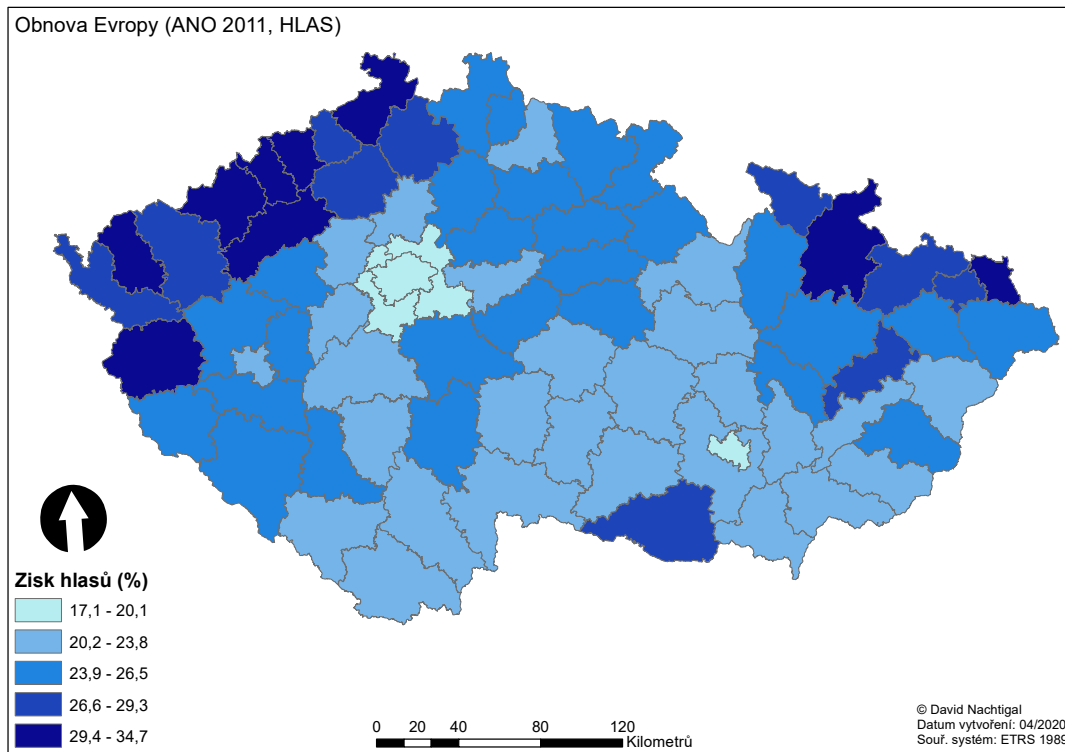
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

B2.

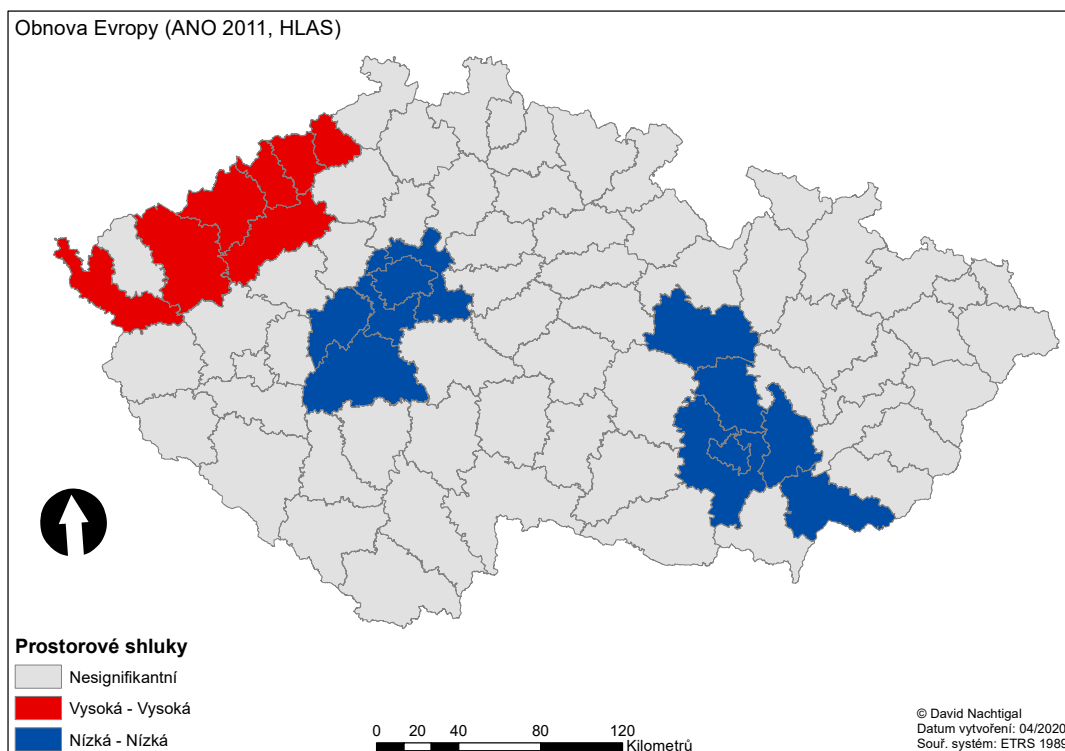
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

B3.

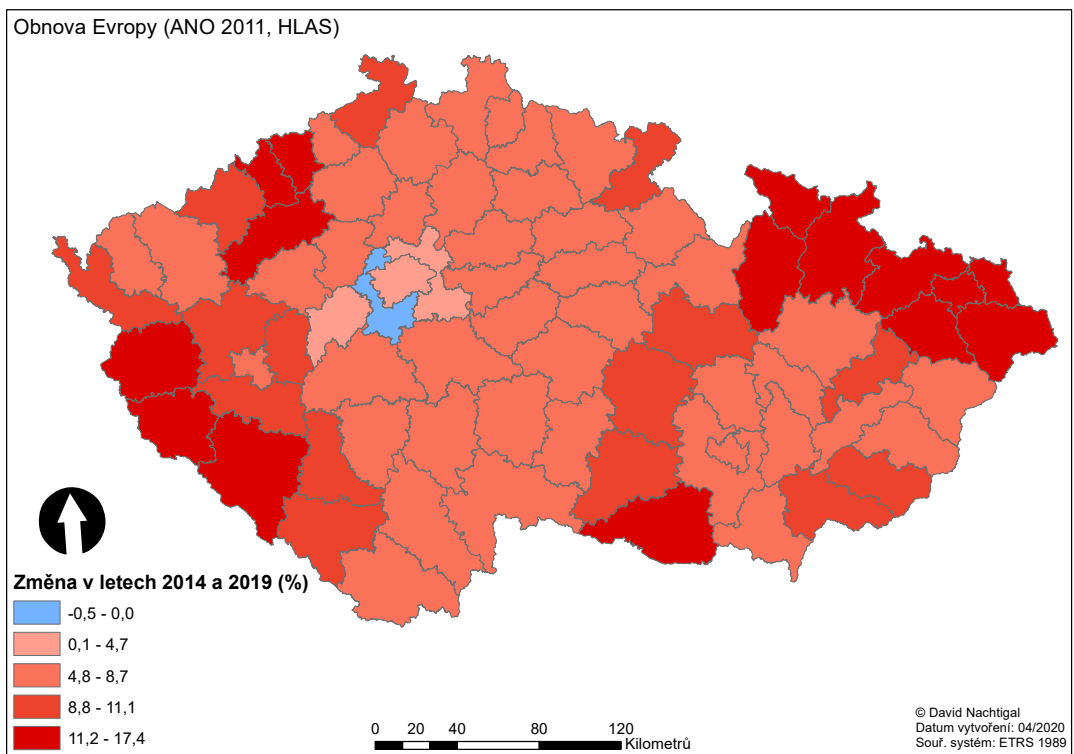
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

B4.

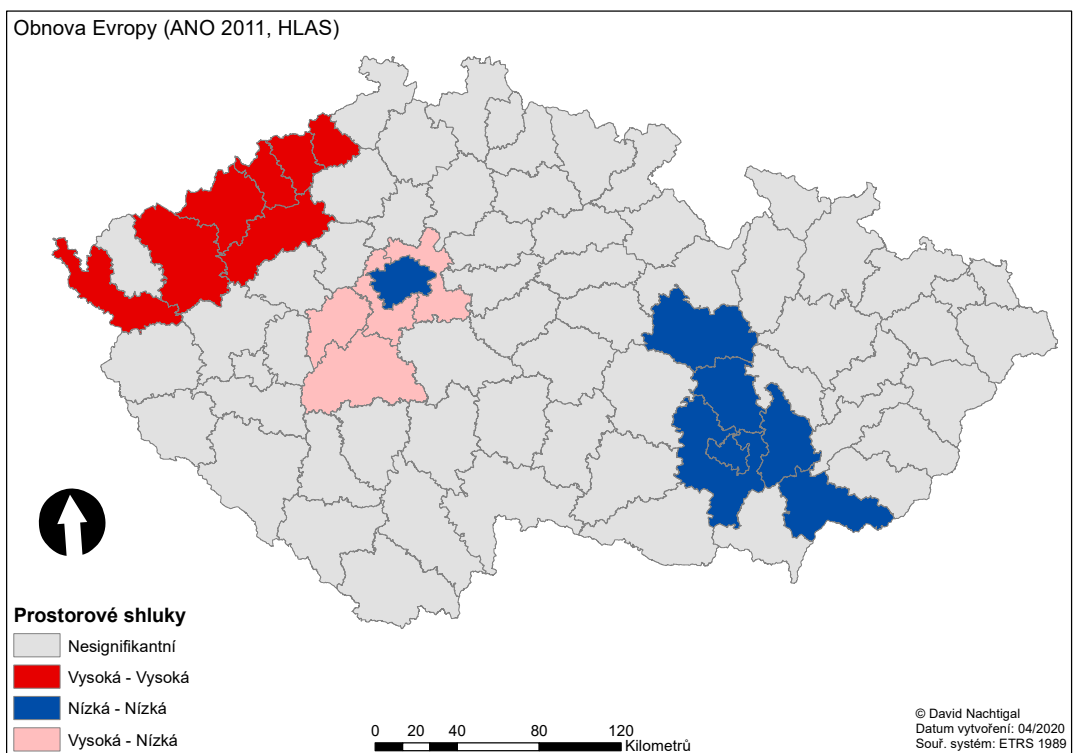
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Česku

B5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

B6.

V roce 2014 spadala do frakce RE (tehdy ALDE) v ČR pouze strana ANO 2011, která ale ideologicky do frakce příliš nezapadá a stejně tak jeho voličská základna. Tento fakt ztlačuje výsledky analýzy v ČR.

Mapa B1. nám jednoznačně ukazuje, že největší podporu v Česku v roce 2014 měla frakce RE na severu a severozápadě Čech. Jmenovitě v Ústeckém, Libereckém a Karlovarském kraji. V této oblasti se nachází veškeré okresy zařazené do nejvyššího intervalu (19,6 – 22,7 %). Zbytek severních a středních Čech se též většinou nachází ve vyšších intervalech, s výjimkou Prahy, v které je podpora značně nižší oproti jejímu okolí. Silné jádro podpory na severu a severozápadě Čech je též velice dobře vidět na mapě B2., kde je znázorněno významným shlukem vysokých hodnot. Naopak jádra nízké podpory se nacházejí za prvé v Jihomoravském kraji s přilehlými okresy Svitavy a Žďárem nad Sázavou a za druhé v Ostravě a jejích přilehlých okresech. Podpora se v těchto oblastech pohybuje od 12 % do 15,7 %. Nízká podpora je rovněž viditelná na jihozápadě Čech při hranicích s Německem.

V roce 2019 se do frakce RE ke straně ANO 2011 přidala strana HLAS. I tak je v tomto roce na mapě B3. opět viditelná silná podpora frakce RE na severu a severozápadě Čech. Podpora zůstává silná především v Ústeckém a Karlovarském kraji. Tyto dva kraje tvoří hlavní jádro podpory, jak je též znázorněno na mapě B4. Další oblasti spadající do intervalu s nejvyšší podporou (29,4 – 34,7 %) jsou okresy Tachov, Bruntál a Karviná. Poslední dva zmíněné okresy spadají pod Moravskoslezský kraj, který lze označit jako druhé hlavní jádro podpory. Nejnižší podpora se poté vyskytuje v okrese Brno-město a hlavní město Praha včetně jejího okolí. Podpora v těchto oblastech nabývá hodnot 17,1 – 20,1 %. Obě tyto města jsou znázorněna též na mapě B4., kde se kolem nich shlukují nízké hodnoty podpory. Oproti roku 2014 zde již není viditelný shluk nízkých hodnot kolem města Ostrava.

Právě město Ostrava, či spíše celý Moravskoslezský kraj spolu s okresy Jeseník a Šumperk jsou oblastí s největším nárůstem podpory mezi lety 2014 a 2019, jak je znázorněno na mapě B5. Spolu s již výše zmíněnou příhraniční oblastí jihozápadních Čech, která byla v roce 2014 jednou z oblastí s nejnižší podporou, a dále s částí Ústeckého kraje spadají do nejvyššího intervalu nárůstu podpory (11,2 – 17,4 %). Celkově se podpora frakce RE v Česku mezi lety 2014 a 2019 zvýšila průměrně o 8,5 % a pouze v jednom okrese, kterým je

Praha – západ, zaznamenala pokles a o to 0,5 %. Praha a její okolí je též oblastí s nejnižším nárůstem podpory v celém Česku (0,1 – 4,7 %). Na mapě B6. je též Praha znázorněna jako místo stabilní nízké podpory a její okolí je vyznačeno jako oblast s poklesem podpory. Dalším místem stabilní nízké podpory je okres Svitavy a téměř celý Jihomoravský kraj. Zde je výjimkou Znojmo, které je naopak okresem se vzrůstající podporou.

U obou zkoumaných frakcí lze říci, že se jejich podpora mezi lety 2014 a 2019 v rámci celého Česka zvýšila. Podpora pro RE vzrostla oproti ID téměř dvojnásobně a v Česku není okres, ve kterém by v roce 2014 či 2019 mělo ID vyšší volební zisk než RE. Za zmínku zde jistě také stojí, že v Česku mají obě frakce velice podobné rozmístění nízkých a vysokých hodnot. Obě frakce mají jádro stabilní vysoké podpory na severu a severozápadě Čech a naopak jádro stabilní nízké podpory v Praze, Brně a jejich blízkém okolí. I hodnotu shlukování neboli Moranovo I mají frakce pro rok 2019 téměř totožnou a to okolo 0,6, což vypovídá o vysokém stupni korelace. Tento jev, kdy je rozmístění podpory pro obě frakce téměř totožné, je výjimečný pouze pro ČR a je způsoben z velké části stranou ANO 2011 a její voličskou základnou. Ta se skládá z velké části ze starší populace a z obyvatel vykazujících zvýšené riziko výskytu sociálních problémů, což jsou dvě skupiny voličů, které bych neoznačil za typicky liberální.

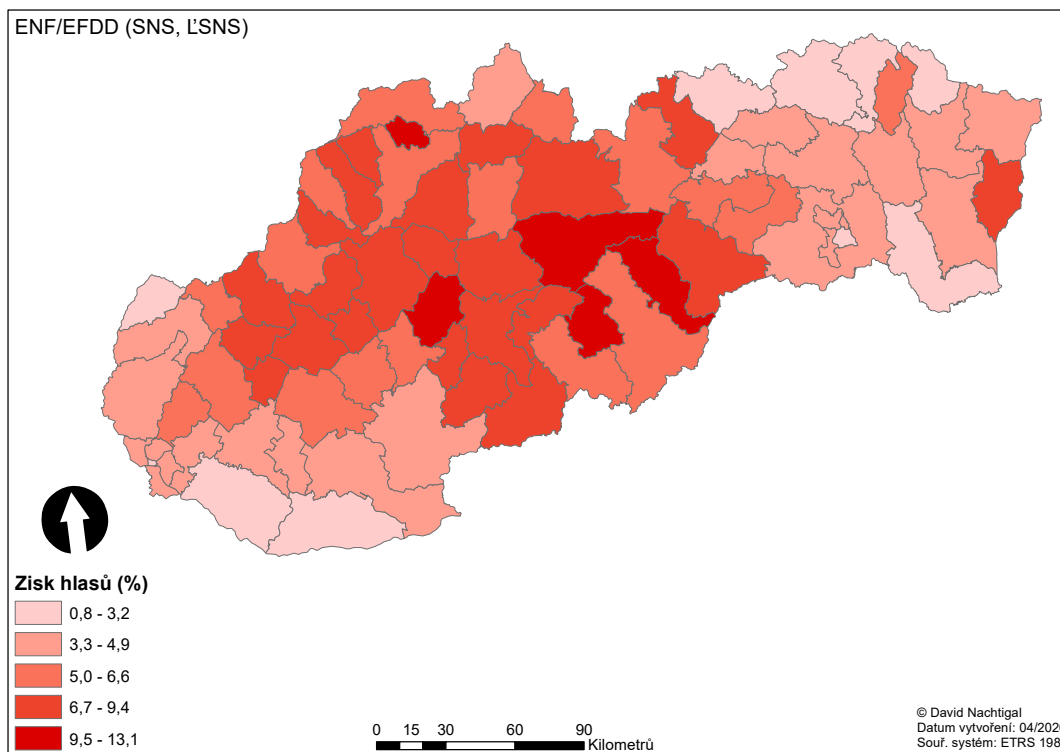
Tabulka č.3 – Moranovo I, Česko

Česko	2014	2019	2014/2019
ID	0,47	0,564	0,29
RE	0,685	0,639	0,321

Zdroj: Český statistický úřad (2021), zpracováno autorem

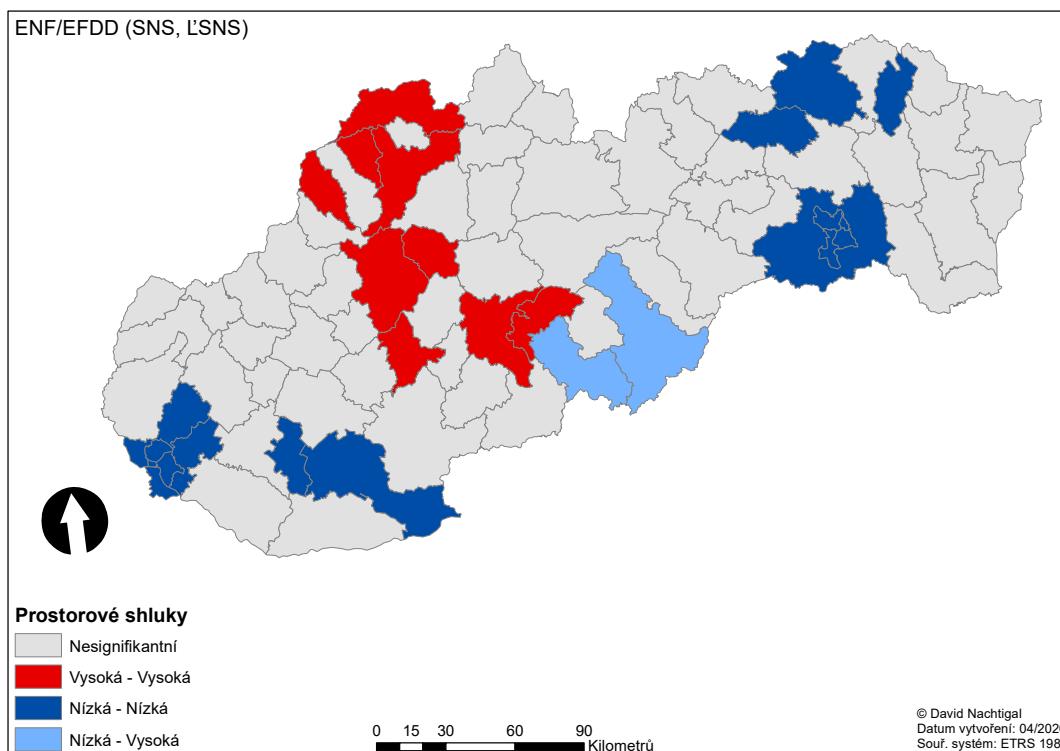
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

C1.

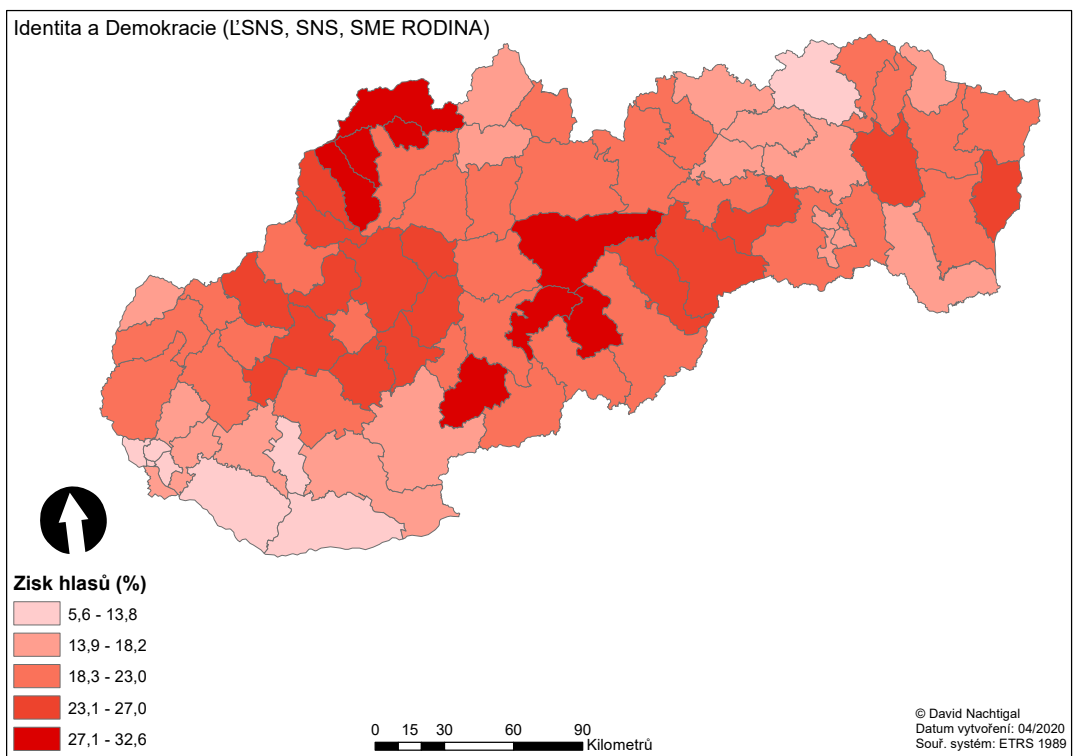
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

C2.

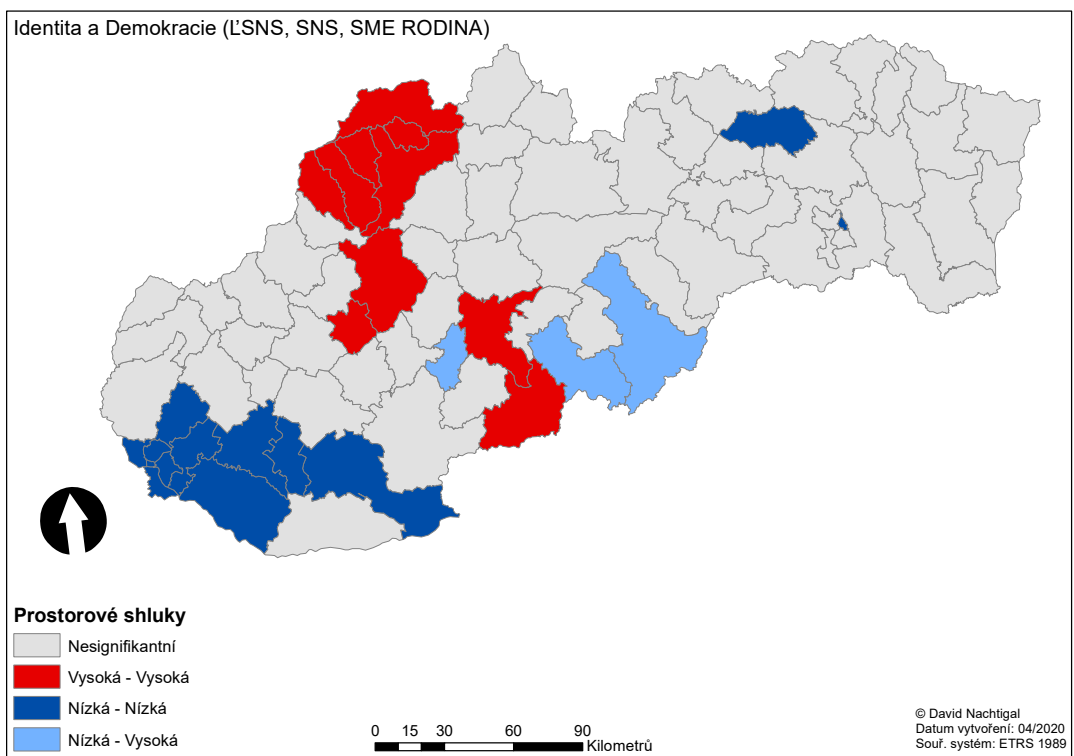
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

C3.

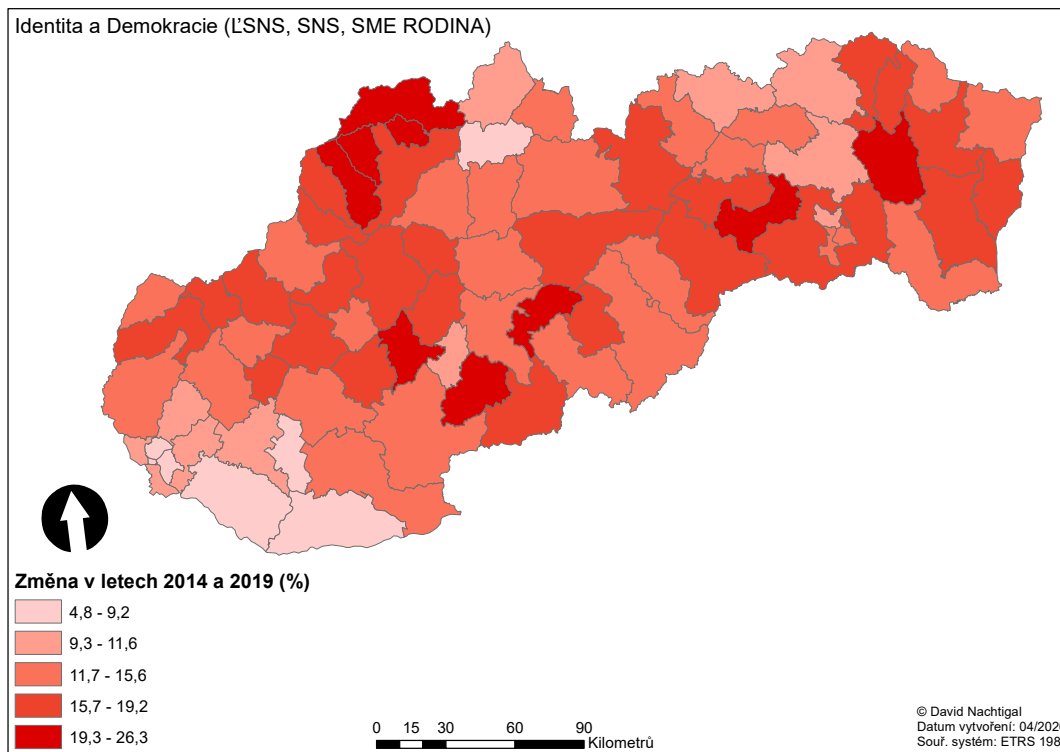
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

C4.

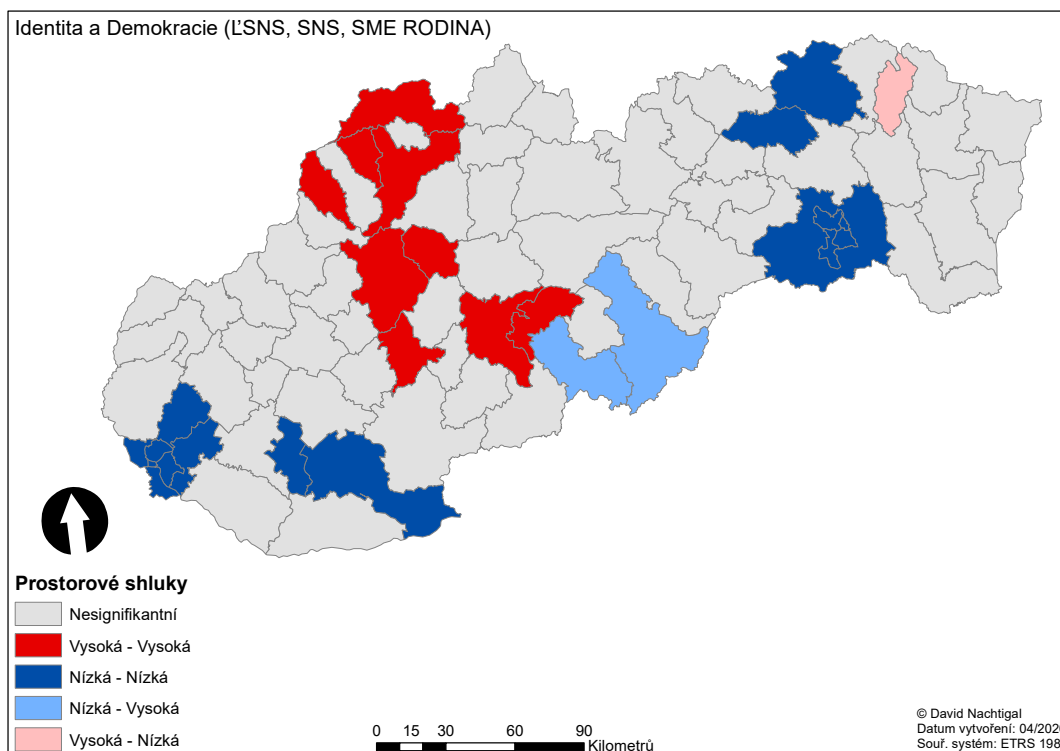
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 na Slovensku

C5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

C6.

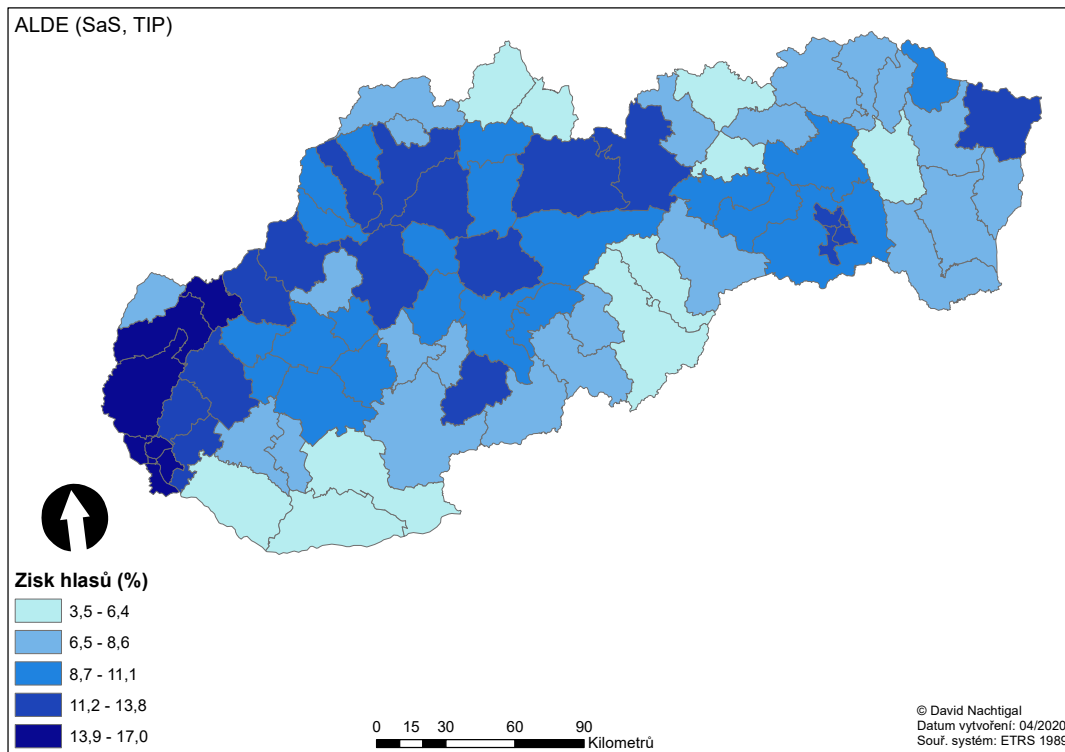
V roce 2014 měla frakce ID, tehdy ENF/EFDD zastoupena stranami Slovenská národná strana a Ľudová strana Naše Slovensko, na Slovensku podporu zejména ve střední části území. Směrem na západ i na východ poté podpora postupně klesá a nejnižší je při východních a západních hranicích státu. Jak lze vidět na mapě C1., do intervalu s nejvyšším ziskem hlasů (9,5 – 13,1 %) spadají okresy Brezno, Revúca, Poltár, Žiar nad Hronom a Kysucké Nové Město. Silná podpora ID v oblasti, do které spadají výše zmíněné okresy, je dobře viditelná i na mapě C2 prostřednictvím shluků vysokých hodnot. Naopak shluky nízkých hodnot nalezneme především ve velkých městech, kterými jsou Bratislava a Košice a v jejich blízkém okolí. Zisk hlasů frakce ID se v těchto městech pohybuje mezi 0,8 – 3,2 %.

V následujících volbách v roce 2019 podpora pro ID, které bylo zastoupeno stranami Slovenská národná strana, Sme rodina a Ľudová strana Naše Slovensko, na Slovensku značně zesílila. Jádrem vysoké podpory zůstalo stále ve střední části území Slovenska a navýšil se zde počet okresů spadajících do intervalu s nejvyšším ziskem hlasů (27,1 a 32,6 %). Také již není tolik patrný pokles podpory směrem k východu území. Oproti tomu západní část území, jak můžeme vidět na mapě C4, je stále oblastí s nejnižšími hodnotami podpory v zemi (5,6 – 13,8 %). Druhou oblastí s nízkou podporou je poté město Košice. Stále tedy platí, že ve dvou největších městech Slovenska je podpora pro frakci ID nejnižší.

Průměrně stoupla podpora pro frakci ID na Slovensku ve zkoumaném období o 15 % a žádném okrese nedošlo k poklesu zisku hlasů. Na mapě C5 znázorňující změnu podpory v letech 2014 a 2019 můžeme vidět především posílení již stávající jádrové oblasti vysoké podpory ve středu území, ale také významný nárůst podpory směrem na východ Slovenska. V těchto oblastech některé okresy spadají do intervalu značící nárůst o 19,3 – 26,3 %, což je výrazně vyšší hodnota, než jakou měly okresy s nejvyšší podporou pro ID v roce 2014. K růstu, i když méně významnému, došlo i v oblastech se stabilní nízkou podporou, kterými jsou Bratislava, Košice a jejich okolí. Tyto výrazné shluky nízkých hodnot lze dobře vidět na mapě C6. Nárůst zisku hlasů v těchto oblastech je přibližně do 10 %. Stabilním místem s nízkou podporou pro frakci ID jsou také okresy Lučenec a Rimavská Sobota a to navzdory tomu, že jsou obklopeny okresy patřící do oblastí s nejvyšší podporou.

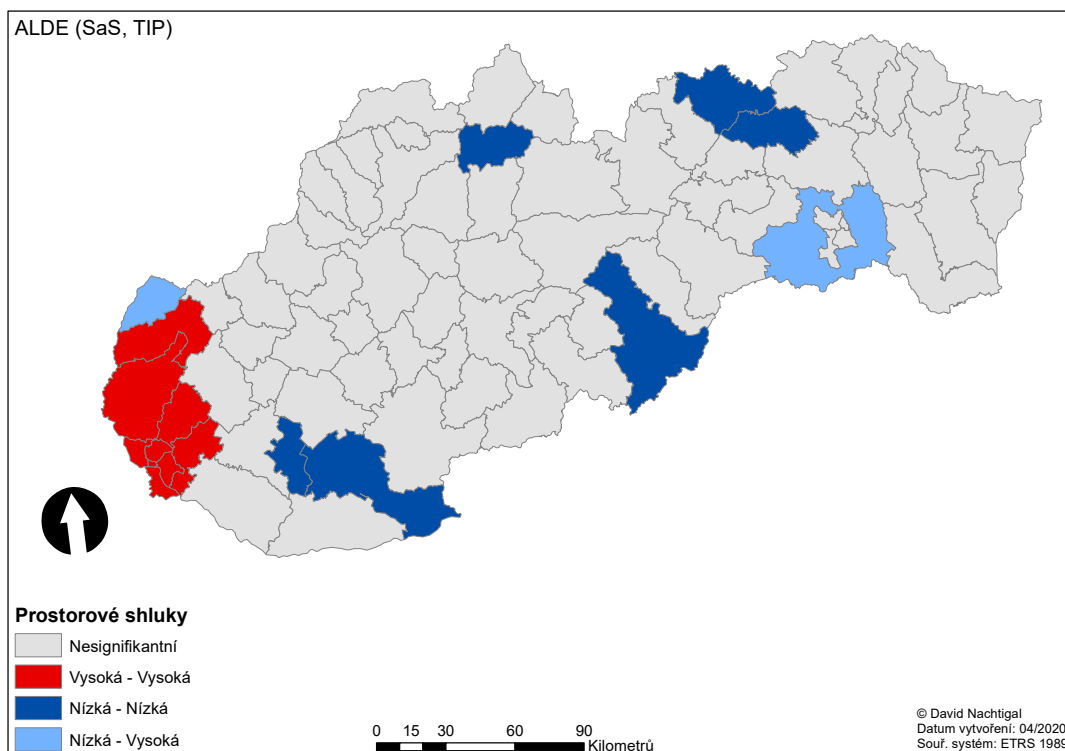
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

D1.

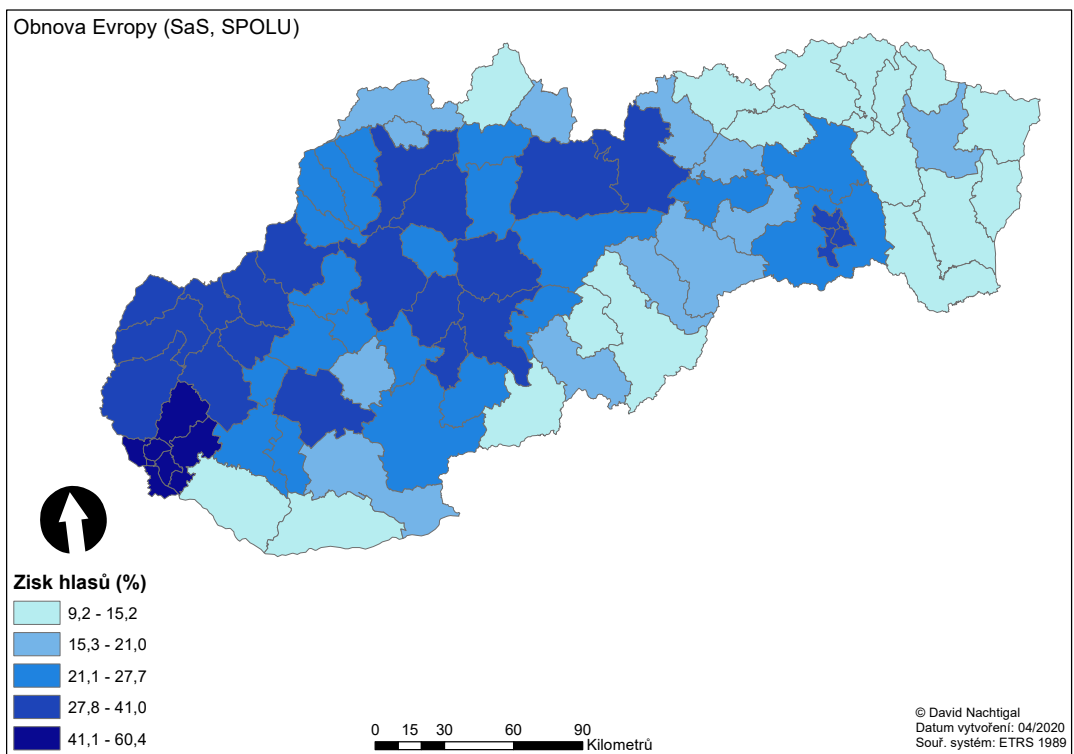
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

D2.

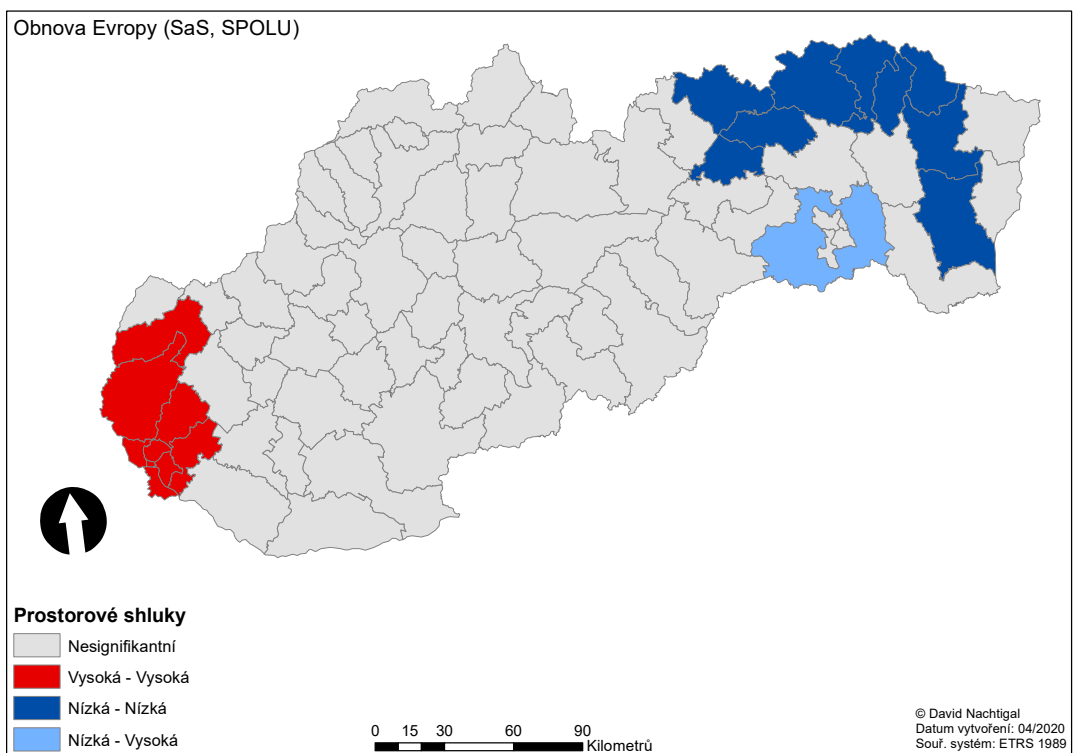
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

D3.

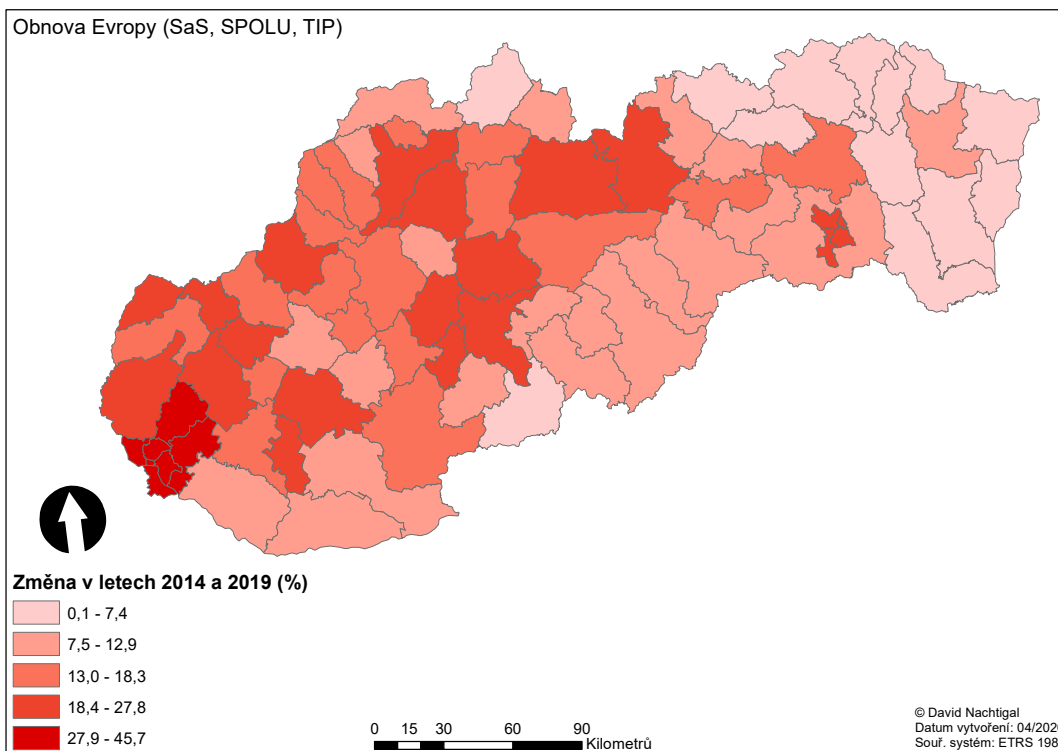
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

D4.

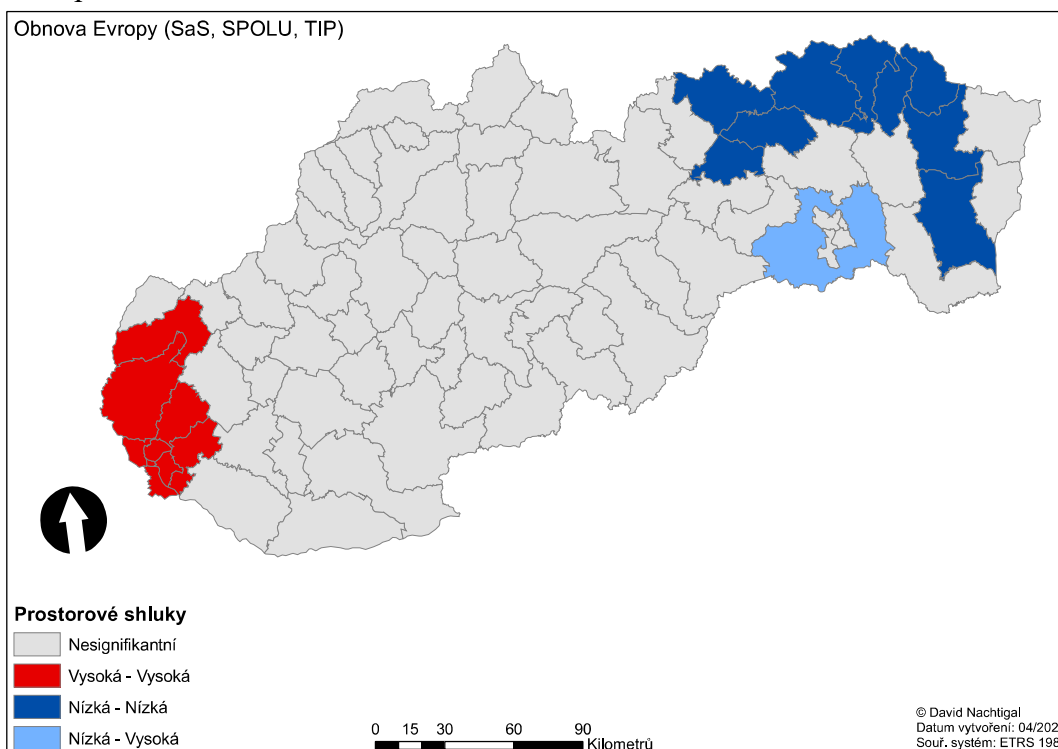
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 na Slovensku

D5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

D6.

V roce 2014 byla frakce RE (tehdy ALDE) na Slovensku zastoupena stranami SaS a TIP. Jak je zřejmé z map D1 a D2 hlavní jádro vysoké podpory pro frakci RE leží na západě území převážně při hranicích s Rakouskem. Všechny okresy spadající do intervalu s nejvyšším ziskem hlasů (13,9 – 17 %) se nacházejí v této oblasti. Anomálií je zde okres Skalica, který ziskem hlasů spadá o tři intervaly níže oproti jeho okolí. Oproti svému okolí vyniká také okres Košice, kde má RE na rozdíl od okolí silnou podporu. Žádné další významné seskupení okresů s vysokým ziskem hlasů se na Slovensku nevyskytuje. Podpora je s výjimkou již zmíněné západní oblasti relativně rovnoměrně rozložena. Oblasti nízké podpory jsou rozprostřeny po celém území státu v malých shlucích. Jako nejsouvislejší oblast by se dala označit jižní část území při hranicích s Maďarskem.

I v roce 2019 se jádro vysoké podpory pro frakci RE, zastoupenou stranami Sloboda a Solidarita a SPOLU, stále drží na západě území, především v Bratislavském kraji. Zde se, jak je možné vidět na mapě D3, nachází veškeré okresy spadající do intervalu s nejvyšším ziskem hlasu (41,1 – 60,4 %). Podpora je v tomto roce již více koncentrovaná u sebe a vidíme, že celý západ a střed území lze s výjimkou okresů hraničících s Maďarskem označit jako oblast vysoké podpory. Naopak celý východ území Slovenska s výjimkou okresu Košice lze označit jako oblast nízké podpory. Toto rozdělení též potvrzuje mapa D4, na které je dobře viditelný shluk nízkých hodnot na již zmiňovaném východě území. Většina okresů zde spadá do intervalu značící zisk hlasů 9,2 – 15,2 %, což znamená, že průměrný rozdíl mezi ziskem hlasů na východě versus na západě je okolo 30 %.

Průměrně v celém Slovensku stoupl zisk hlasů frakce RE mezi sledovanými lety o 16,1 %. V okresech s nejnižším nárůstem podpory, které jak můžeme vidět na mapě D5 se téměř výlučně nacházejí na východě území, podpora vzrostla o 0,1 – 7,4 %. Oproti tomu na západě území, konkrétně v Bratislavském kraji byl nárůst podpory v okresech o 27,9 – 45,7 %. Zde je také hlavní stabilní jádro podpory frakce RE na Slovensku. Tento fakt nám potvrzuje také mapa D6 ukazující shluky podpory v čase. Co se týče prostorového vymezení nárůstu podpory frakce RE v kontextu celého Slovenska, dá se zde opět použít rozdělení území na západ, střed a východ popsané v předchozím odstavci.

U obou zkoumaných frakcí můžeme říci, že ve zvoleném období došlo k významnému nárůstu podpory v rámci celého Slovenska a že obě strany navýšily svůj zisk hlasů o přibližně

stejnou hodnotu. Významný rozdíl je zde v rozložení podpory. Frakce ID má oblasti své podpory relativně decentralizované a je těžké u ní přesně vymezit jádro vysoké podpory. Oproti tomu místa se stabilní nízkou podporou lze vymezit především na oblasti kolem Košic a Bratislavy. U frakce RE je tomu ale právě naopak. Ta má svou podporu silně centralizovanou a svá jádra silné podpory má ve výše zmíněných městech a v případě Bratislavy i v celém kraji. Toto tvrzení podpírá i hodnota 0,596 Moranova I v roce 2014 a 0,753 v roce 2019. Obě tyto hodnoty řadíme do vysokého stupně korelace. Na rozdíl od Česka zde nedochází k překrývání vysokých hodnot na obou stranách, nýbrž spíše k prolínání hodnot opačných.

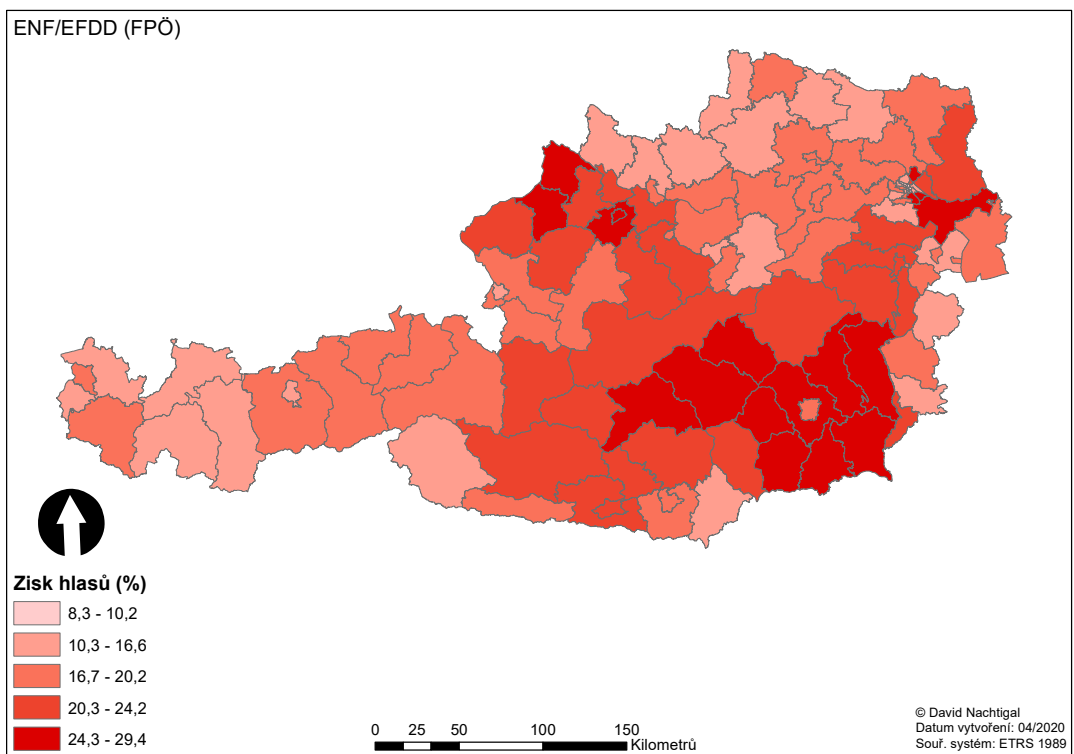
Tabulka č.4 – Moranovo I, Slovensko

Slovensko	2014	2019	2014/2019
ID	0,463	0,577	0,469
RE	0,596	0,753	0,637

Zdroj: Štatistický úrad slovenskej republiky (2021), zpracováno autorem

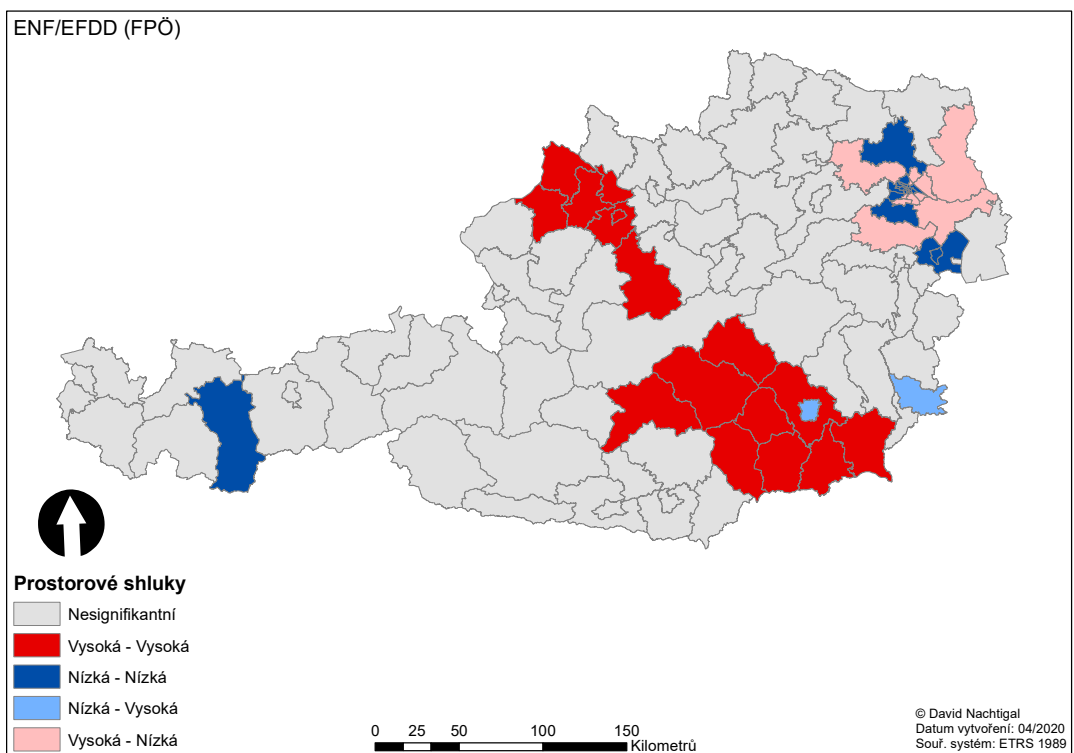
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

E1.

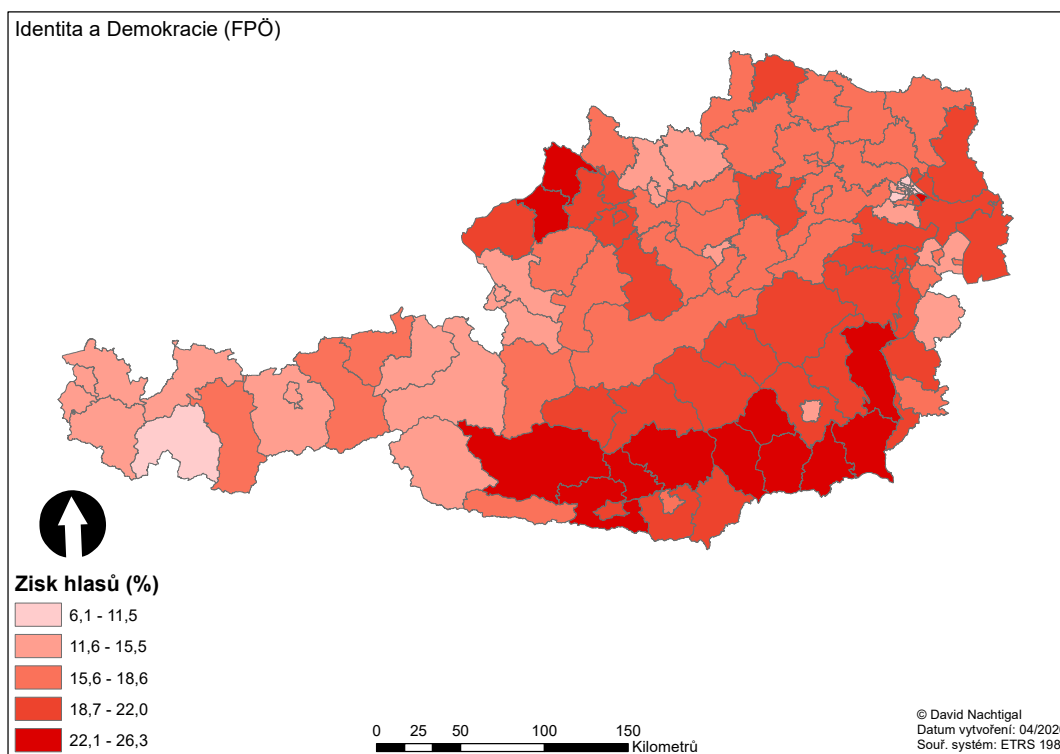
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

E2.

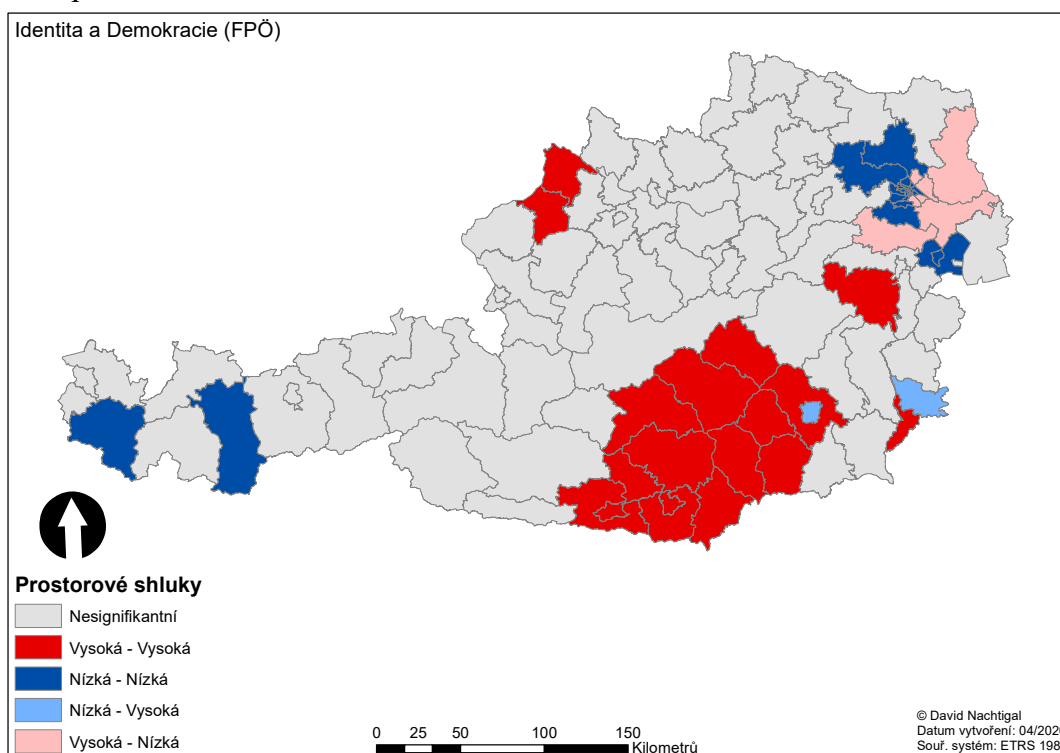
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

E3.

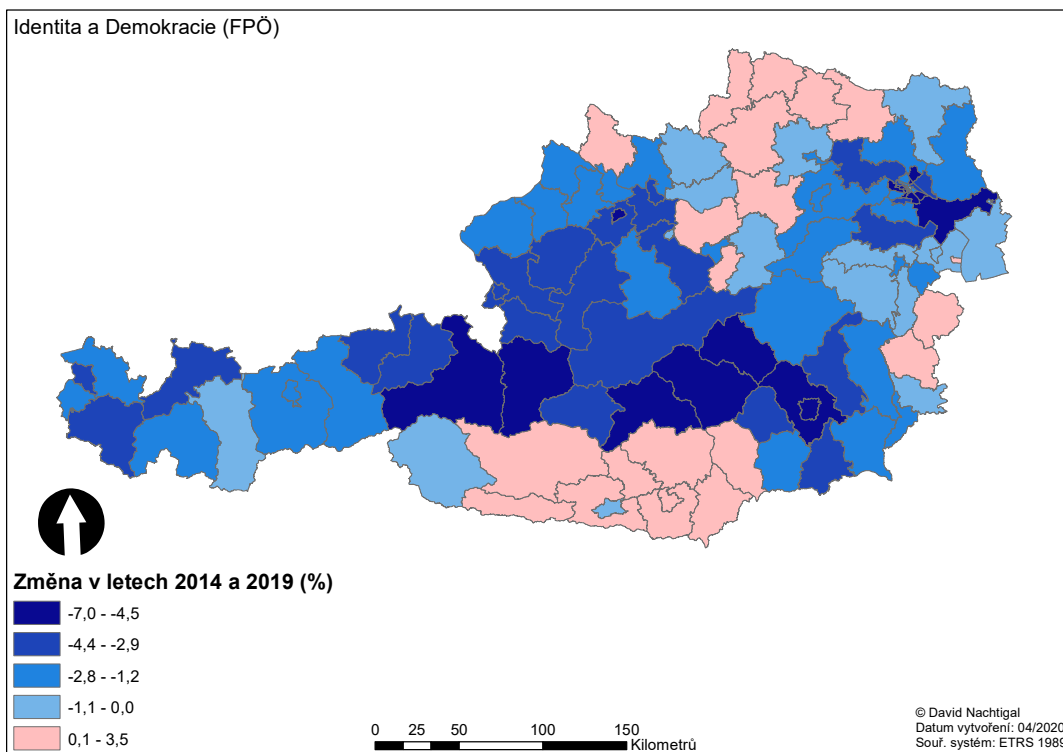
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

E4.

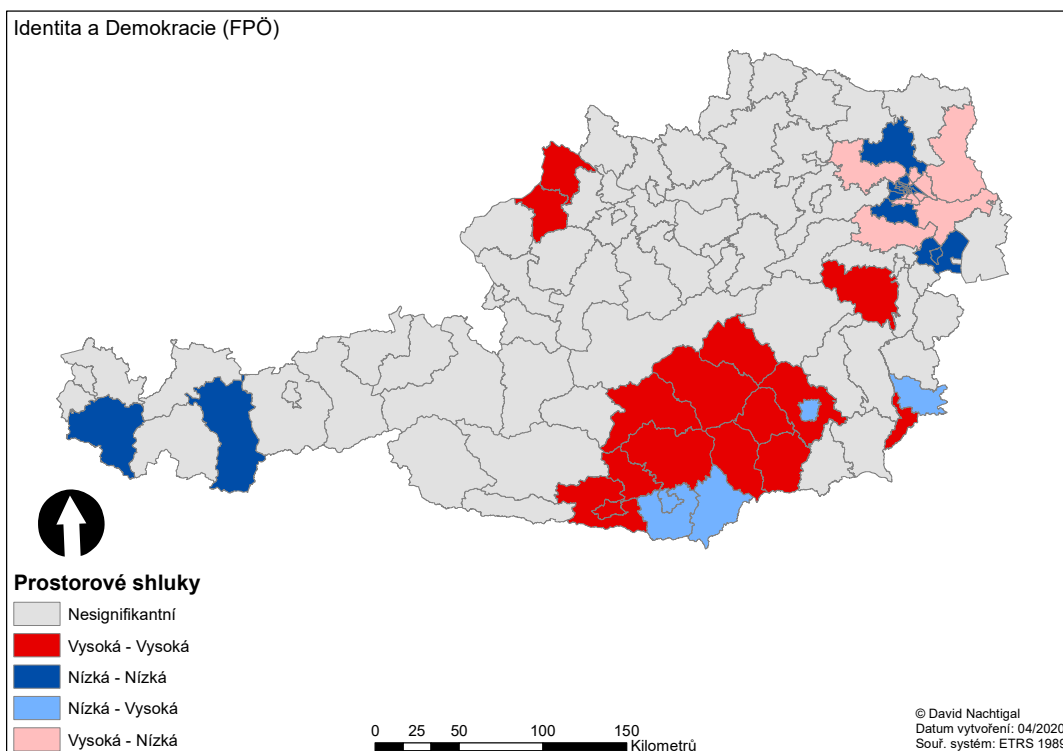
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Rakousku

E5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

E6.

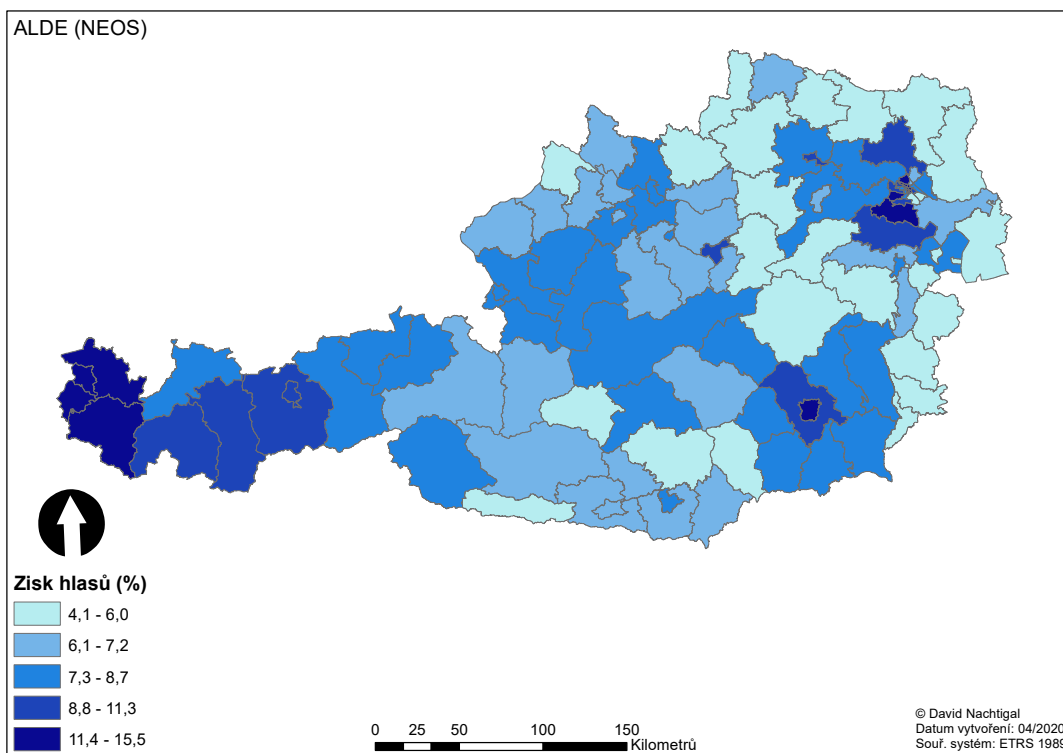
V Rakousku v roce 2014 lze u frakce ID, zastoupenou stranou FPÖ, vymezit 3 hlavní centra vysoké podpory a 2 nízké. Jak je vidět na mapách E1 a E2, hlavním centrem vysoké podpory je téměř celé území spolkové země Štýrsko. Většina okresů zde spadá do intervalu s nejvyššími hodnotami (24,3 – 29,4 %). Za zmínku v této oblasti stojí město Štýrský Hradec, ve kterém je zisk hlasů oproti zbytku Štýrska nízký. Dalšími významnými centry vysoké podpory jsou střední část spolkové země Horní Rakousy a částečně oblast Vídně. Poslední oblast je na vymezení značně problematická, jelikož je zde velké množství malých okresů a vyskytují se zde intervaly od nejnižších po nejvyšší. Nejlépe je tento jev znázorněn na mapě E2., kde můžeme v okolí Vídně vidět shluky nízkých hodnot ale zároveň také shluky vysokých hodnot obklopené hodnotami nízkými. Na tuto oblast navazuje také město Eisenstadt, které se jako další velká města vyznačuje nízkým ziskem hlasů pro frakci ID. Jako druhou oblast s nízkým ziskem hlasů můžeme vymezit západní Tyrolsko spolu s Vorarlberskem.

V roce 2019 se hlavní jádro vysoké podpory rozšířilo ze Štýrska i do sousedního Korutanska, jak je znázorněno na mapách E3. a E4.. V těchto dvou spolkových zemích se nachází většina okresů zařazených do intervalu s nejvyšším ziskem hlasů (22,1 – 26,3 %). U zbylých dvou center vysoké podpory došlo oproti roku 2014 k jejich zmenšení. Naopak u oblastí s nízkou podporou došlo k jejich posílení. Nejvíce patrný je tento fakt v oblasti Vídně a jejího blízkého okolí, kde, jak je vidět na mapě E5., došlo k poklesu okresů s vysokými hodnotami a posílil zde shluk hodnot nízkých.

Oproti roku 2014 došlo v roce 2019 k celkovému poklesu podpory. Jak můžeme vidět na mapě E5, většina okresů spadá do intervalů záporných. Výjimkou jsou spolková země Korutany (vyjma města Klagenfurt) a severní část Horních Rakous. V těchto zmíněných oblastech došlo k mírnému růstu podpory (0,1 – 3,5 %). K největšímu poklesu hodnot došlo v Salcbursku a Štýrsku, které v roce 2014 bylo jedno z hlavních center podpory.

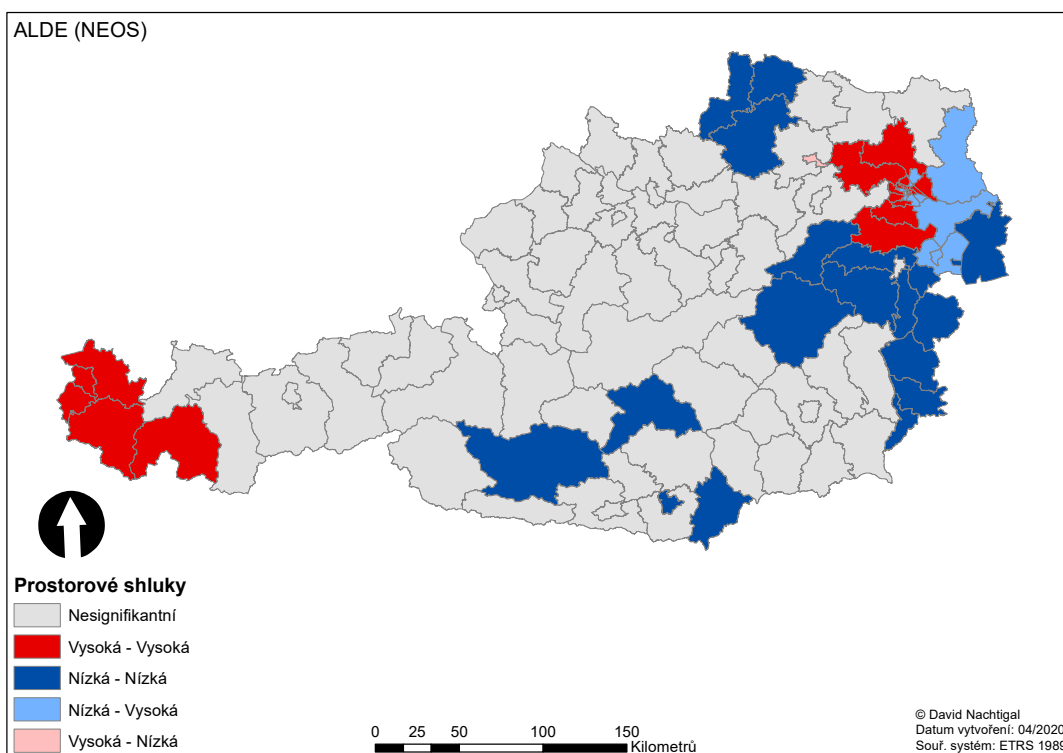
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

F1.

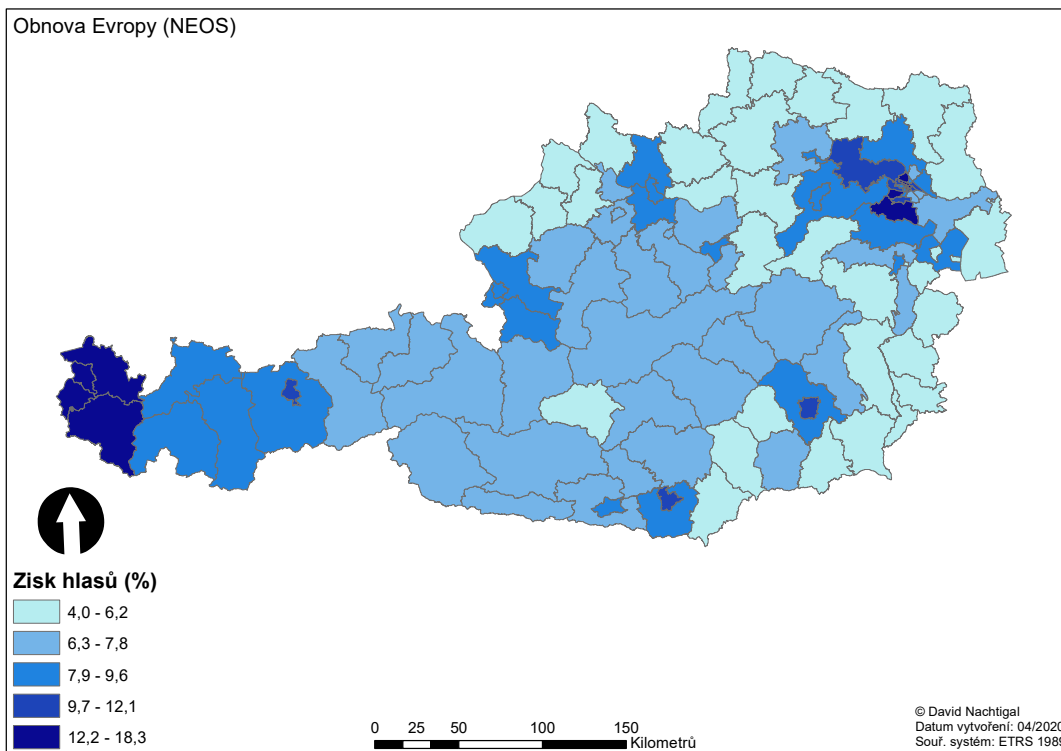
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

F2.

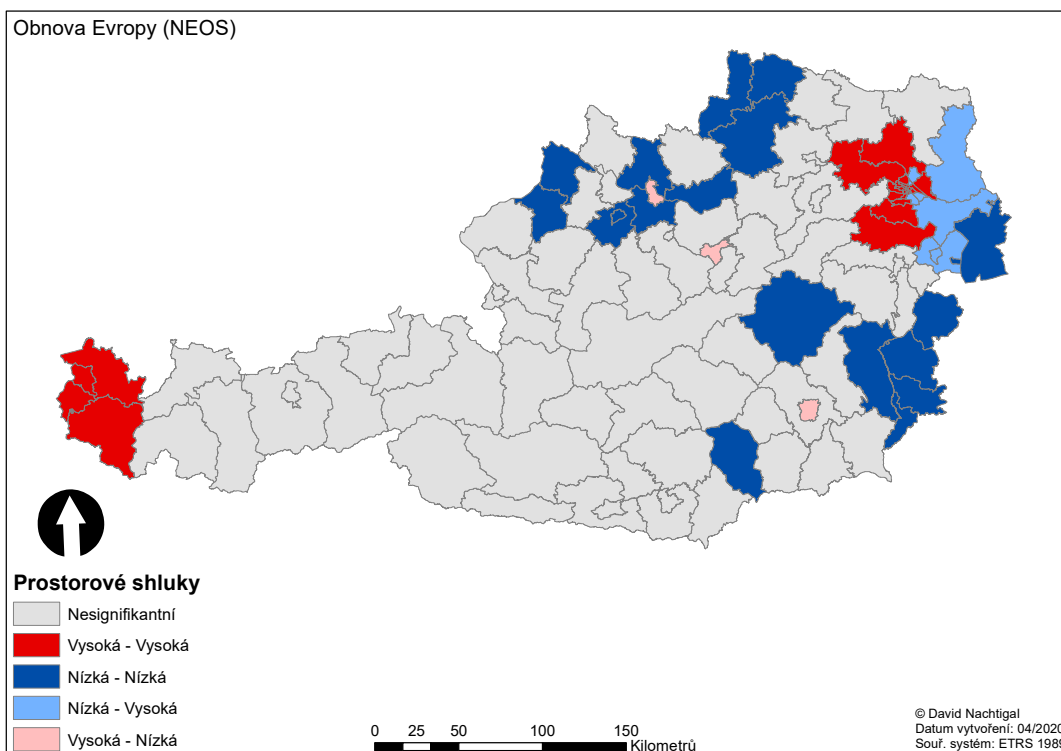
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

F3.

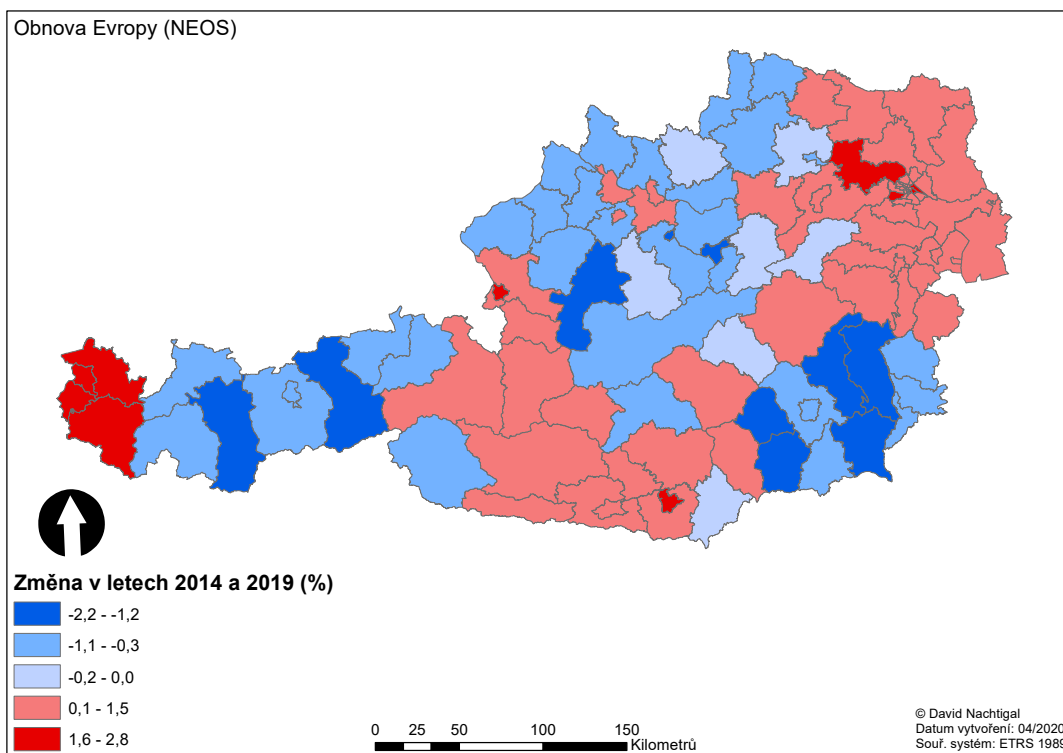
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

F4.

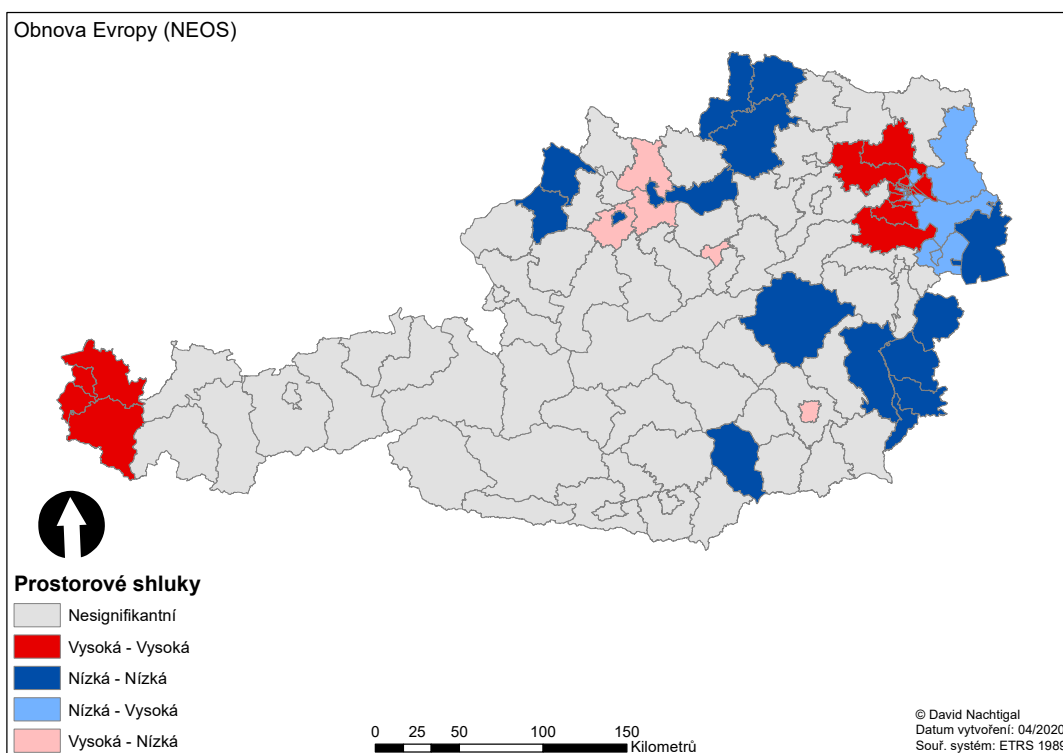
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Rakousku

F5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

F6.

V roce 2014 frakce RE (tehdy ALDE) byla v Rakousku zastoupena stranou NEOS (Das Neue Österreich und Liberales Forum). Z mapy F2 je patrné, že v Rakousku lze identifikovat dvě hlavní centra vysoké podpory. To první lze vymezit jako oblast od Innsbrucku směrem na západ, především poté okresy Bludenz, Bregenz, Feldkirch a Dornbirnova, ve kterých podpora nabývala hodnot 11,4 – 15,5 %. To druhé je v okolí hlavního města Vídně. Zde je to trochu problematické na vymezení, protože stejně jako tomu bylo u frakce ID, se zde nachází oblasti spadající do nejvyššího intervalu podpory a vedle nich oblasti s podporou nejnižší. Zjednodušeně lze říci, že podpora je nižší směrem na východ od Vídně, ale není to pravidlem. Stejně tak můžeme říci, že v okolí Vídně okres, ve kterém má jedna frakce podporu vysokou, druhá jí bude mít nízkou. Za zmínku ještě stojí oblast okolo města Graz, kde, jak je vidět na mapě F1, je také celkem vysoká podpora.

Oblasti s nízkou podporou již tolik centralizovaná nejsou. Větší souvislá oblast s nízkou podporou je na území Burgenlandu a Horních Rakous, ale je zde třeba brát v potaz jádro vysoké podpory kolem Vídně zmíněné výše.

V roce 2019 nedošlo v oblastech s vysokou podporou k téměř žádným změnám. Stále platí, že jedno hlavní jádro podpory se nachází na západě území a druhé v okolí Vídně. Toto tvrzení je podpořeno mapou F4, která, co se týče vysokých hodnot, je totožná s mapou F2. Oblasti s nízkou podporou zaznamenaly naopak značný růst a k již zmíněnému východu Rakouska se přidaly i sever a jihovýchod Rakouska, a to především v blízkosti hranic. Tato změna je dobře vidět na mapě F5, kdy u výše zmíněných nových oblastí s nízkou podporou je všude zaznamenaný pokles.

Celkově se změna podpory mezi lety pohybuje do 3 %, tudíž nemůžeme mluvit o nějak výrazných změnách. Nejvíce posílily již výše zmíněná centra podpory na západě území, dále ve městech Klagenfurt, Salzburg a v blízkém okolí Vídně. Co se týče poklesu podpory, tak ten můžeme zaznamenat především na jihovýchodě území kolem města Graz, kde se nachází jedno významné centrum nízké podpory, a druhou významnější oblastí s poklesem podpory je na západě území okolí města Innsbruck.

Zatímco podpora pro frakci RE zůstala mezi lety 2014 a 2019 prakticky stejná, frakce ID zaznamenala pokles o 2,5 %. I tak má ale stále v rámci celého státu o 9 % vyšší zisk hlasů. V čem naopak vede RE je hodnota Moranovo I. Z tabulky 3 vyčteme, že RE ve všech

zkoumaných obdobích dosahuje vyšší hodnoty o přibližně 0,2. To znamená, že RE má podporu více centralizovanou a také prostorově stabilnější v čase než ID. Když porovnáme rozmístění podpory obou frakcí, narazíme na shodu v podpoře ve východní polovině Štýrska, konkrétně v okolí města Graz. Až na město Graz samotné, kde má vysokou podporu pouze RE, zde dosahují vysokého zisku hlasů obě frakce. Další zajímavou oblastí je hlavní město Vídeň a jeho okolí. Zde většinou platí, že vysoká podpora pro jednu frakci znamená nízkou podporu pro frakci druhou.

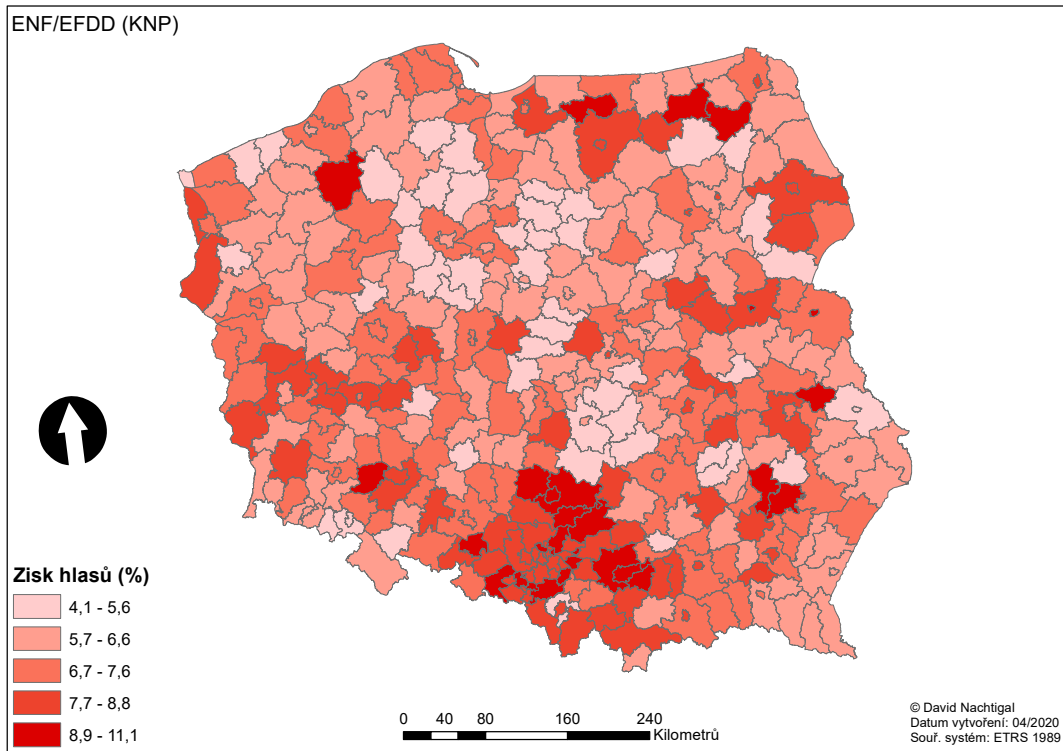
Tabulka č.5 – Moranovo I, Rakousko

Rakousko	2014	2019	2014/2019
ID	0,298	0,4	0,291
RE	0,519	0,608	0,542

Zdroj: Bundesministerium Inneres (2021), zpracováno autorem

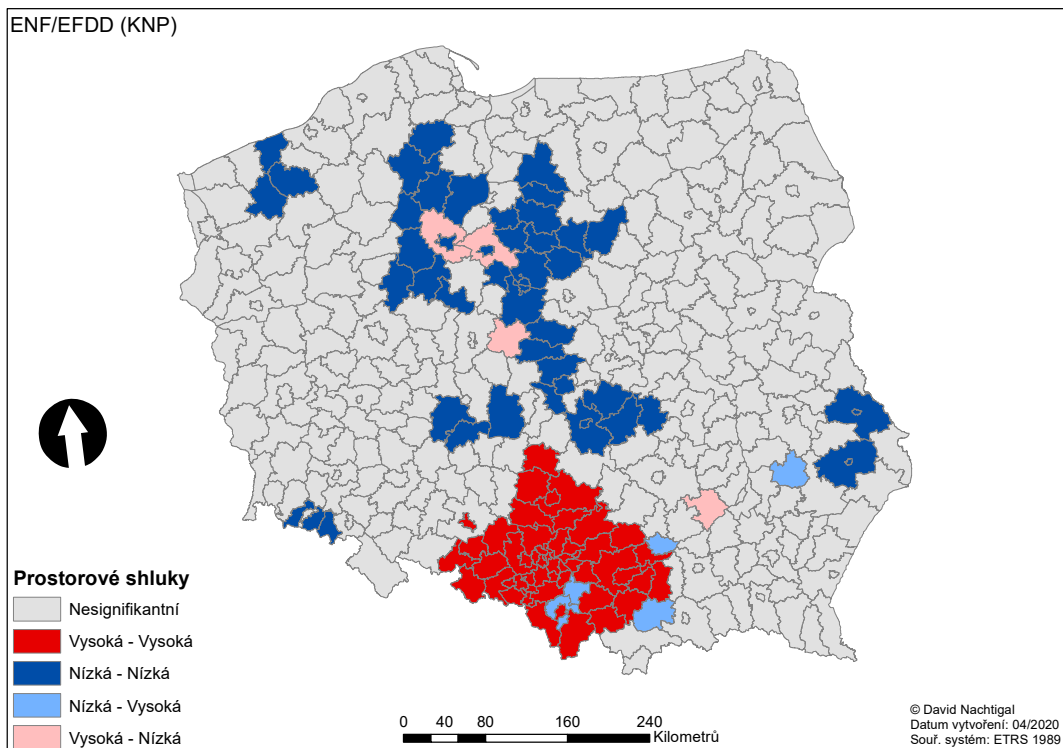
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

G1.

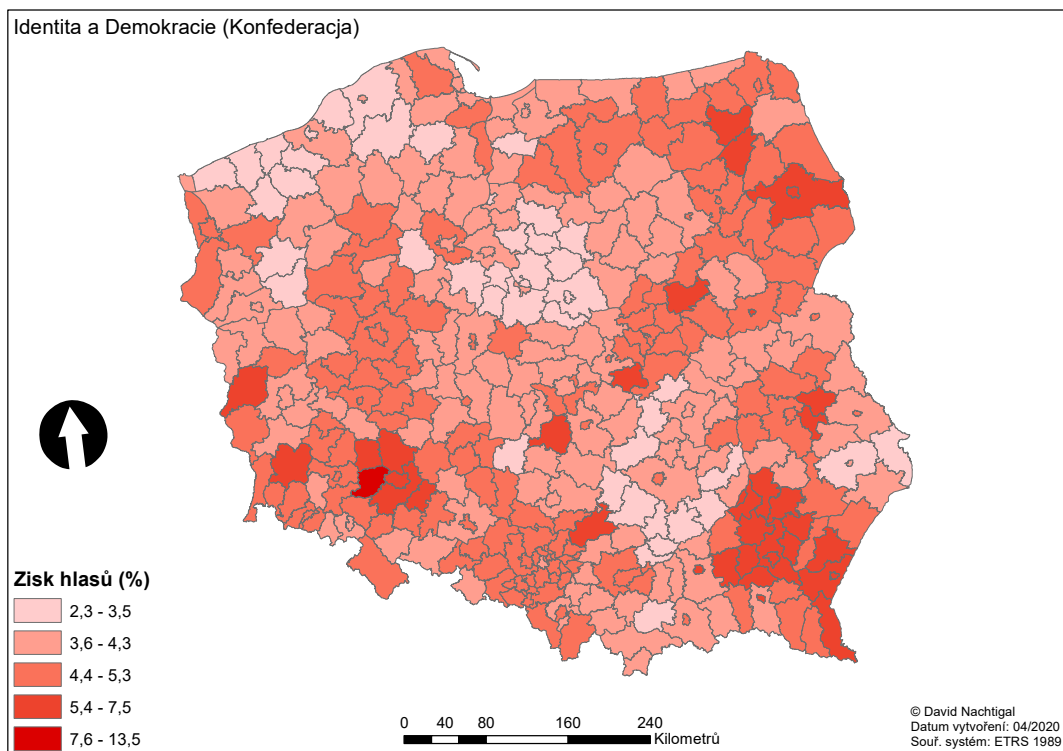
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

G2.

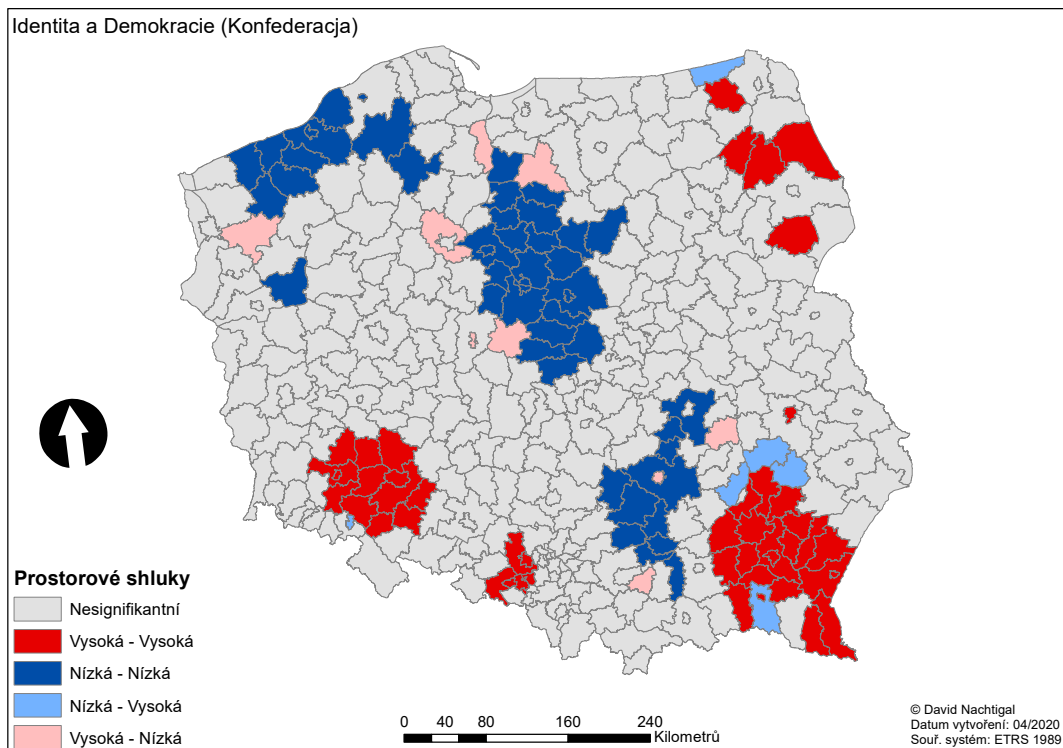
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

G3.

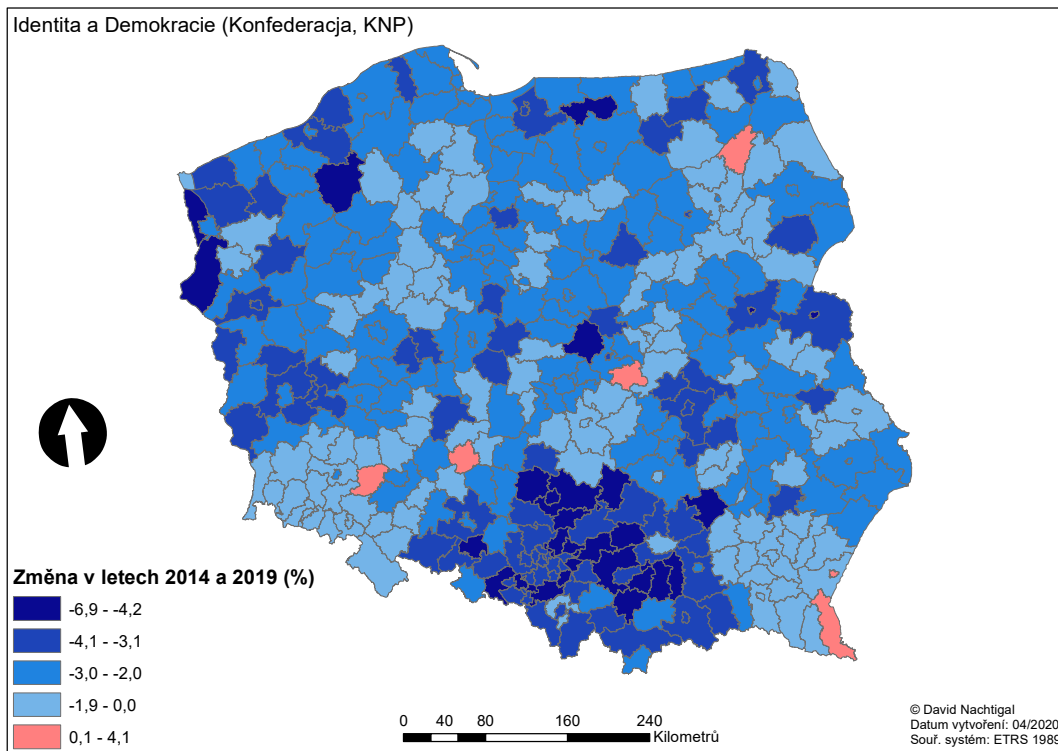
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

G4.

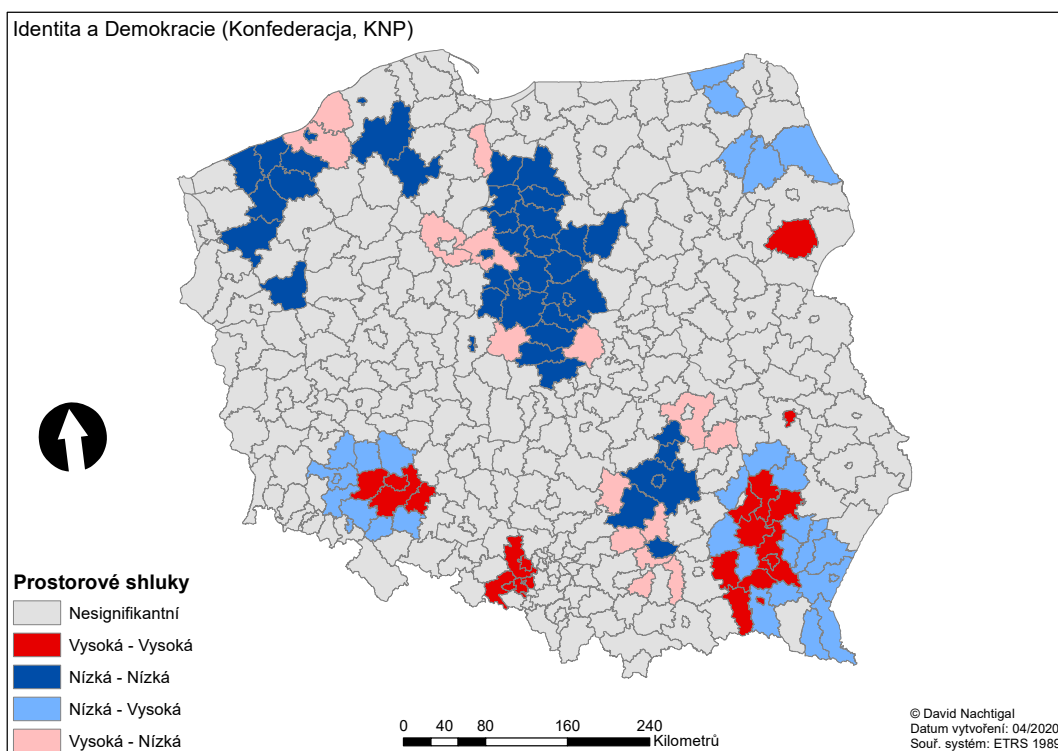
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Polsku

G5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

G6.

V roce 2014 frakce ID, zastoupena stranou KNP, obdržela v Polsku největší volební zisky na jihu území, kde se zformovalo jádro vysoké podpory dobře viditelné na mapě G2. Spadá do něj východní část Opolského vojvodství, Slezské vojvodství a západní část vojvodství Malopolského. Koncentruje se zde nejvíce okresů s podporou mezi 8,9 – 11,1 %. Oblasti s nízkou podporou tolik soudržné nejsou a jsou spíše rozestě po většině území Polska. Ke konkrétnějšímu vymezení se zde nabízí pouze shluk lokalizovaný v centrální části státu s přesahem k severu. Většina jeho okresů spadá do vojvodství Kujavsko-pomořského a část poté do vojvodství Lodžského, u kterého jde hlavně o severní a východní oblast. Výše podpory se u tohoto shluku pohybuje převážně v intervalu od 4,1 do 5,6 %.

V roce 2019 se změnila zastupující strana pro frakci ID v Polsku, a to z KNP na Konfederacja. To sebou přineslo změnu v rozmístění oblastí s vysokou podporou. Z původního shluku vysokých hodnot zůstala na jihu pouze oblast v okolí města Katowice. Místo toho se zformovaly dvě nová významná centra vysoké podpory, a to na jihovýchodě Polska v Podkarpatském vojvodství a druhé na jihozápadě Polska ve střední a východní části Dolnoslezského vojvodství. Jako poslední oblast s vyšší podporou bychom ještě mohli zmínit Podleské vojvodství na severovýchodě Polska. Oproti tomu jádro nízké podpory v centru území se více centralizovalo a nyní obsahuje okresy z východní poloviny vojvodství Kujavsko-pomořského, severní části vojvodství Lodžského a malou oblast na severozápadě vojvodství Mazovského. Dále je na mapách G3 a G4 dobře viditelný severozápad Polska, kde se na území vojvodství Západopomořanského nacházejí povětšinou oblasti s podporou odpovídající nejnižšímu intervalu 2,3 – 3,5 %. To platí i pro poslední viditelný shluk nízkých hodnot odpovídající území vojvodství Svatokřížského.

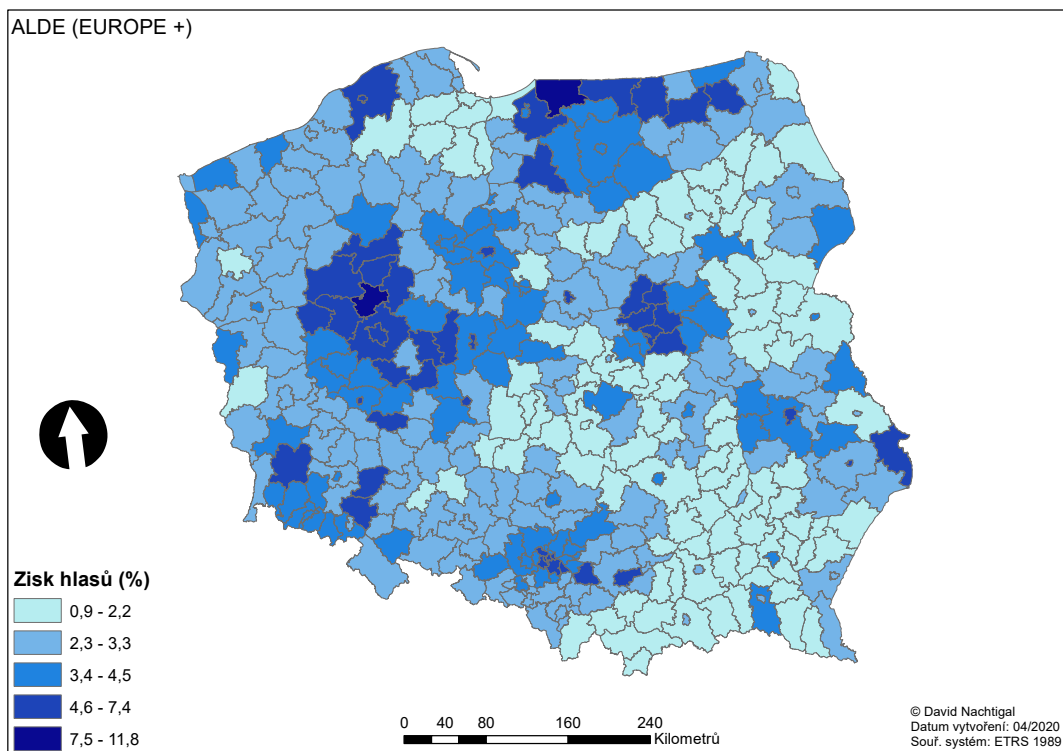
V rámci Polska je na mapách G1 a G3 celkem často k vidění situace, kdy se větší města nacházejí ve vyšším intervalu podpory než jejich okolí, zatímco v ostatních zkoumaných státech je tomu většinou naopak.

Zaměříme-li se na změnu mezi zkoumanými obdobími, je z mapy G5 jasné, že s výjimkou šesti okresů došlo na celém území Polska k poklesu podpory. K nejvýznamnějšímu poklesu došlo na jihu území, kde v roce 2014 bylo hlavní jádro podpory. Jedná se především o vojvodství Slezské a vojvodství Malopolské. Rozmístění časoprostorových shluků na mapě

G6 přibližně odpovídá rozmístění podpory na mapě G4. Primárně oblasti s nízkou podporou pro frakci ID jsou v Polsku velice stabilní.

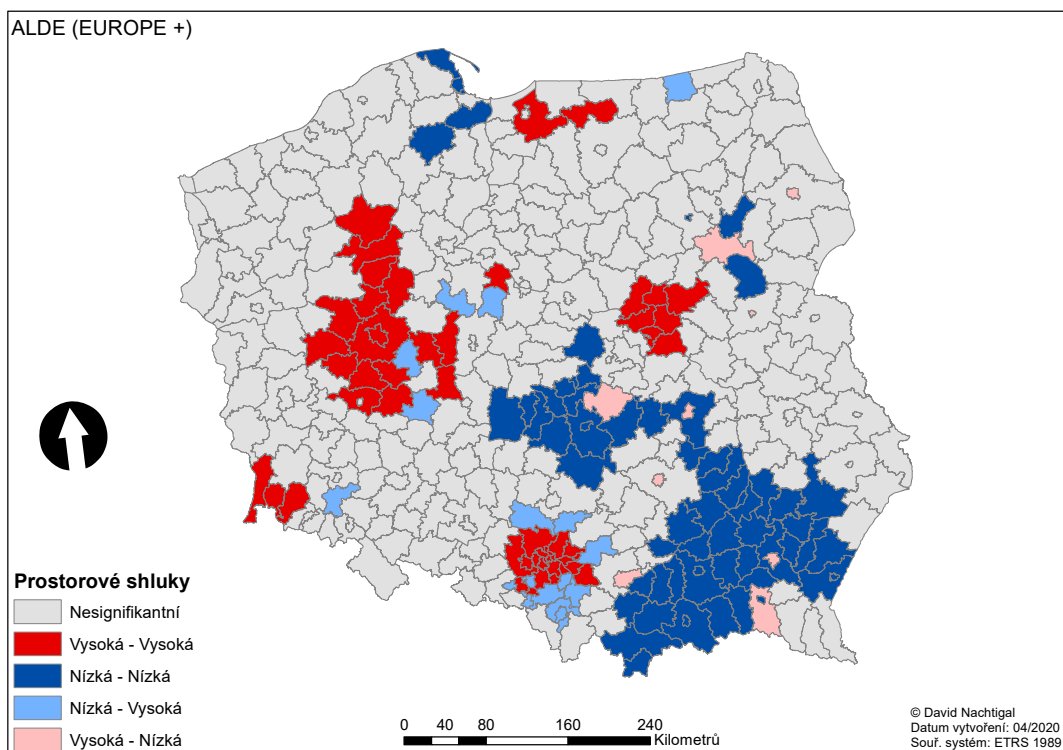
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

H1.

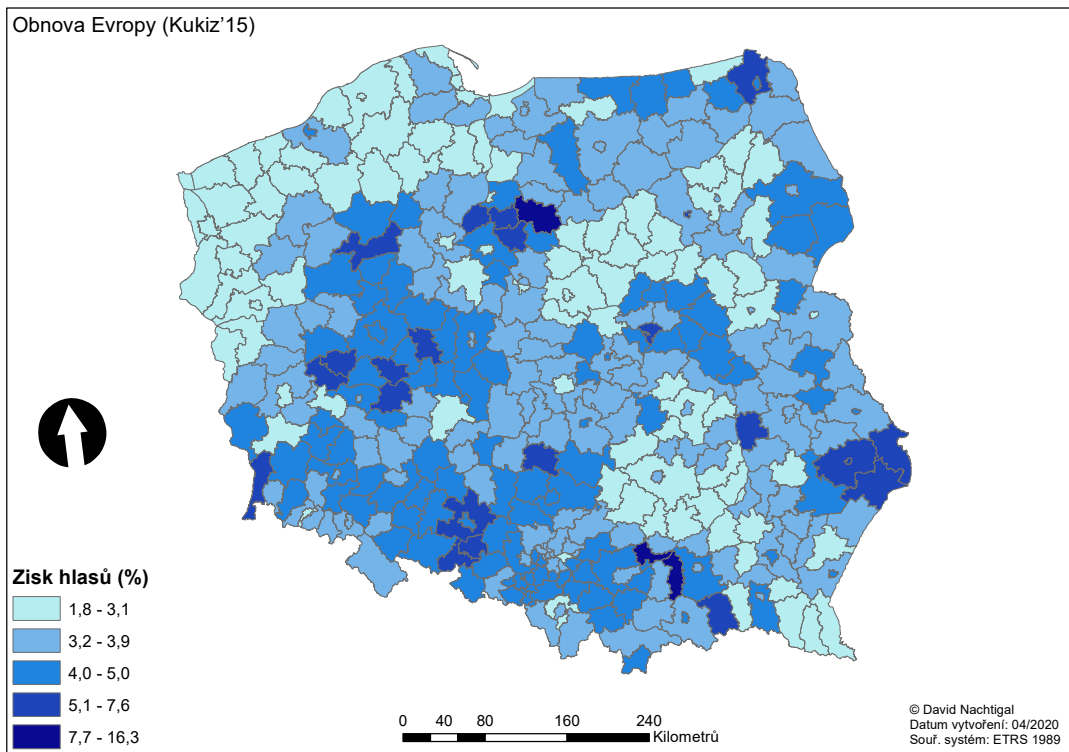
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

H2.

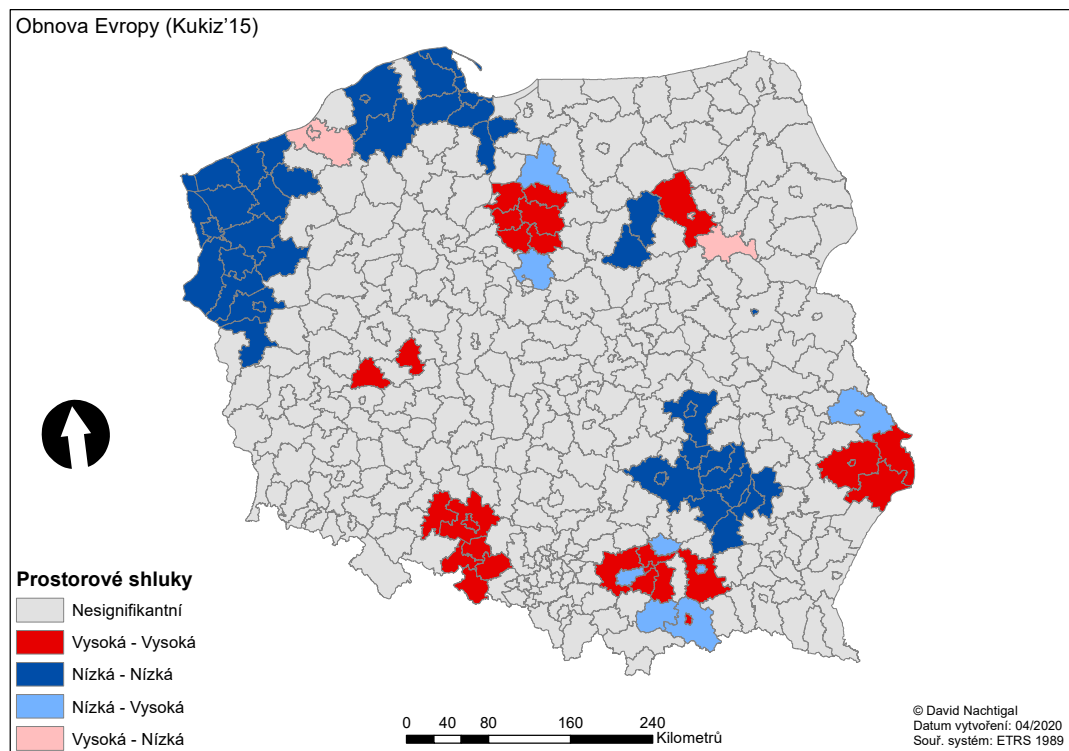
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

H3.

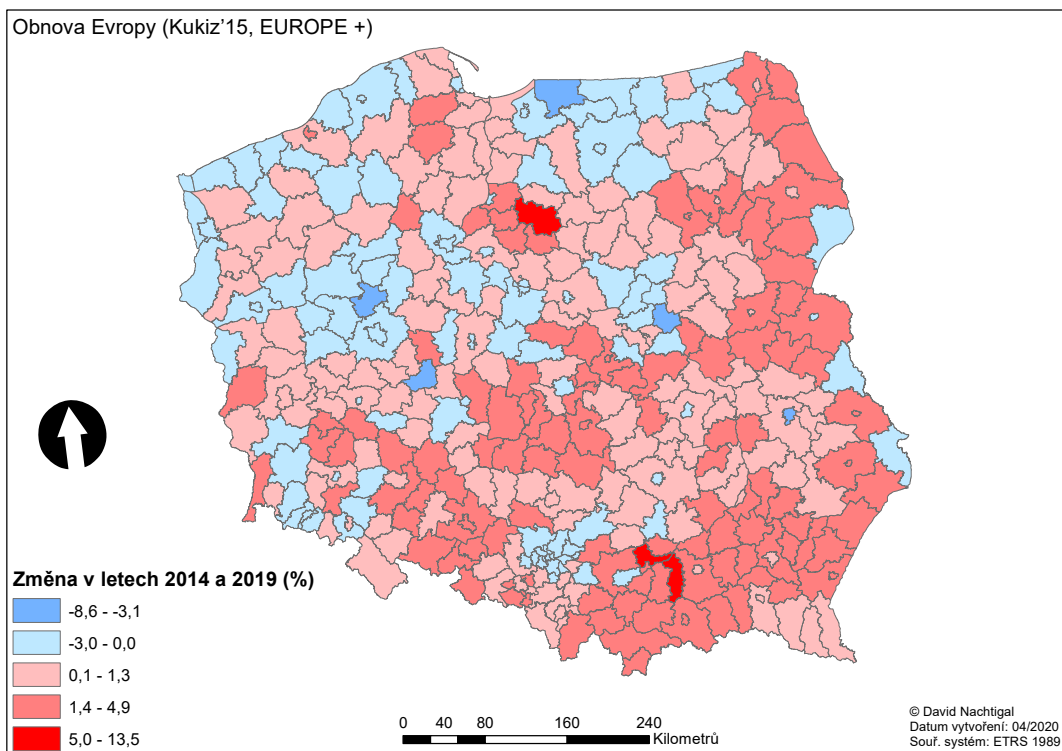
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

H4.

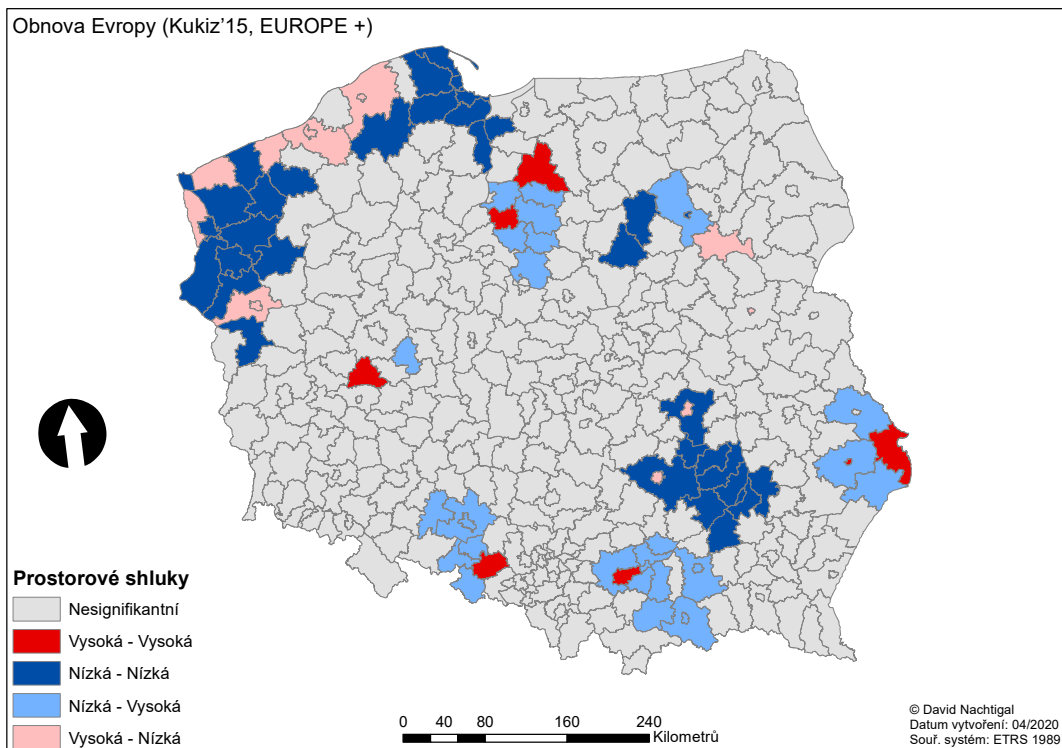
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Polsku

H5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

H6.

Frakce RE (tehdy ALDE), zastoupena stranou EUROPE+, měla v roce 2014 v Polsku jádra podpory koncentrovaná především v okolí 4 velkých měst, kterými jsou Poznaň, Varšava, Katowice a Elbíněk. Zajímavým poznatkem je, že v okolí Katovic má vysokou podporu i frakce ID. Na mapě H2 můžeme ještě vidět shluk vysokých hodnot na západě území, konkrétně na západě Dolnoslezského vojvodství. Celkově nalezneme na území Polska pouze dva okresy spadající do intervalu s nejvyšší podporou (7,5 – 11,8 %), jádrové oblasti vysoké podpory se zde skládají převážně z okresů, ve kterých měla frakce RE zisk 4,6 – 7,4 % hlasů.

Oblasti s nízkou podporou můžeme též vymežit čtyři hlavní. První, a zároveň největší, je shluk na jihovýchodě Polska skládající se z vojvodství Podkarpatského, východní poloviny vojvodství Malopolského a východní části vojvodství Svatokřížského. Ten můžeme dobře vidět jak na mapě H1, tak i na mapě H2, kde je tento shluk spojený s druhou významnou oblastí s nízkou podporou, kterou je jižní polovina vojvodství Lodžského včetně města Lódž. Další oblastí je severovýchod Polska, kde je na mapě H1 viditelné velké množství okresů s nízkou podporou, a jako poslední bych rád zmínil na severu Polska město Gdaňsk, včetně jeho okolí. Všechny výše jmenované oblasti se skládají převážně z okresů, v kterých dosáhla frakce RE zisku hlasů do 2,2 %.

V roce 2019 podpora celkově zesílila, ale zároveň se výrazně více rozptýlila do území. Také se změnila politická strana zastupující frakci RE, a to z EUROPE + na Kukiz'15. Na mapě H4 můžeme pozorovat opět 4 shluky vysokých hodnot, a to území vojvodství Opolského západně od Katovic, západní část vojvodství Kujavsko-pomořského, město Zamość a přilehlé okresy směrem na východ a oblast kolem města Krakov, přičemž Krakov samotný se řadí spíše do oblastí s podporou nízkou. Okresy spadající do intervalu s nejvyšší podporou (7,7 – 16,3 %) jsou v celém Polsku pouze 3. Oblasti s vysokou podporou jsou tak definovány spíše ziskem hlasů pohybujícím se mezi 5,1 – 7,6 %.

Oblasti s nízkou podporou můžeme dle mapy H3 určit tři. První, a zároveň na mapě H4 nejvýraznější, je severozápad s částí severu Polska. Tato oblast se skládá z vojvodství Lubušského, Západopomořanského a Pomořského. Další oblastí je severní část vojvodství Mazovského spojená se západní částí vojvodství Podleského a jako poslední oblast můžeme vymežit spojení vojvodství Svatokřížského s jižní částí vojvodství Mazovského. Ve všech

výše zmíněných oblastech platí, že převážná většina jejich okresů spadá do intervalu se ziskem hlasů 1,8 – 3,1 %.

Mezi lety 2014 a 2019 se podpora frakce RE měnila především v intervalu od -3 do +4,9. K větším změnám došlo pouze v několika málo okresech. Oblastí s nárůstem podpory je více než s poklesem, za zmínku zde stojí stabilní oblast nízké podpory na severozápadě území viditelná na mapě H6. Druhou takovou oblastí je vojvodství Svatokřížské s jižní částí vojvodství Mazovského, kde tento shluk můžeme pozorovat v obou sledovaných letech.

Stejně jako v Rakousku, i zde se podpora pro RE mezi lety 2014 a 2019 prakticky nezměnila. Oproti tomu frakce ID zaznamenala pokles o 2,6 %, což je přibližně 1/3 celkového procenta získaných hlasů. Co se týče shlukování podpory, měly obě frakce v roce 2014 hodnotu Moranova I pohybující se okolo 0,4. Jistá korelace hodnot zde tedy byla, ale nebyla nijak výrazná. V roce 2019 se ID pohybovalo stále na stejné hodnotě Moranova I, ale došlo k přemístění signifikantních oblastí, což nám značí nízká hodnota Moranova I u časoprostorových shluků, konkrétně 0,124. RE má tuto hodnotu ještě nižší, tudíž lze tvrdit, že ani jedna frakce nemá stabilní prostorovou podporu ve zkoumaném čase. V rámci rozmístění podpory mají obě frakce společnou oblast s nízkým ziskem hlasů na severozápadě Polska a další ve Svatokřížském vojvodství. Jako poslední bych rád zmínil Slezské vojvodství, ve kterém v roce 2014 obě frakce dosahovaly na jejich poměry vysoké podpory.

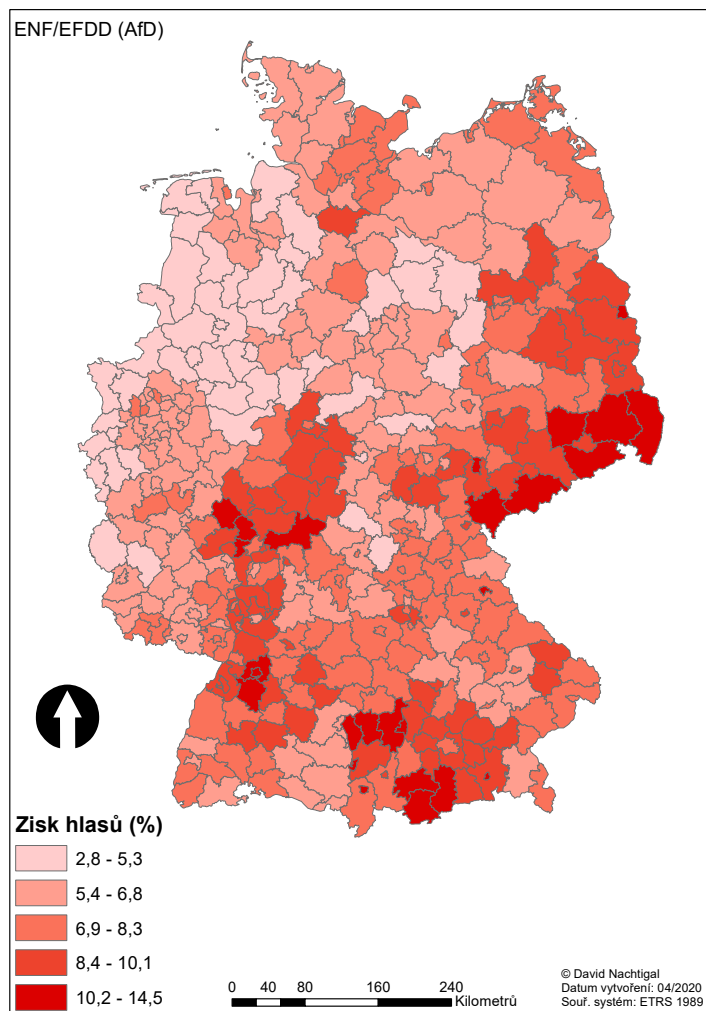
Tabulka č.6 – Moranovo I, Polsko

Polsko	2014	2019	2014/2019
ID	0,383	0,396	0,124
RE	0,409	0,21	0,066

Zdroj: Państwowa Komisja Wyborcza (2021), zpracováno autorem

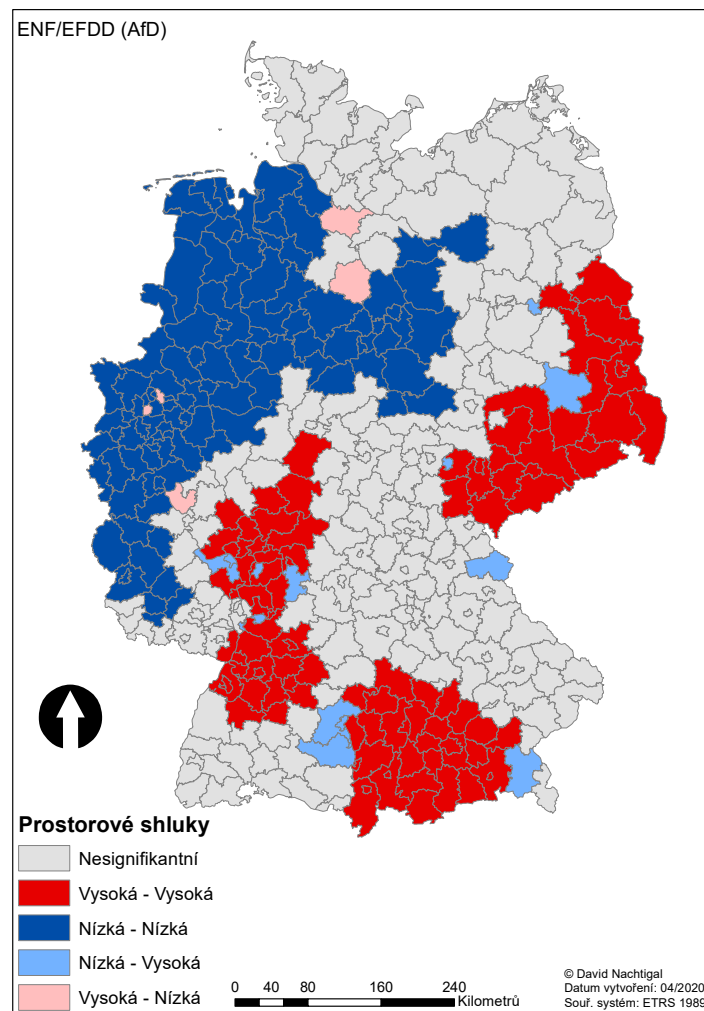
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

CH1.

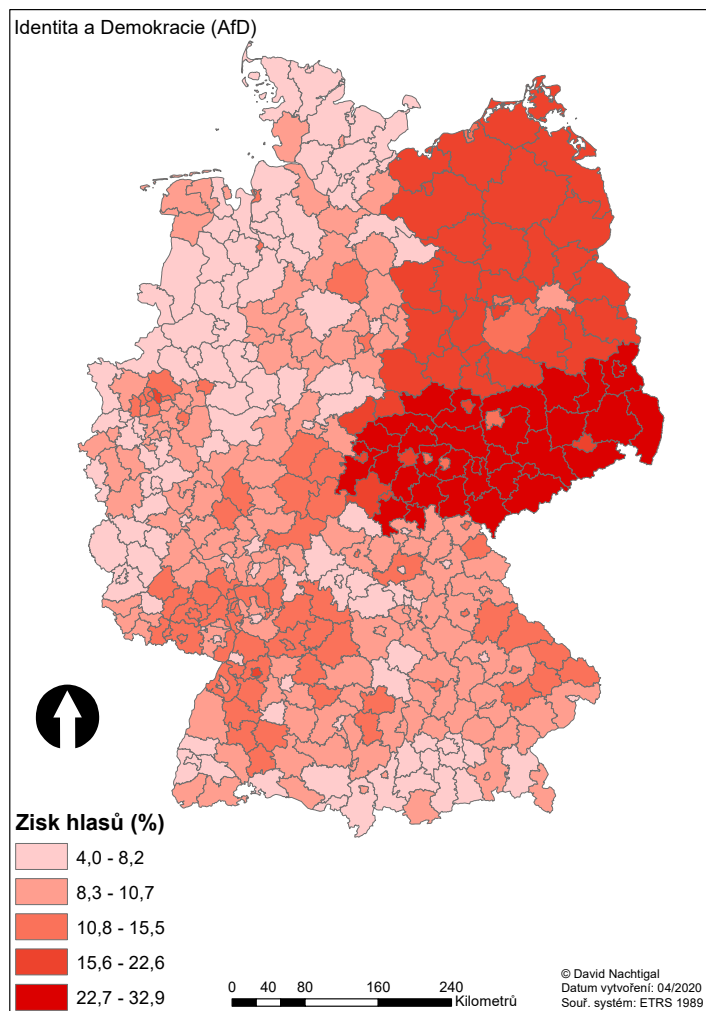
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

CH2.

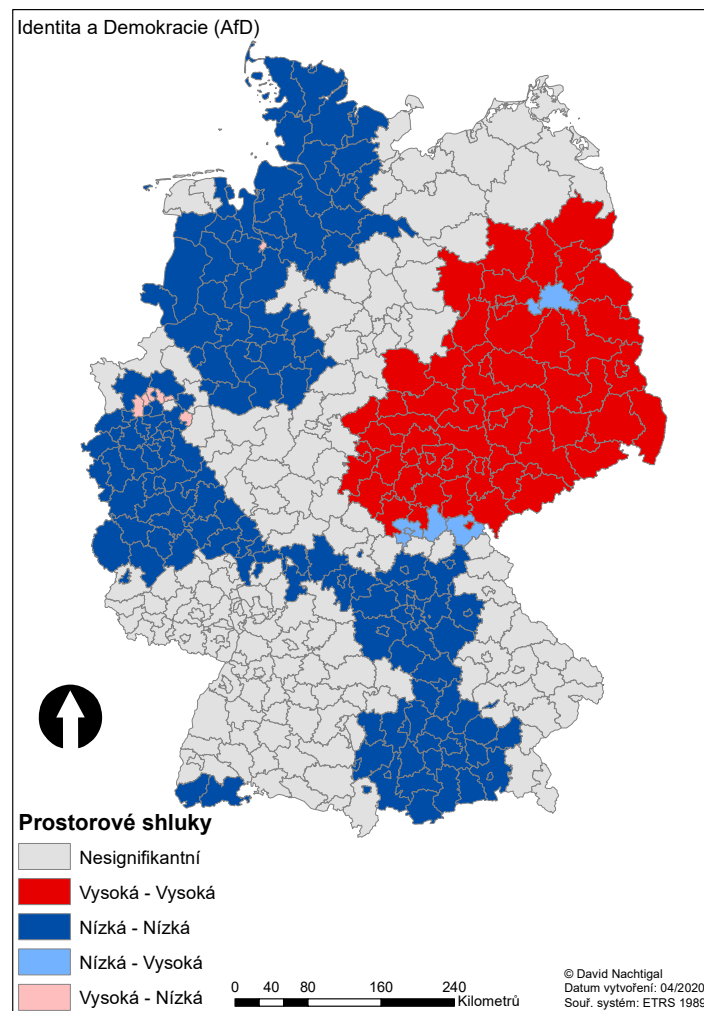
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

CH3.

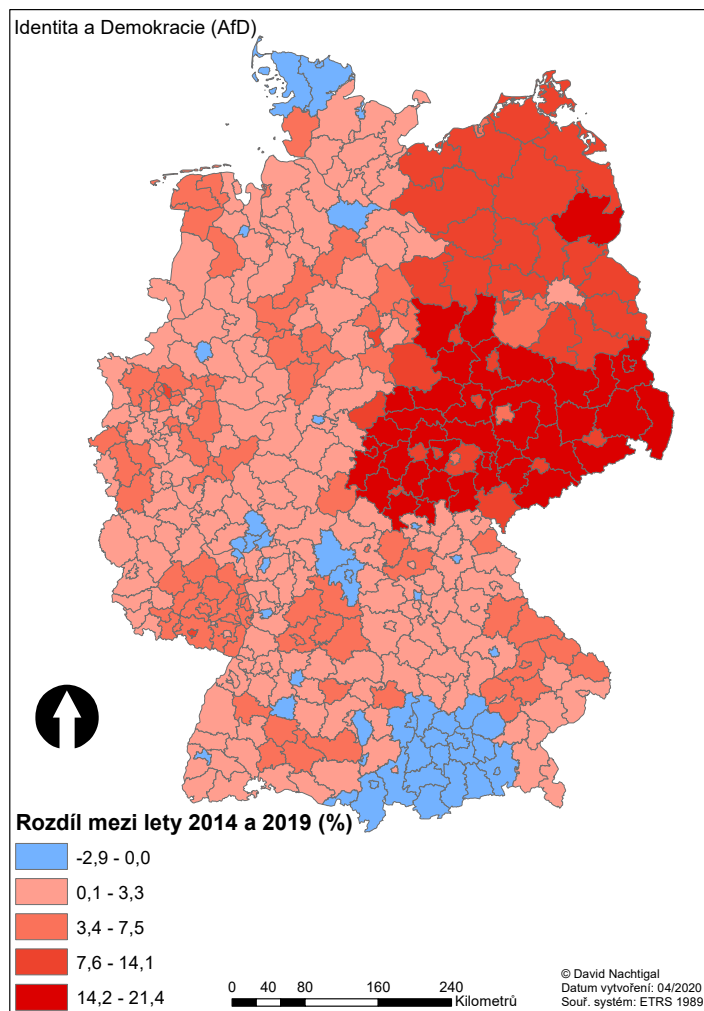

Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

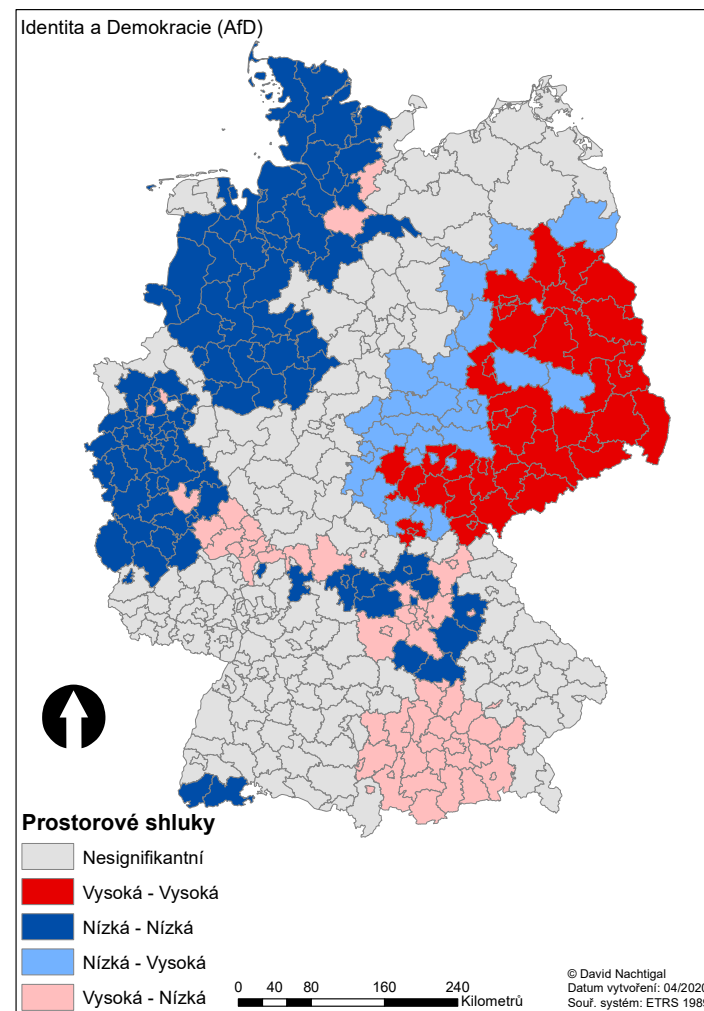
CH4.

Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Německu CH5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 CH6.

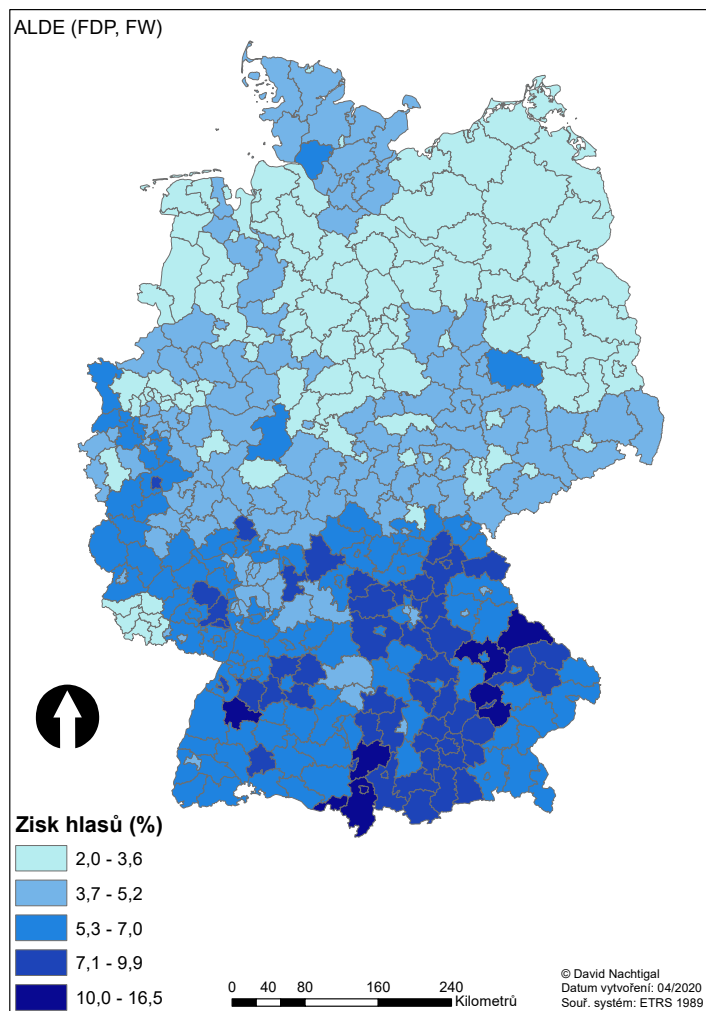
V Německu v roce 2014 byla frakce ID (tehdy ENF/EFDD) zastoupena stranou AfD. Na mapě CH2 je na první pohled vidět, že jádra vysoké podpory zde můžeme vyčlenit tři. První je na jihu Německa a jedná se o jižní část Bavorska. Druhé jádro se nachází na severu sousední spolkově země Bádensko-Württembersko ve spojení s Hesenskem a poslední najdeme na východě Německa, skládající se ze Saska a východní části Braniborska. Ve všech těchto oblastech nalezneme několik okresů, ve kterých frakce ID dosáhla zisku hlasů 10,2 – 14,5 %. Zbytek území je poté většinou v intervalu 8,4 – 10,1 %. Významnou oblast s nízkou podporou zde nalezneme pouze jednu, za to ale velice rozsáhlou. Rozprostírá se přes celý západ – severozápad Německa a spadá do něj Porýní-Falc, Severní Porýní-Vestfálsko, Dolní Sasko, Brémy a západ Sasko-Anhaltska. Z mapy CH1 se také dozvídáme, že tato oblast se skládá převážně z okresů se ziskem hlasů pro ID do 6,8 %.

V roce 2019 došlo k výraznému posílení podpory na východě a severovýchodě Německa. Na mapě CH4 je v této oblasti výrazný shluk vysokých hodnot, který leží na území Saska, Durynska, Sasko-Anhaltska a Braniborska. V prvních dvou zmíněných spolkových zemích je podpora výrazně nejvyšší, zisk hlasů pro ID se zde pohybuje od 22,7 % do 32,9 %. To je oproti roku 2014 více než dvojnásobek. Oblasti s nízkou podporou také posílily, respektive se rozšířily více na sever a vznikla také nová oblast na jihu Německa v Bavorsku. Zisk hlasů se v těchto oblastech pohybuje většinou do 10,7 %. Na mapě CH3 je také často viditelný jev typický pro frakci ID, kdy ve městech je nižší podpora než v jejich okolí. Například hlavní město Berlín se oproti svému okolí nachází o 2 intervaly níže.

Oproti roku 2014 došlo v roce 2019 k zesílení podpory téměř v celém Německu. Výjimkou je již dříve zmíněné Bavorsko, ve kterém došlo k poklesu místy až o necelé 3 % a dalších několik okresů rozmístěných nezávisle na sobě po celé zemi. Nejčastěji se změna v zisku hlasů pohybovala v intervalu 0,1 – 3,3 %.

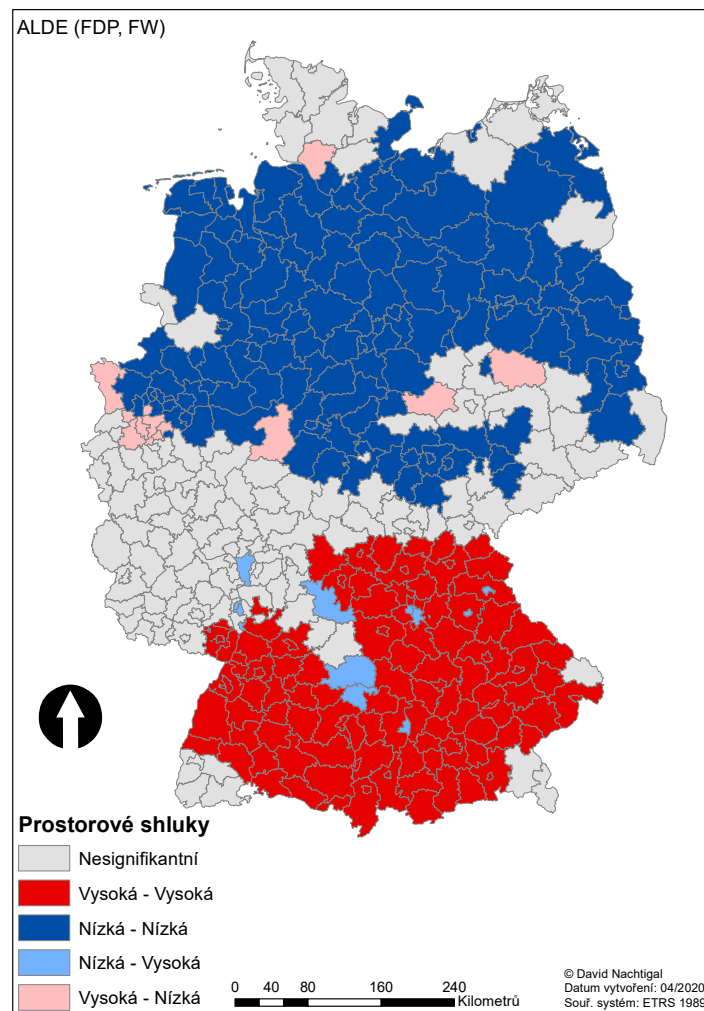
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

I1.

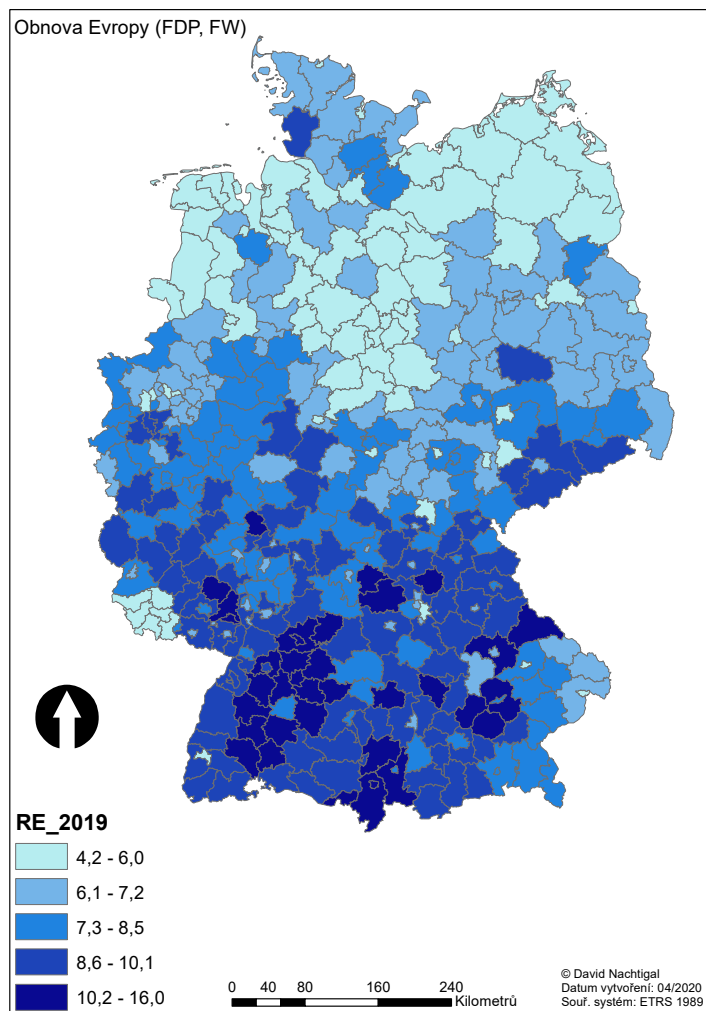
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

I2.

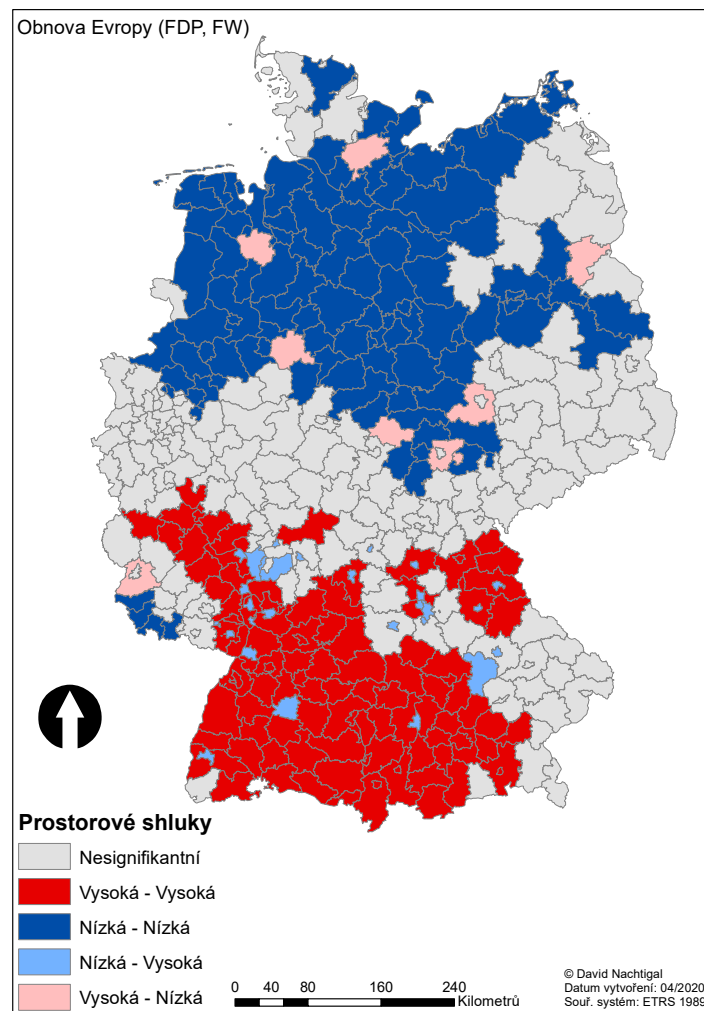
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

I3.

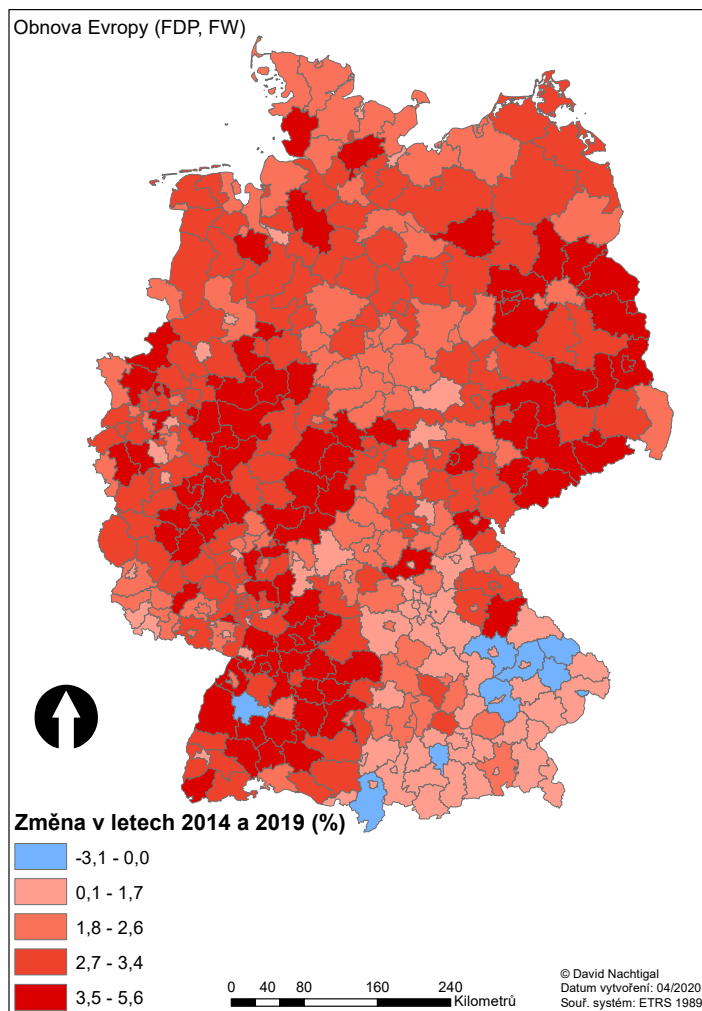
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

I4.

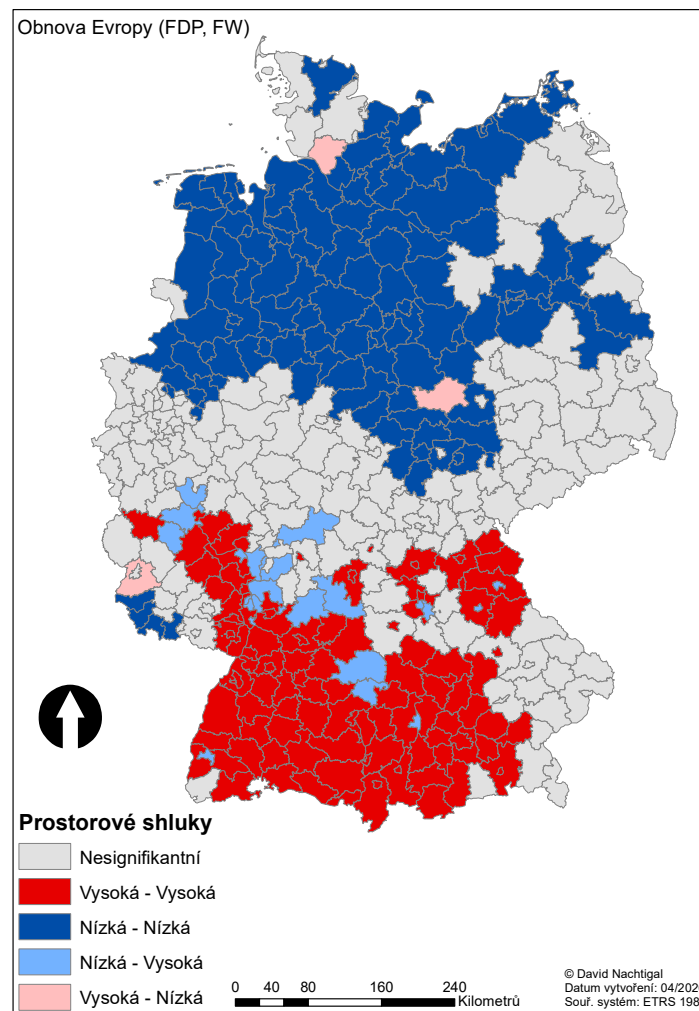
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Německu

I5.

Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019

I6.

V roce 2014 byla frakce RE (tehdy ALDE) v Německu zastoupena stranami FDP a FW. Na mapě I2 vidíme téměř striktní rozdělení podpory na sever a jih, přičemž uprostřed země je pomyslná neutrální zóna s průměrnou podporou. Na jihu sídlí jádro silné podpory skládající se ze spolkových zemí Bavorsko, Bádensko-Württembersko a Porýní-Falc. Téměř všechny okresy vykazující nejvyšší zisk hlasů pro RE (10 – 16,5 %) se nacházejí ve výše zmíněném Bavorsku, které lze nazvat hlavním sídlem podpory pro RE v Německu. Výjimkou na jihu jsou některá velká města, která mají na mapě I2 výrazně světlejší barvu než jejich okolí. Jádro nízké podpory se, jak již bylo zmíněno, nachází na severu Německa. Rozpíná se zde přes spolkové země Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Brémy a Dolní Sasko. Zisk hlasů pro RE se zde téměř bez výjimky pohybuje mezi 2 – 3,6 %. Další oblastí s takto nízkou podporou je spolková země Sársko. Na mapě I1 vidíme, že je vzhledem k jejímu umístění v kontrastu se sousedními okresy.

I v roce 2019 lze stále použít rozdělení na sever a jih, ovšem s tím rozdílem, že zanikla tzv. neutrální zóna ve prospěch jihu, čímž se oblast s vysokou podporou výrazně rozšířila. K vymezení použitým pro rok 2014 se nyní přidává Hesensko, Durynsko a Sasko. Okresy s nejvyšším ziskem hlasů pro RE (10,2 – 16 %) jsou i nadále především v Bavorsku a nově také v sousedním Bádensko-Württembersku, kde podpora od roku 2014 výrazně vzrostla. Z rozsáhlé oblasti s nízkou podporou na severu se částečně oddělilo Braniborsko, ve kterém podpora pro RE vzrostla více než dvojnásobně. Ovšem i tak zde podpora zůstává podprůměrná. Jádrem nízké podpory tedy zůstávají spolkové země Dolní Sasko, Brémy, Meklenbursko – Přední Pomořansko. V těchto oblastech se zisk hlasů pro RE pohybuje mezi 4,2 – 6 %. Za zmínku zde určitě stojí také Sársko, které se stabilně vyznačuje jako jedna z oblastí s nejnižším ziskem hlasů pro RE.

Po shlédnutí mapy I5 zjistíme, že s výjimkou několika oblastí nacházejících se až na jednu v Bavorsku, došlo na území celého Německa k nárůstu podpory. Jako oblast s celkově nejmenším nárůstem podpory můžeme označit právě dříve zmíněné Bavorsko. Tam na většině území došlo k nárůstu maximálně 1,7 %. Naopak velmi výrazně podpora vzrostla v Sasku, Braniborsku, Bádensko-Württembersku, Hesensku a Severním Porýní-Vestfálsku. U těchto zemí nalezneme velké množství okresů, v kterých zisk hlasů stoupl o 3,5 – 5,6 %. Celkově je rozmístění podpory pro frakci RE v Německu velmi stabilní. Důkazem pro toto tvrzení jsou časoprostorové shluky na mapě I6, které zabírají většinu území státu.

U obou zkoumaných frakcí došlo mezi lety 2014 a 2019 k nárůstu podpory o více než polovinu. ID si polepšilo z 7,1 na 11 % a RE z 4,9 na 7,6 %. Společnou mají také hodnotu Moranova I, kdy v roce 2014 se od sebe lišily pouze o 0,05 a pohybovaly se okolo hodnoty 0,6, což řadíme mezi vysoký stupeň korelace. V roce 2019 sice stále obě frakce vykazovaly vysoké hodnoty korelace, ale ID tentokrát výrazně vyšší než RE, konkrétně o 0,2. To ovšem neplatí u časoprostorových shluků, kde má ID naopak hodnotu výrazně nižší. Číslo 0,268 nám jasně ukazuje, že oproti RE s 0,526, má ID mnohem méně stabilní prostorové rozložení podpory v čase. Toto tvrzení nám potvrzují také mapy I6 a CH6, v kterých též narazíme na zajímavost v rozložení podpory obou frakcí. Tou je fakt, že obě frakce mají stabilní oblast s nízkým ziskem hlasů na severozápadě Německa a zároveň v roce 2014 měly společná jádra vysoké podpory na jihu Německa. V roce 2019 druhé tvrzení již není platné kvůli přesunutí hlavního jádra podpory ID na západ. Místo toho je pravidlem spíše opačná míra podpory na většině území Německa s výjimkou výše zmíněného severozápadu Německa. Zajímavé také je, jak často volební výsledky kopírují hranice spolkových zemí.

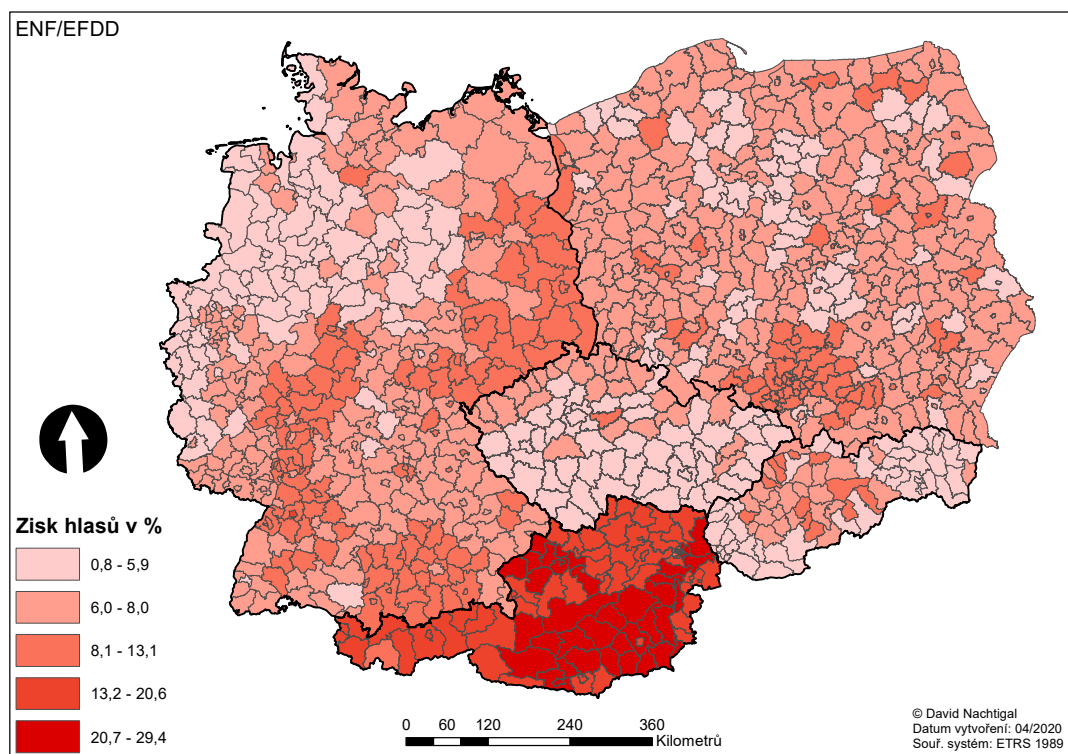
Tabulka č.7 – Moranovo I, Německo

Německo	2014	2019	2014/2019
ID	0,576	0,762	0,268
RE	0,627	0,555	0,526

Zdroj: Willkommen beim Bundeswahlleiter (2021), zpracováno autorem

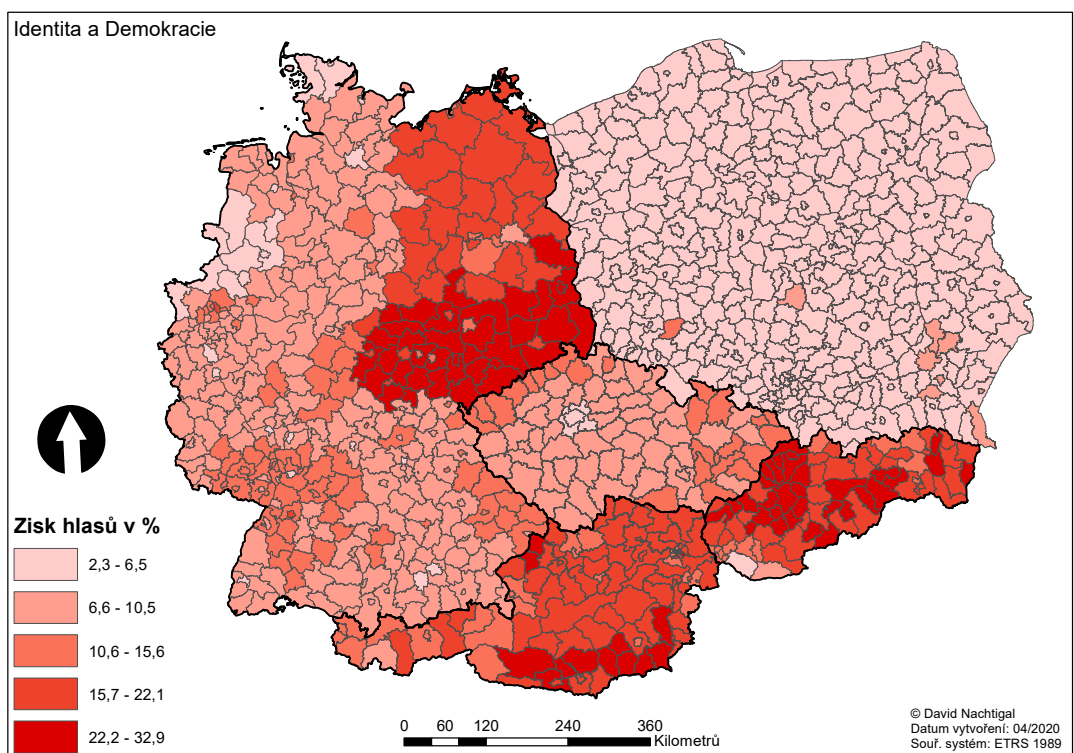
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID ve zkoumaných státech ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

J1.

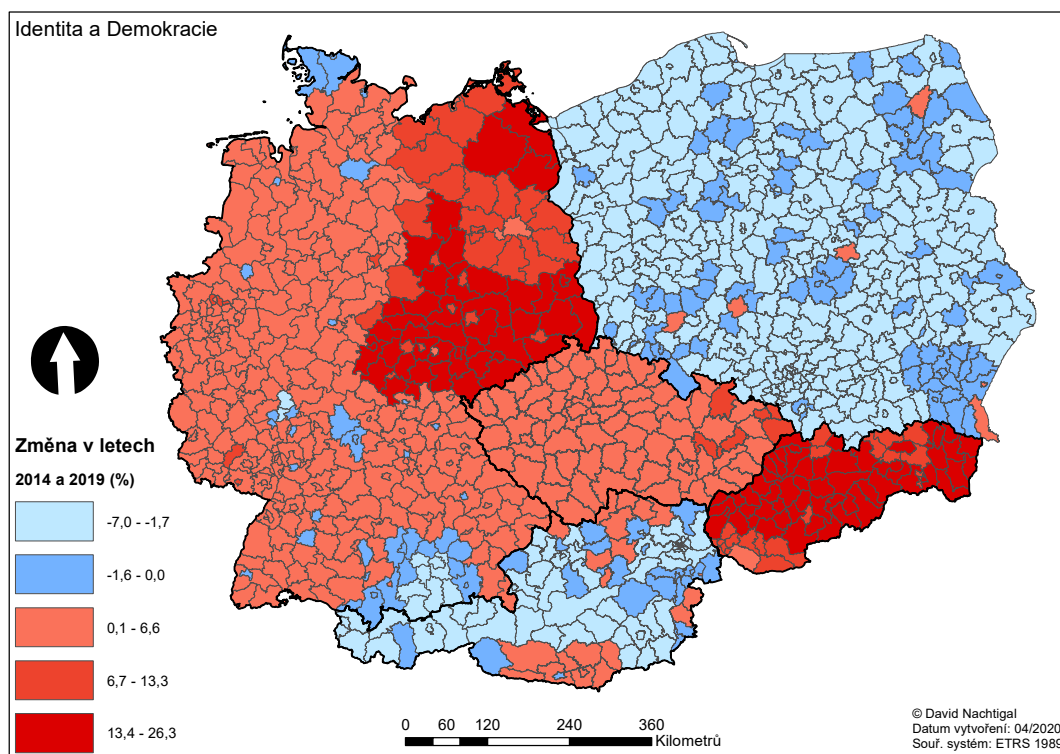
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID ve zkoumaných státech ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

J2.

Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 ve vybraných státech

J3.

Jak je na první pohled viditelné z mapy J1, v roce 2014 měla frakce ID (tehdy ENF/EFDD) nejvyšší podporu v Rakousku. Ve významné části Rakouska dosáhlo ID zisku hlasů pohybujícího se mezi 20,7 – 29,4 %, což v žádném jiném sledovaném státě nenajdeme. Další oblasti s vyšší podporou nalezneme především v Německu, konkrétně ve spolkových zemích Bavorsko, Bádensko-Württembersko, Hesensko, Sasko, Braniborsko. A jako poslední oblast bych zmínil Slezske vojvodství v Polsku. Naopak nejnižší podporu můžeme pozorovat v Česku s výjimkou severu Čech, na západě a východě Slovenska, v několika okresech po celém Polsku a na západě a severozápadě Německa, především v Dolním Sasku a Brémách.

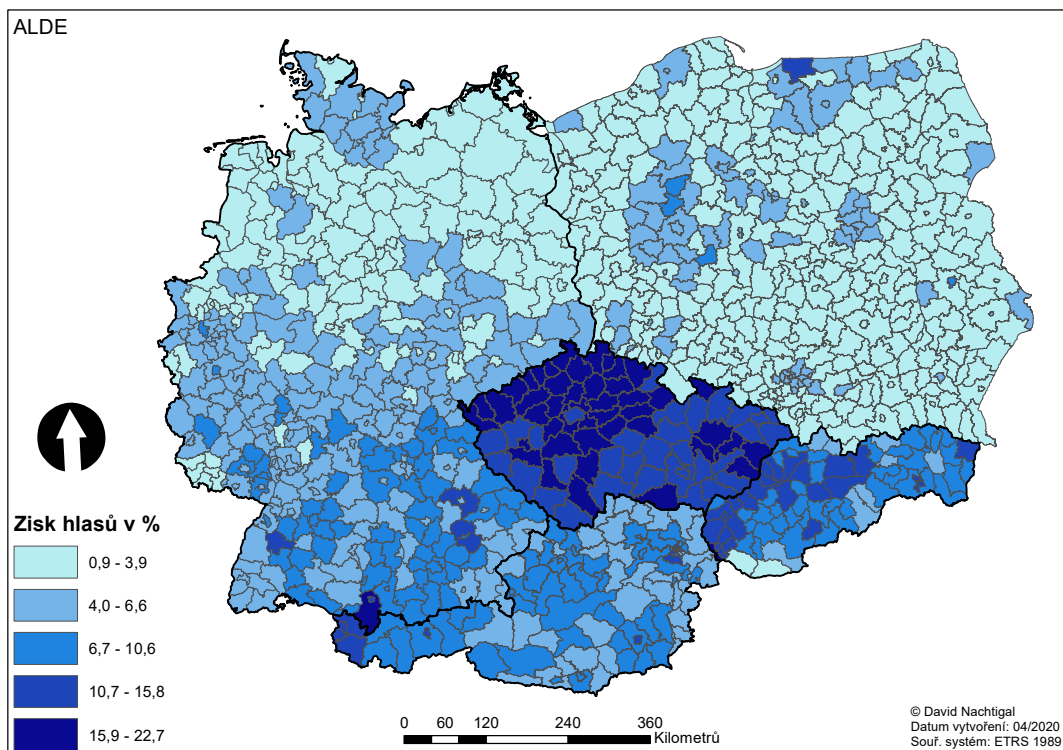
V roce 2019 měla ID již oblastí s vysokou podporou o poznání více. Na mapě J2 můžeme identifikovat tři hlavní, kterými jsou téměř celé Rakousko, převážná většina Slovenska a shluk na severovýchodě Německa, skládající se ze Saska, Durynska, Braniborska, Meklenburska-Předního Pomořanska a Saska-Anhaltska. Nejvyšší podporu, odpovídající zisku hlasů 22,2 – 32,9 %, nalezneme na jihu Rakouska, v jižní polovině výše zmíněného shluku v Německu a v několika okresech na Slovensku, přičemž nejvýraznější oblast je v Trenčínském kraji a přilehlých okresech. Jako oblast s nízkou podporou můžeme označit

celé Polsko, ve kterém se s výjimkou několika málo okresů zisk hlasů pohybuje mezi 2,3 – 6,5 %. Další oblasti s takto nízkou podporou nalezneme na západě Dolního Saska v Německu a v Česku v Praze.

Celkově mezi lety 2014 a 2019 došlo dle mapy J3 v celém Slovensku, Česku a téměř celém Německu k nárůstu podpory pro frakci ID. Nejvyššího nárůstu podpory dosáhla na Slovensku a v již dříve popsaném shluku vysokých hodnot na severovýchodě Německa. Nárůst zisku hlasů se zde pohybuje od 13,4 do 26,3 %. Ve zbývající části Německa a na celém území Česka se nárůst podpory pohybuje většinou od 0,1 do 6,6 %. Naopak k poklesu podpory došlo na téměř celém území Polska, a to většinou o 1,7 – 7 % hlasů a stejně tak na většině území Rakouska. Výjimkou v Rakousku je spolková země Korutany, kde došlo k mírnému růstu.

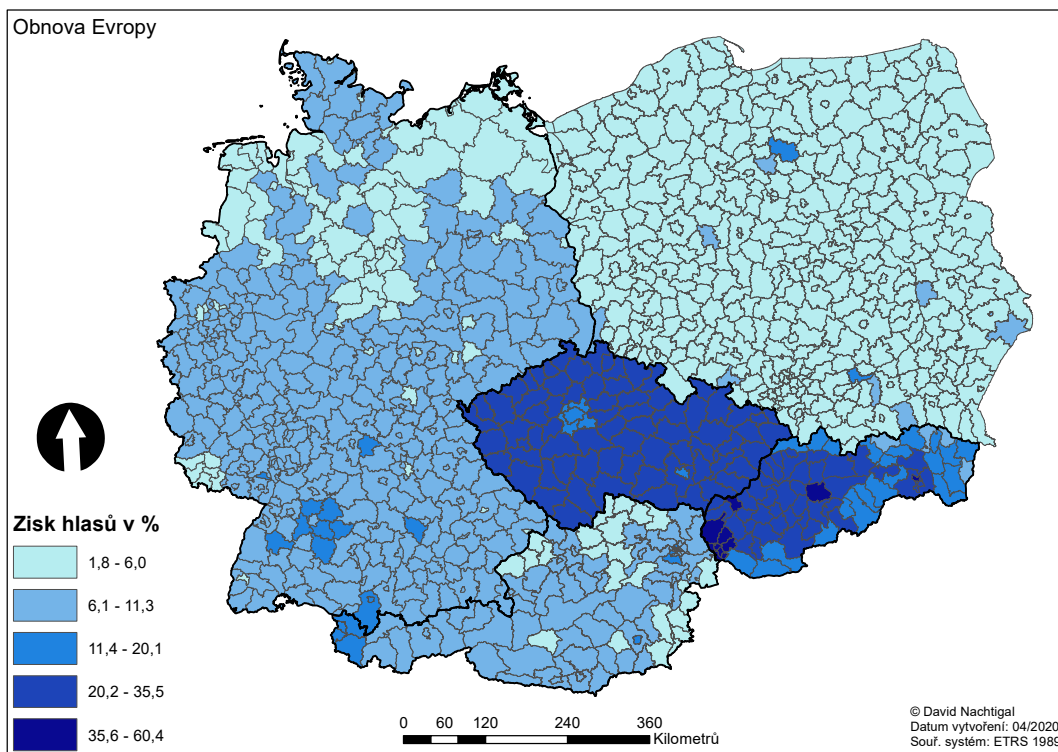
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE ve zkoumaných státech ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014

K1.

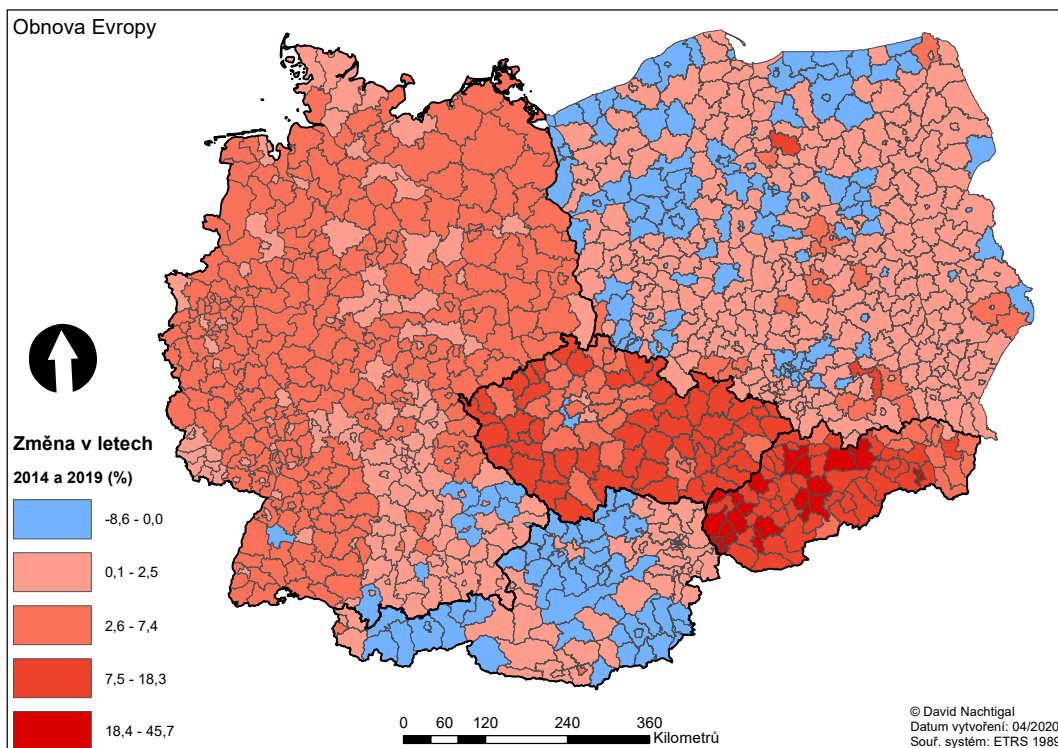
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE ve zkoumaných státech ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

K2.

Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 ve vybraných státech

K3.

Jak je patrné z mapy K1, nejvyšší podporu měla frakce RE (tehdy ALDE) v roce 2014 v Česku. Na území Česka se nachází téměř všechny okresy se ziskem hlasů 15,9 – 22,7 %, což je v tomto roce nejvyšší hodnota. Nadprůměrného zisku hlasů se RE dočkala ještě na Slovensku, na západě Rakouska a v Bavorsku v Německu. Oproti tomu většina Polska a severní polovina Německa vykazují zisk hlasů pro RE mezi 0,9 – 3,9 %.

V roce 2019 došlo oproti roku 2014 k dvěma významným změnám. Jedna se týká růstu a druhá poklesu podpory. Začneme růstem. Jak vidíme na mapě K2, Slovensko na většině území dorovnálo zisk hlasů se sousedním Českem a v některých okresech jej dokonce překonalo. Většina území Česka a Slovenska se nyní nachází v intervalu podpory 20,2 – 35,5 %. Bratislavský kraj, okres Banská Bystrica a město Košice dosahují zisku hlasů pro RE 35,6 – 60,4 %, což v žádném jiném státě nenajdeme. Nejnižší podporu nalezneme opět v Polsku, kde většina okresů vykazuje zisk hlasů 1,8 – 6 %. Tyto intervaly již nyní nalezneme také v Rakousku, kde došlo na významné části státu k poklesu podpory, což je druhá významná změna oproti roku 2014 avizovaná na začátku odstavce. V Německu těchto nízkých intervalů pak naopak ubylo a většina státu vykazuje zisk hlasů 6,1 – 11,3 %.

Celkově můžeme říci, že jediný stát, ve kterém došlo k poklesu podpory mezi lety 2014 a 2019, je Rakousko. Ale jelikož se u jednotlivých okresů pokles pohyboval do 2,2 %, tak ve výsledku si RE v Rakousku pohoršilo pouze o 0,3 %. Relativně vysoké množství okresů s poklesem zisku hlasů můžeme na mapě K3 vidět ještě v Polsku. Zde již sice několik okresů zaznamenalo pokles mezi 3,1 – 8,6 %, ale stále na většině území došlo alespoň k mírnému růstu podpory pro RE, tudíž i tak celková podpora vzrostla o 0,11 %. V Německu, s výjimkou několika okresů nacházejících se především v Bavorsku, došlo k růstu zisku hlasů v jednotlivých okresech o 2,6 až 7,4 %.

K největšímu nárůstu podpory došlo jednoznačně na Slovensku. Ani v jednom okrese nedošlo k poklesu a takřka po celém Slovensku narazíme na okresy, ve kterých se zisk hlasů pro RE zvýšil o 18,4 až 45,7 %. Tyto extrémní hodnoty přesahující 30 % nalezneme především v Bratislavském kraji. Ve zbytku státu došlo většinou k růstu o 7,5 – 18,3 %, tak jako v téměř celém Česku. K poklesu došlo v Česku pouze v okrese Praha – západ, a celkově v okolí Prahy a ve středočeském kraji došlo k nejmenšímu růstu podpory.

Závěr

Můžeme sledovat nárůst podpory euroskeptických či liberálních stran? Po finálním srovnání lze říci, že ve sledovaném území došlo mezi lety 2014 – 2019 k nárůstu podpory liberální frakce RE. Nejvýznamněji v Česku a Slovensku, kde se podpora místy i zdvojnásobila a nejméně v Rakousku, kde naopak došlo k poklesu o 0,3 %. Euroskeptická frakce ID zaznamenala výrazný nárůst podpory v Česku a nejvyšší na Slovensku, průměrný poté v Německu a mírný pokles podpory v Polsku a Rakousku. Můžeme tak říci, že v rámci celého sledovaného území došlo též k nárůstu podpory.

V jakých místech došlo k největšímu nárůstu / poklesu podpory mezi sledovanými lety? U frakce ID, došlo k největšímu nárůstu podpory mezi sledovanými lety na území Slovenska, a dále na severovýchodě Německa ve spolkových zemích: Sasko, Durynsko, Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko a Sasko-Anhaltsko. Největší pokles poté zaznamenala v Polsku, kde nedošlo k růstu podpory téměř nikde a poté na většině území Rakouska.

Frakce RE zaznamenala největší nárůst také na území Slovenska, a to především na západě v Bratislavském kraji a poté na severu a uprostřed státu. Druhou významnou oblastí růstu podpory je pak Česko s výjimkou Prahy, Středočeského kraje a Brna, kde podpora vzrostla pouze mírně. K poklesu poté došlo v několika okresech v Polsku, Německu a zhruba v polovině Rakouska. Nedá se ovšem přesně říct žádná oblast, kde by pokles byl nejvýznamnější.

Dá se sledovat nějaká podobnost v rozmístění podpory v jednotlivých státech? Dochází k překrývání center podpory frakcí navzájem? V rozmístění podpory se poměrně často objevoval jev, kdy frakce ID měla výrazně nižší podporu ve velkých městech oproti jejich okolí. U frakce RE poté můžeme sledovat jev opačný, ale pouze v Rakousku, na Slovensku a částečně v Polsku, zde se ale týká pouze několika měst. V Německu se setkáme spíše s trendem odpovídajícím frakci ID. Poslední nezmíněné je Česko, raritní svým velice podobným rozložením podpory pro obě frakce v obou sledovaných letech. A v tomto případě, stejně jako u Německa, má RE nižší podporu ve větších městech než v jejich okolí. Kromě Česka nalezneme překrývající se hodnoty také v Německu v roce 2014, kdy se na jihu území nacházely jádra vysoké podpory obou frakcí.

V průběhu práce také vzešlo několik zajímavých podnětů pro další práce. Příkladem může být prudký nárůst podpory obou sledovaných frakcí na Slovensku. Přesun hlavního jádra podpory frakce ID v Německu, aniž by se změnila zastupující politická strana. V Německu je také ještě zajímavé časté rozmístění volebních výsledků dle hranic spolkových zemí. Posledním příkladem je již zmíněná shoda v rozmístění podpory obou frakcí v Česku.

Seznam zdrojů

- Agnew, J., Mitchell, K., Toal, G. (2003). *A Companion to Political Geography*. Blackwell Publishing Ltd. <https://doi.org/10.1108/09504120310503764/>
- Baar, V., Rumpel P., Šindler, P. (1996) *Politická geografie*. Ostrava: Ostravská univerzita.
- Buček, J., Plešivčák, M., Przybyla, V. (2018) *Politická geografie: politické ideologie, demokracie a vol'by*. Bratislava. Univerzita Komenského v Bratislavě.
- Bundesministerium Inneres. [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.bmi.gv.at/>
- Cliff, A.D. and Ord, J.K. 1973: *Spatial autocorrelation*. London: Pion.
- Český statistický úřad. [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
- EUROSTAT. [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/>
- Gellner, E. (2003) *Nacionalismus*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:006974a0-d872-11e4-9c07-5ef3fc9bb22f>
- Hernández, E., & Kriesi, H. (2016) Turning your back on the EU. The role of Eurosceptic parties in the 2014 European Parliament elections. *Elsevier*. (44), 515 – 524. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2016.04.013>
- Kaňok, J. (1999). *Tematická kartografie*. Ostrava, Ostravská univerzita v Ostravě.
- Krajowe Biuro Wyborcze. [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://pkw.gov.pl/>
- Laurent, B., & Kriesi, H. (2019) Populism in election times: a comparative analysis of 11 countries in Western Europe. *West European Politics*. 42(6), 1188-1208. <https://doi.org/10.1080/01402382.2019.1596694>
- Nezdařilová, E. (1984) *Metody kvantitativní analýzy v geografii – se zaměřením na metody regrese a korelace*. (Diplomová práce). Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK (rukopis)
- Spurná, P. (2008). Prostorová autokorelace – všudypřítomný jev při analýze prostorových dat? *Sociologický časopis*. 44(4), 767-788. <https://doi.org/10.13060/00380288.2008.44.4.08/>
- Strmiska, M., Hloušek, V., Kopeček, L., Chytilík, R. (2005). *Politické strany moderní Evropy. Analýza stranicko-politických systémů*. Praha. Česko: Portál.
- Štatistický úrad Slovenskej republiky. [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://volby.statistics.sk/>
- Willkommen beim Bundeswahlleiter [online]. [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.bundeswahlleiter.de/>

Seznam map

Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	14
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	14
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	15
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	15
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Česku.....	16
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	16
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	19
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	19
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	20
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	20
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Česku.....	21
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE v Česku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	21
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014.....	24
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	24
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019.....	25
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	25
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 na Slovensku.....	26
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	26

Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	28
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	28
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	29
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	29
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 na Slovensku	30
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE na Slovensku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	30
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	33
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	33
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	34
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	34
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Rakousku	35
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	35
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	37
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	37
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	38
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	38
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Rakousku	39
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE v Rakousku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	39
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	42

Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	42
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	43
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	43
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Polsku.....	44
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	44
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	47
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	47
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	48
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	48
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Polsku.....	49
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE v Polsku ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	49
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014.....	52
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	52
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019.....	53
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	53
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Německu	54
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce ID v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019	54
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014.....	56
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	56

Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	57
Mapa znázorňující prostorové shluky podpory frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	57
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Německu	58
Mapa znázorňující časoprostorové shluky podpory frakce RE v Německu ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019.....	58
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID ve zkoumaných státech ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	61
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce ID ve zkoumaných státech ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	61
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce ID ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 ve vybraných státech	62
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE ve zkoumaných státech ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014	63
Kartogram znázorňující zisk hlasů frakce RE ve zkoumaných státech ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	64
Kartogram znázorňující změnu v podpoře frakce RE ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 ve vybraných státech	64

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Zvolené územní jednotky	9
Tabulka č. 2 – zařazení politických stran do frakcí.....	11
Tabulka č.3 – Moranovo I, Česko	23
Tabulka č.4 – Moranovo I, Slovensko.....	32
Tabulka č.5 – Moranovo I, Rakousko	41
Tabulka č.6 – Moranovo I, Polsko	51
Tabulka č.7 – Moranovo I, Německo	60

Seznam obrázků

Obrázek č.1 – Vzorec Moranova I	12
---------------------------------------	----

Abstrakt

Předmětem této empiricky zaměřené bakalářské práce je zkompletovat, popsat, a nakonec porovnat výsledky voleb do Evropského parlamentu v letech 2014 a 2019 v Česku a jeho sousedních zemích. V práci se autor zaměřuje na evropské frakce „Obnova Evropy“ a „Identita a Demokracie“. První zmíněná frakce zastupuje liberální, pro-evropský přístup, zatímco druhá nacionalistický a euroskeptický. Hlavní sledovanou hodnotou byly procentuální volební zisky politických stran agregované do politických frakcí. K popisu a porovnání volebních výsledků byla použita trojdimenzionální komparační analýza, kdy se porovnávaly volební zisky frakcí mezi sebou, mezi státy a v čase. Jako hlavní metody pro zpracování a interpretaci dat byly použity kartografické znázornění kartogramy a analýza prostorové autokorelace vyjádřena ukazatelem Moranovo I. Mimo porovnání a popsání volebních výsledků byly v rámci práce diskutovány další otázky, jako například zda ve sledovaném období došlo k nárůstu podpory liberálních či euroskeptických stran, nebo zda dochází k překrývání center podpory vybraných frakcí. Z analýzy vyplynulo, že ve sledovaném období došlo k nárůstu podpory obou sledovaných frakcí a povedlo se popsat oblasti, ve kterých je tato změna nejvýznamnější.

Abstract

The subject of this empirically focused bachelor thesis is to compile, describe, and finally compare the results of the elections to the European Parliament in 2014 and 2019 in the Czech Republic and its neighboring countries. The author focuses on the European factions "Renew Europe" and "Identity and Democracy". The first faction represents a liberal, pro-European approach, while the second is nationalist and Eurosceptic. The main investigated variable was the percentage electoral gains of political parties aggregated into political factions. A three-dimensional comparative analysis was used to describe election results, comparing the electoral gains of factions among themselves, between states and over time. Cartographic representations of cartograms and analysis of spatial autocorrelation expressed by the Moran's I indicator were used as the main methods for data processing and interpretation. In addition to comparison and description of election results, other issues were discussed, such as whether liberal or eurosceptic parties gained support or whether there is an overlap of support bases of selected factions. The analysis showed that in the monitored period there was an increase in support for both monitored factions and it was possible to describe the areas in which this change is most significant.